ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1401

8 динара

3.11.1978. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XXXIX

КОМПЛЕТАН СТРИП

ЦРНИ РЕПОРТЕР

RIPLEY'S

Веровали или не!

ПРАВИ ЗАПАДЊАЦИ

У славно доба дивљег запада рудара и трагача за златом било је **двоструко** више него каубоја, али су писци и касније филмови прославили каубоје запостављајући **50000** рудара.

ПАЦОВ БАНДИКУТ

који живи у Индији има уши као зец, скаче као кенгур и рита се задњим ногама као мазга.

Камени СТАРАЦ и СТАРИЦА

крај језера Техоу (САД) **вајарско дело природе.**

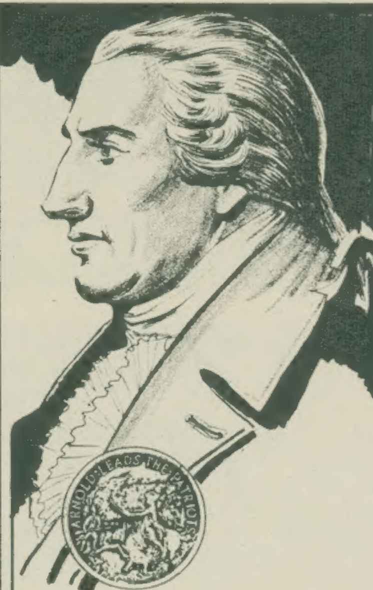

БЕНЕДИКТА АРНОЛДА

храброг америчког генерала који је касније из користољубља постао издајник и ступио у службу Британаца, одликовали су посмртно грађани Риџфилда 1977. године зато што је **„1777. године са 200 војника пружио отпор десет пута бројнијим Британцима."**

Славни ЕНРИКО КАРУЗО

италијански певач пристао је да његово певање сниме на фонографу и тиме убедио остале врхунске музичке уметнике да снимање гласа за репродуковање **није испод њиховог достојанства.**

МЛАДУНЦИ ТЕЖИ ОД РОДИТЕЉА

Врста **бурњака** (PUFFINUS KUHLII BOREALIS) кљука своје младунце све док не постану већи и тежи од родитеља — **а онда их оставља да живе сами од нагомиланог сала** све док не постану способни да сами нађу храну.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● чикашка саобраћајна полиција тврди да су у прошлој години у овом граду сањиви возачи изазвали 86 саобраћајних несрећа.

● Луран Мурге, творац Гињола — комичног лутка у француском позоришту лутака — био је неписмен. Он је сам израђивао своје ликове и измишљао репертоар. Рођен је

половином 18. века у Лиону, а почетком двадесетог века грађани Лиона су му подигли споменик.

● енглески песник Алфред Тенисон (1809—1892) имао је пар ципела које су му служиле читавих тридесет година.

● први кулинарски рецепти који су до сада пронађени потичу из 2000. године пре наше ере са подручја некадашње Месопотамије, где је нађен запис о припремању хране за вави-

лонски двор. Из ових списа се види да је вавилонски краљ волео печурке зване тартуфе или јелен-гљиве које су се могле наћи на пустињском песку.

● на аргентинским пампама често се може чути звук инструмента по имену „чаранго" који изгледом подсећа на мандолину, а израђује се од оклопа армадила. Поред тога што армадилов оклоп користе за израду овог музичког инструмента, становници Јужне Америке сматрају да је месо овог сисара веома укусно, а припремање једноставно: кува се са оклопом који се састоји из малих коштаних плочица.

● мада Европа заузима само 7 одсто копна Земљине кугле, у њој живи 23 одсто укупног становништва земље.

● у Америци су направљени покушаји да се немачки овчари издресирају тако да одређеним знацима могу да упозоре своје глуве власнике на неке звуке као што су звоно на вратима, плач детета итд.

● године 1851, бушећи бунар у једном месту недалеко од Париза, радници су на дубини од 20 метара наишли на један веома тврд камен белутак који су једва успели да разбију. У средини камена наишли су на шупљину, а у њој на живу жабу.

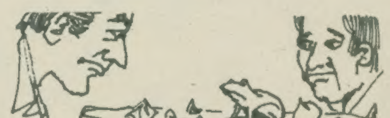

● становници острва Тимор, у саставу Малајског архипелага, носе воду у посудама које праве од једног великог палмовог листа.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

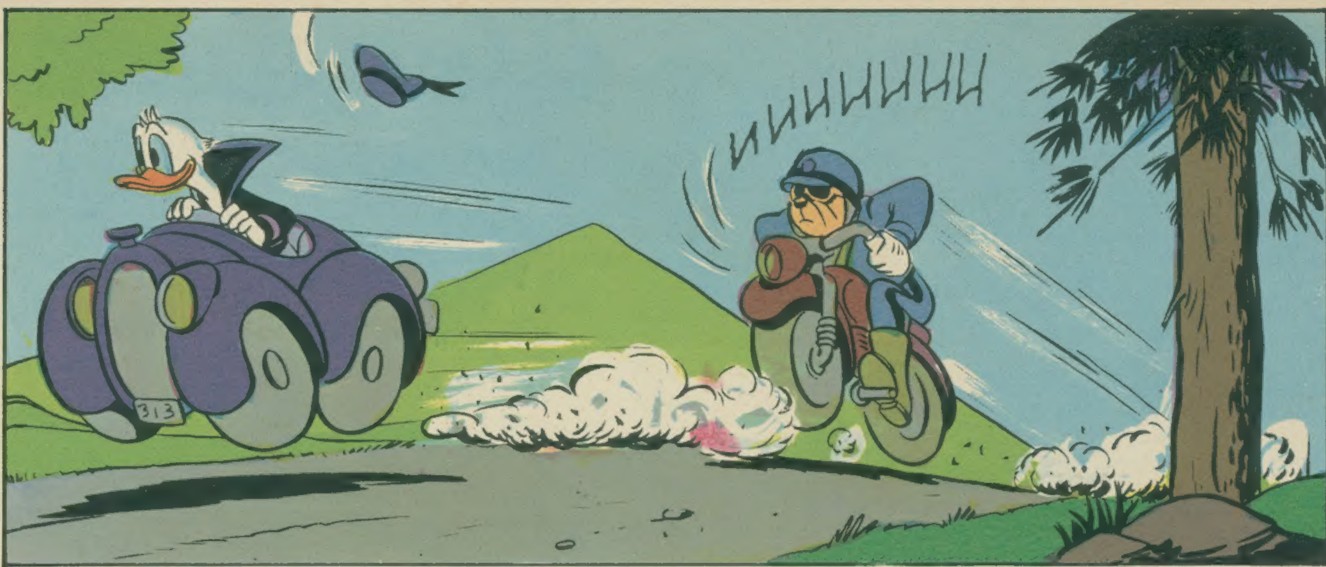

6-25

Шесторица проти

Шест италијанских диверзаната су децембра 1941. године задали Британцима снажан удар: потопили су две модерне оклопњаче у добро чуваној Александријској луци

Моја драга мајко, кад примиш ово писмо ја ћу бити мртав. Добровољно сам се јавио за један задатак који није успео ...“

Тако почиње писмо које је 16. децембра 1941. написао двадесет седмогодишњи поручник бојног брода Италијанске морнарице Луиђи Дуранд де ла Пене и дао га команданту рекавши:

— Ако погинем, пошаљите то писмо мојој мајци!

Де ла Пене се прихватио задатка да с петорицом диверзаната-добровољаца у Александријској луци у Египту потопи две британске оклопњаче од по 32.000 тона: „Квин Елизабет“ и „Валијанта“ и један танкер од 16.000 тона.

Александрија је била опкољена противподморничким мрежама с минама. Бројне страже и јака артиљерија чувале су улаз у луку.

У ту луку Де ла Пене и његови другови требало је да се увуку на 6,70 метара дугачким подморницама које су, ко зна зашто, назвали „прасцима. На подморницама-лилипутанцима могла су да седе по два човека тако да им је глава с читавим грудним кошем била изнад подморнице. Јасно, због тога су морали да носе гњурачка одела и ронилачке скафандре. „Прасци“ су имали нечујне електричне моторе и могли су да плове десетак метара под површином брзином од највише 4 км/час. У носу који се могао притиском на дугме одвојити од тела, сваки „прасац“ носио је по 300 килограма јаког експлозива.

Задатак диверзаната је био да на корита непријатељских бродова прикаче експлозивне носеве са сатним механизмима за паљење и да онда, пошто потопе „прасце“, покушају да се пливањем докопају обале и побегну.

Пред поноћ 20. децембра 1941. у подморници „Шире“ која је лежала на дну пред Александријом, у специјалној кабини где су чекали диверзанти, упалила се црвена сијалица.

У АЛЕКСАНДРИЈСКОЈ ЛУЦИ

— Крећемо! — једноставно рече Де ла Пене. — Срећно!

Шест диверзаната су без речи навукли гумене скафандре и Де ла Пене је притиснуо сигнално дугме. Час касније у кабину је почела да продире вода, испунила је и учесници самоубилачког похода су, један за другим, изронили у море. Поред подморнице су их чекали „прасци“.

Де ла Пене и наредник-ронилац Емилио Бјанки узјахали су једног „прасца“. Капетан морнаричке инжењерије Антонио Марчеља и ронилац Спартако Шергат другог, а морнарички капетан Винченцо Мартелота и ронилац Марио Марино трећег „прасца“. Три мале подморнице су запловиле према светионику Рас ел Тин на улазу у ратну луку. Из воде су вириле само главе необичних јахача.

Пред заштитном мрежом Де ла Пене даде знак да се зауставе. Са специјалним пнеуматичним маказама спустио се у воду и запливао до мреже. Кад је покушао да пресече прву жицу, зачу се оштар звук: маказе су биле сувише гласне.

Неко време се питао шта да чини. Било му је јасно да ће, ако настави гласно да сече мрежу, по свој прилици бити брзо откривени. У тај мах фар снажно севну, зачу се шум мотора: три британска разарача су се с пучине приближавала улазу у луку.

Де ла Пене хитро доплива до „прасца“ и знацима даде наређење двема другим посадама да га прате.

Пола сата касније 3 „прасца“ увукла су се у луку за разарачима.

Три посаде се поздравише покретом руку и свака крену према свом циљу: Де ла Пене према „Валијанту“, Марчеља према „Квин Елизабет“ Мартелота према танкеру.

Пред „Валијантом“ Де ла Пенеа и Бјанкија је дочекала нова препрека: заштитна мрежа око брода. Покушао је с другом да је подигне, али је била сувише тешка. Нису имали куд него да се одлуче на крајњи ризик: изронили су колико су могли и прејахали жицу.

У БРИТАНСКОМ ЗАРОБЉЕНИШТВУ

Под водом су стигли до на тридесетак метара од оклопњаче. Де ла Пене сјаха с „прасца“ и изрони да би боље осмотрио положај и најпогодније место за подметање експлозива, држећи у руци кабл помоћу којег ће се вратити на подморницу.

Кад се десетак минута касније вратио до „прасца“, Бјанки је нестао. Није имао времена да се пита шта му је с другом. Покушао је да потера подморницу под кулу бр 1 на „Валијанту“, али она није хтела да се покрене. Кабл који му је служио као путоказ, заплео се око елисе.

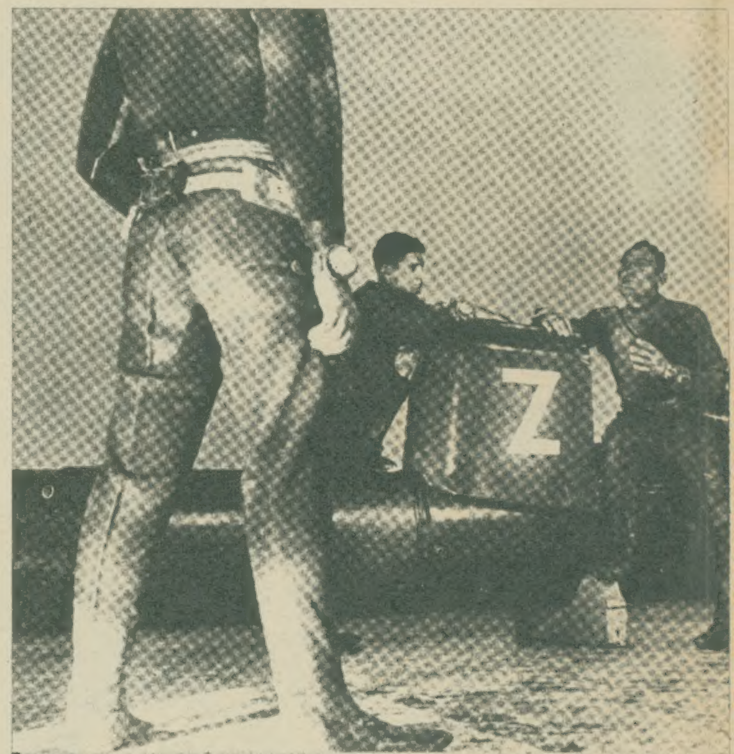

НОВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ

ОПЕРИСАНИ ВУЛКАН

СВАКИ, ПА И УСПАВАНИ, ВУЛКАН РАСПОЛАЖЕ НЕСЛУЋЕНОМ И НЕИСКОРИШЋЕНОМ КОЛИЧИНОМ ЕНЕРГИЈЕ КОЈА БИ МОГЛА ИЗВАНРЕДНО ДА СЕ ИСКОРИСТИ.

До данас још нико није успео да искористи топлоту наталожену у дубинама вулкана. Али, изгледа да је сада, у време тражења нових извора енергије, и то дошло на ред.

Давање „инјекција“ утроби вулкана, тврде неки научници, могло би да га натера да из својих дубина избаци огромну количину топлоте која би се ослободила без ерупција, а могла би да послужи као погон електричних централа. По прорачунима геолога, електрична струја добијена из таквих електрана била би знатно јевтинија од оне коју данас дају најекономичније термо и хидроцентрале.

Совјетски научници се спремају да обаве један овакав експеримент на вулкану Авачински, на Камчатки. Наиме, кроз бушотину на његовим обронцима, дугачку 6 хиљада метара, из гротла би се ослобађала топлотна енергија која би се, затим, спроводила до турбина термоцентрала.

Претпоставља се да ће успаваном горостасу та „операција“ бити само од користи. Јер, када се пробуши отвор до центра ватреног језгра, вулкан ће се ослободити сувишног напона и повећаног притиска: његово напето стање стабилизовало би се кроз „вентил бушотине“ па би тако, вероватно, биле избегнуте и евентуалне изненадне ерупције.

Вулкан Авачински садржи у својој утроби огромну количину топлоте: израчунато је да би електрана снаге милион киловата могла непрекидно да ради више од стотину година.

Ипак, пре овог подухвата стручњацима преостаје да проуче геолошку грађу вулкана и све особености тла на коме се налази, па ће, у зависности од добијених података, и одлучивати о нечину и брзини бушења, као и о ширини „вентила“. Јер, реакција успаваног вулкана може да буде сасвим неочекивана. Тако се, на пример, у САД догодило да је један мали вулкан крај Сланог језера, после сличног бушења, одједном прорадио избацијући лаву са високим садржајем олова, сребра и — злата.

в две оклопњаче

Де ла Пене није одустао. Одвојио је експлозивни нос од „прасца“ и почео да га вуче кроз густи муљ. Руке су му се прво укочиле од студени, а онда су почеле страховито да га боле.

Читав сат вукао је 300 килограма тешки нос, али кад га је најзад довукао под брод, више није имао снаге да га подигне и прилепи уз труп.

— Дно је само метар и по испод корита! — закључио је. — **Експлозије ће га и овако, с дна, пробити!**

Погледао је на сат: три! Танкер ће одлетети у ваздух, ако су Мартелота и Марино успели да поставе мину, у 5,55, „Валијант“ у 6,05, а „Квин Елизабет“ у 6,15 часова, кад разливени петролеј с танкера буде запалио читаво море у луци.

Хтео је да исплива на површину, али му се заврте у глави. Док је кроз муљ вукао експлозивни нос, потрошио је готово сав кисеоник. Последњом снагом одбио се ногама од дна.

Онако полусвестан изазвао је шум кад је до половине прсију искочио из воде. Приметио га је стражар на „Валијанту“, подигао узбуну и поред Де ла Пенеа почеше да ударају меци. То га је мало освестило и он, пливајући, потражи заклон за једном оближњом бовом. Тамо је угледао Бјанкија.

— Покварио ми се респиратор! — рекао је ронилац. **— Једва сам се довде довукао!**

С „Валијанта“ се спустио чамац. Пет минута касније Де ла Пене и Бјанки су били заробљеници.

ДЕ ЛА ПЕНЕ ПРОТИВ НЕМАЦА

Команданту „Валијанта“, капетану бојног брода Чарлсу Моргану, било је јасно шта значи присуство двојице италијанских диверзаната, али није могао знати да ли су већ поставили експлозив и где су га поставили.

На сва питања Де ла Пене и Бјанки су одговорили само како се зову и шта су по чину.

— Зар бисте ви, сињоре, на мом месту одговорили на друга питања? — запитао је Де ла Пене британског официра.

Морган је у себи признао да би поступио као и двојица заробљеника. Наредио је да диверзанте затворе у једну кабину под палубом, а затим је својим потчињенима наредио да под водом претраже корито.

Де ла Пене је грозничаво посматрао како одмичу казаљке на сату. Тачно у 5,55 зачуо је мукли одјек експлозије: Мартелота и Марино су успели да баце у ваздух танкер. Није знао да су запаљиве бомбе отказале и да до пожара петролеја неће доћи.

Де ла Пене устаде и поче ногом да удара у врата свог затвора. Стражару који му је отворио врата рече да треба хитно да разговара с командантом.

— Ваш брод ће кроз десет минута одлетети у ваздух! — рекао је Моргану. — **Евакуишите брод. Не желим да људи непотребно умиру!**

— Ако то не желите, реците где сте поставили експлозив! — одговорио је Морган.

— То вам, господине, нећу рећи! — мирно слеже раменима Италијан.

Де ла Пенеа су поново затворили у кабину која је била тачно над експлозивним носем, али њему није ни на крај памети падало да издајом војне тајне спасе кожу.

„Валијант“ је потресла експлозија тачно у 6.05 часова. Де ла Пене одлети у зид, а кад се секунд-два касније повратио од шока, виде да су се врата услед експлозије отворила. Потрчао је на палубу.

Тачно у одређено време експлозија је тешко оштетила и „Краљицу Елизабету“.

Сва шесторица диверзаната-ронилаца били су заробљени. Де ла Пене је до 1943. четири пута бежао из заробљеништва, али је сваки пут ухваћен, а онда је, после капитулације Италије, ослобођен.

Прикључио се савезничким морнаричким јединицама и много је допринео да Немци у повлачењу не блокирају луку Специја. На челу одреда људи-жаба продро је у луку и потопио бродове који су се у њој налазили пре него што су их Немци могли довући до плитког и узаног улаза и тамо их потопити и тако за више месеци закрчити савезничко искрцавање.

Умберто ди Савоја, тада принц наследник, 1945. на једном свечаном скупу требало је да одликује Де ла Пенеа Златном медаљом за војничке заслуге. Присутан је био и сер Чарлс Морган, некадашњи командант „Валијанта“ тада вицеадмирал поморских снага у Медитерану. Сер Морган није заборавио да, захваљујући Де ла Пенеовом упозорењу у последњи час, ниједан од 1700 морнара на „Валијанту“ није погинуо.

Принц Умберто је рекао адмиралу:

— Требало би да ви, адмирале, предате ову медаљу!

— Чини ми част и задовољство! — рекао је сер Чарлс Морган и Де ла Пенеу на груди прикачио одликовање.

А. Р.

КАНТА ЗА СВЕМИРСКЕ ОТПАТКЕ

Земља се гоји, а Месец мршави. И то свакодневно, и не на мало. Јер, наша планета свакога дана добије на тежини око 3 хиљаде тона. Те тоне долазе јој право — из космоса. Углавном са Месеца који је изложен непрекидном бомбардовању „свемирског камења“. Сваки ударац подиже на површину ове планете облаке прашине који успевају да исплове из њеног слабог гравитационог поља и да даље лутају космосом све док их не привуче сила теже неке друге планете, најчешће Земље.

Иако за сваку тону „свемирског камења“ које на њега падне Месец изгуби 4 тоне прашине, за сада не треба страховати да ће се наш први небески сусед — истопити. Јер, чак и ако настави да „мршави“ овом брзином, били би му потребни билиони година да се смањи за неких 10 процената од своје садашње величине.

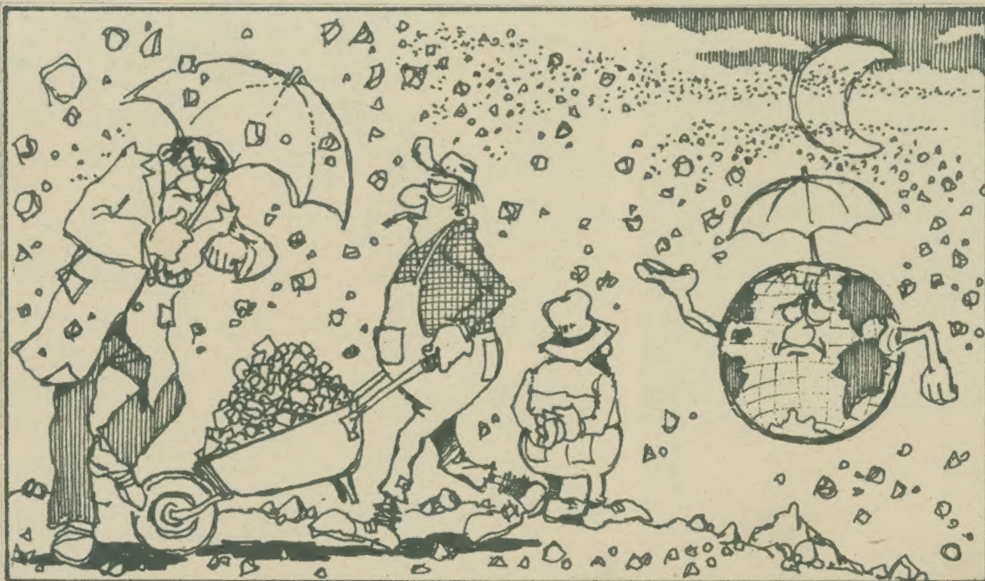

Ни Земљи, кажу стручњаци, још не прети опасност од претеране „гојазности“. И поред свих тих тона и тона небеске прашине и отпадака које је на себе привукла за последњих 500 милиона година, њена маса увећала се за нешто мање од хиљадитог дела једног процента.

Страху, значи, места нема. Без икаквих кобних последица по њу и нас, Земља ће и даље моћи да буде „канта“ у коју са Месеца падају отпаци.

НАЈВЕЋИ ЗООЛОШКИ ВРТ НА СВЕТУ

САН ДИЈЕГО

ОАЗА УГР

Када су 1916. године четири калифорнијска лекара — Хари Вегефорт, његов брат Пол, Фред Некер и Ј. Ц. Томсон — одлучили да заједно купе једног лава и сместе га у шуми крај Сан Дијега где ће проучавати и посматрати његово понашање, нису ни претпостављали да ће педесетак година касније тај брлог цара животиња прерасти у највећи и најлепши зоолошки врт на свету. Данас, његове експонате сачињава огроман број најразличитијих животињских врста донетих са свих континената, али и бројне биљке које птицама и четвороношцима дочаравају амбијент из којег су потекле.

Зоолошки врт у Сан Дијегу простире се на површини од 15 хектара, а у њему живи 4000 различитих врста птица, гмизаваца и сисара које, за разлику од сличних »социјалних установа за животиње«, нису у кавезима, већ у ограђеним просторијама, или се слободно шетају парком. Број биљних врста нешто је мањи — 2500 — али је зато заступљено растиње тропских, суптропских и континенталних предела, ретке пустињске палме и кактуси, као и орхидеје.

Сваког јутра, у 9 часова, отварају се врата овог парка испред којег се налази огроман паркинг за 3.235 аутомобила, па стотине малишана порхле унутра: за оне испод четири године улаз је бесплатан, док старији, зависно од узраста, плаћају карту од 2,70 до 4,50 динара. Према евиденцији управе, кроз овај парк годишње прође око 3 милиона људи, сваки посетилац обиђе га у просеку за 45 минута, колико траје вожња аутобусима и специјалним возовима: у њима стручни водичи одговарају на сва питања знатижељних о врсти животиња, њиховом пореклу, начину исхране, годинама старости... Ако желе да предахну, старији могу да се одморе у неком од бројних ресторанчића или да посете музеј у коме се налазе ретке или већ изумрле препариране животиње и њихови фосили. Није заборављено ни на забаву најмлађих: у амфитеатру који може да прими 3 хиљаде посетилаца фоке за њих изводе читаве представе, док у посебном делу овог зоо-врта дечаци и девојчице могу да се сликају »за успомену« са лавовима, тигровима или леопардима старим само неколико дана.

У овом зоолошком врту свака животиња неометано живи свој живот, као да није затвореник доведен ту из природне средине. Јер, овај парк је управо тако и замишљен: да се ретким животињским и биљним врстама омогући опстанак, размножавање и подизање потомства. Управо оно што често није могуће у природи због најезде ловаца и нагле измене еколошких услова што, неминовно, прати »бум« цивилизације. Овде су све животиње под стручним надзором биолога, ветеринара, еколога... а они су за посетиоце прописали само једно правило: — »Строго је забрањено храњење животиња!«

Ово је само један од кутака у највећем зоолошком врту на свету, где посетиоци уз освежење могу на миру да посматрају животиње које се пред њима слободно шетају.

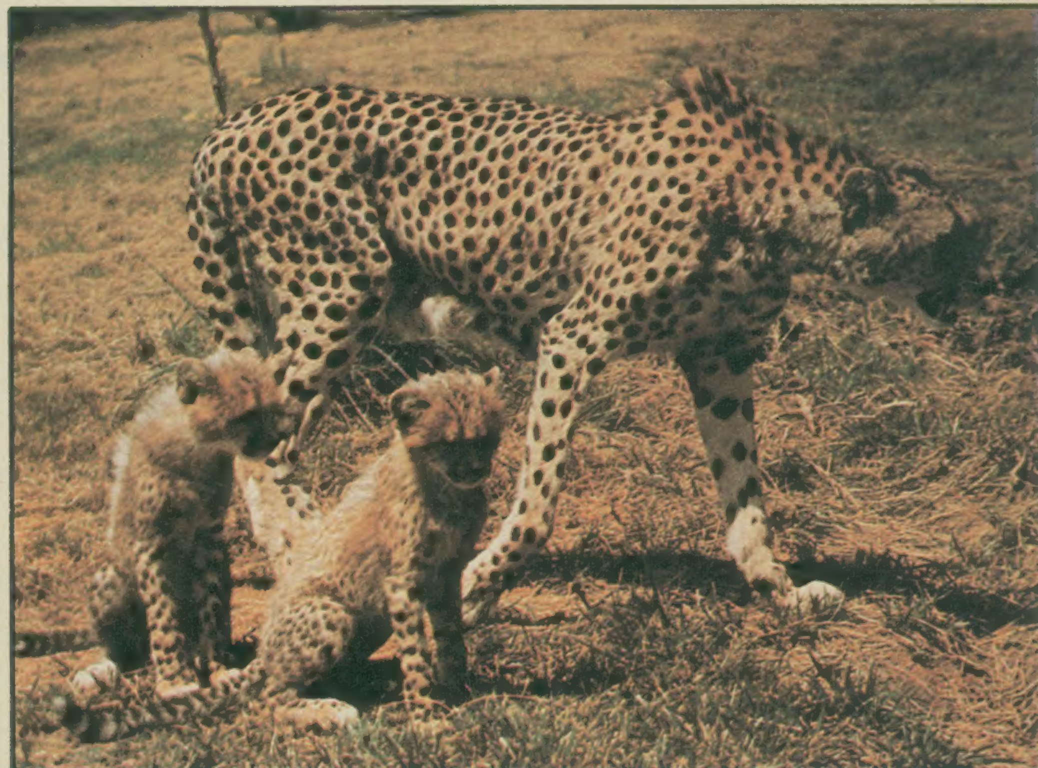

Гепард је најбржа животиња на свету, али и једна од најређих врста из породице мачака. У овом врту није затворен у навез, већ неометано гаји своје младе.

ОЖЕНИХ

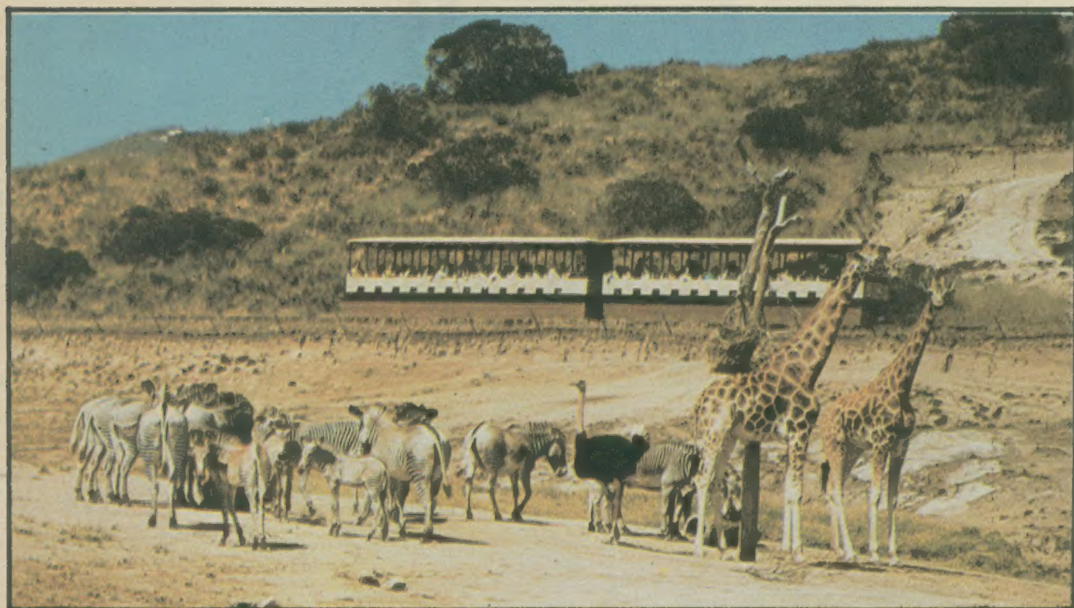

Читав врт може да се обиђе за само 45 минута, у специјалним аутобусима или возовима, у којима стручни водичи обавештавају путнике о начину исхране животиња или њиховој старости, као и о бројним врстама биљака.

Око 4000 различитих врста птица, гмизаваца и сисара живи на површини од 15 хектара, где су природни услови исти какве су имали пре доласка ловаца и најезде цивилизације.

У овом врту налази се флора и фауна са свих континената, па се слободно може рећи да представља читав живот наше планете на — једном месту. И као да се ван његових капија не налази метеж велеграда.

Као и свакој беби, носорогу старом само неколико дана највише прија млеко из цуцле.

У посебном делу врта деца се играју или сликају заједно са најкрволочнијим животињама, као и оним мирољубивим, али огромним. Ипак, све оне старе су само неколико дана или недеља.

ПОД БРДОМ ПЕПЕЛА

Још да истоваримо ово брдо пепела — рачунао сам гледајући на сат — па ћу на време да стигнем на ручак. И док сам о томе размишљао грабећи камионом шеснаестотонцем према градској депонији за смеће, монотоно брујање мотора готово ме је успавало. Аутоматски сам окретао волан и секао кривине журећи да посао што пре завршим.

Стигао сам до депоније, нагло заокренуо и нашао се поред огромне рупе дубоке 120 метара. Маневришући задњим делом камиона, пришао сам јами левкастог облика обложеној бетоном, а затим нагло закочио тик уз њене ивице, у тренутку када су је задњи точкови додирнули. Изишао сам из кабине, протегао згрчене ноге, а затим дошао до рупе и у њу бацио летимичан поглед. Видео сам да је празна, јер је покретна трака која је почињала на њеном дну већ однела десетак тона пепела изручених ту у претходној тури.

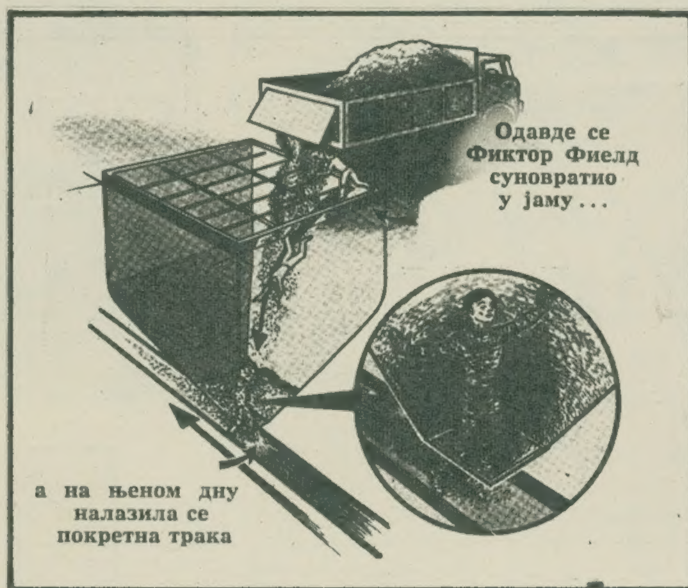

Густа, сива и прашњава маса свом снагом је рукнула кроз узан отвор и закачила и мене — причао је Виктор Фиелд. — А онда сам наглавачке полетео у дубоку рупу, немоћан да викнем, чак и да схватим шта се догодило.

ПРЕСА ЋЕ МЕ СМОЖДИТИ!

Поново сам ушао у кабину и притиснуо дугме које активира полуге за подизање платформе на којој се налазило десетак тона пепела скупљених у разним деловима града. Управо када је платформа почела да се диже, а ја опет дошао до рупе да бих видео како истовар напредује, приметио сам да се пепео прелива преко ивица, јер сам заборавио да отворим поклопац на задњем делу камиона. Притрчао сам возилу и нервозним покретима почео да цимам ручицу на већ искошеној платформи која је била заблокирана због притиска огромне количине пепела. Напрегао сам сву снагу и успео да је померим... Поклопац је сада био спуштен, пепео је грунуо из камиона. А тада се десило нешто непредвиђено, нешто толико страшно, за шта нисам могао да претпоставим да може да се догоди, чак и у најкошмарнијим сновима.

Када се поклопац на задњем делу камиона спустио под силином пепела, и густа, сива и прашњава маса свом снагом рукнула кроз узан отвор, ни сам не знам како — закачила је и мене. Као да ме је шчепала нека огромна рука, а затим стисла око рамена, груди, ногу, исцедила из мене сам ваздух и муњевито увукла у тоне пепела које су се попут живе, житке масе одједном залепиле за моје тело... Наглавачке сам полетео у рупу, немоћан да се ухватим за њену ивицу, немоћан да викнем, па чак и да схватим шта се догодило.

Не знам колико сам дуго летео, нити када сам ударио главом о бетонски зид, ни да ли сам се онесвестио. У једном сам сигуран: када сам отворио очи, све око мене било је застрашујуће сиво, па је одједном та непрозирна завеса почела да црни. Тонуо сам у густи мрак, иако сам знао да је напољу дан, да је тек око подне. Пепео ме је гутао, затрпавао, гушио и приљубљивао уз бетонски зид низ који сам клизио све ниже и ниже према покретној траци. А она ће ме одвући од огромне рупе под земљом тамо ће ме оштри ножеви и пресе касапити, ситнити и гњечити заједно са тонама смећа, конзерви, аутомобилских гума, картонских кутија...

У магновењу сам схватио да не смем да се опустим. Прво што треба да урадим је да удахнем ваздух. Али, како, када је све око мене било мемљиво, опоро и врело. Било је ту и понеко парче угља које је још тињало. Пепео ме је гушио, завлачио се у сваку пору моје коже, у косу, ноздрве, душник, а затим гмизав и љигав клизио низ моје тело. Нема ми спаса!

Изненада, осетио сам нешто чврсто под ногама. Од бола који се наједном разлио по мојим стопалима хтео сам да јекнем, али сам тако направио велику грешку: оно мало ваздуха који се налазио у мојим плућима изишло је из њих, да би ми се сада уста напунила пепелом који је шкрипао под зубима, завлачио се под језик и међу зубе. Гњецава прашина продирала ми је у душник. Готово је са мном, вриштао сам у себи.

Али, тада сам осетио да више не пропадам, схватио сам да стојим на нечем чврстом. Синуло ми је: био је то челични оквир на дну бетонске јаме испод којег се налазила покретна трака. Али, не могавши више да одржим равнотежу на тој уској избочини, склизнуо сам са ње и слетео на — покретну траку. У то сам био сигуран јер је тло наједном почело да се миголи под мојим ногама, полако је нестајало испод њих. Ако успем рукама да се ослоним о ивице бетонске јаме, можда ме трака неће одмах однети. Последњом снагом покушао сам да разгрнем пепео лево и десно од мога тела и рукама досегнем до зида. Успео сам: тако разапет ослонио сам се на њега покушавајући да се макар мало одигнем од траке.

БИЛО МИ ЈЕ СВЕЈЕДНО

А онда, учинило ми се да је притисак изнад мене нагло попустио, иако је пепео и даље суљао низ моје тело. Само када бих могао да удахнем макар мало ваздуха. Отворио сам очи и схватио да је црнило које ме је окруживало постало опет сиво, све више је бледело.

— Издржи још мало, Викторе! — до мене је допро успаничени глас. Препознао сам га: значи, Еди Фримен је приметио шта се догодило. Он ће ми помоћи, сигурно ће ми помоћи!

Еди, заустави траку, прекини истовар! Помози ми, Еди. Више не могу да издржим. Хоћу ваздуха — све сам то хтео да му кажем, али, само је кркљање излазило из мојих плућа. И онда се опет све замрачило, сада још брже. Било ми је свеједно што нестајем.

Тридесетогодишњи возач Виктор Фиелд се освестио тек у болници у Манчестеру. Захваљујући присебности младог радника Едија Фримена, успео је да преживи ову несрећу јер је на време зауставио истовар пепела из камиона, тако да је у јаму било изручено само неколико стотина килограма пепела, уместо свих десет тона. Данас, после три године од тог догађаја Виктор Фиелд, отац троје деце, често га препричава.

Б. Ј.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ЖИВОТ *пише*

Скитница и плаво-црни камен

РОМАНЕ

Пробисвет и луталица Жилбер Лабин је подигао камен због којег су га заболела леђа. То му је донело милионе.

Канађанин Жилбер Лабин био је окорели пробисвет, непоправљива скитница. Као дечак од тринаест година побегао је из родитељског дома у Отави и више се никад није вратио. Лутао је канадским пространствима више од четрдесет година: у теретним вагонима, као црни путник на шлеповима и дереглијама, као ауто-стопер у камионима, а највише пешице. Никад није радио ништа, сем ако се радом могу назвати просјачење, чепркање по ђубриштима, ситне крађе на усамљеним фармама. Спавао је углавном по напуштеним брвнарама, под мостовима, железничким и аутобуским станицама, понекад под ведрим небом, а ту и тамо у затвору.

Ноћи проведене у затворима биле су за њега најтежи тренуци у животу: преклињао је да га пусте, јер ће, ако буде још једну ноћ провео између четири тесна зида полудети, или се угушити. Зато се полиције плашио више од свих других неугодних ствари у животу.

У рано пролеће 1937. Лабин је скитао канадским ширинама са старим другаром, искусном луталицом какав је и сам био, Еженом Полом. Једне ноћи, док су били у Ехо Беју, петнаестак километара од најближе куће, зазвижда хладни, студени ветар, проби се кроз њихове прње и натера их да наврат-нанос потраже какав заклон. Два скитача завукла су се у тесну пећину под једном стеном.

СЛЕПИЛО

Изјутра се Пол пробудио од зиме и продрмао друга:

— Устај! Ако се не раздрмамо, смрзнућемо се. Село није далеко!

Жилбер прогунђа нешто, седе, протрља шаке, па рече:

— Шенуо си! Зар усред ноћи да тражимо село у овој пустињи.

— Ти си шенуо, Жилбере! — Пол га муну у ребра. — **Свануло је пре најмање три часа!**

Лабин се нервозно трже, протрља очи, па застења:

— Поле! Поле, ја ништа не видим! Ослепио сам!

Ежен Пол се узврте око њега. Протрља му очи. Затим из барице у углу шпиље захвати у шаке воду и пљусну је пријатељу у лице.

— Не вреди! — јаукао је Лабин. — **Ја сам слеп! Слеп сам, Поле!**

— Хајде, дижи се! — Пол га узе под руку и повуче. — **Идемо у село. Наћи ћемо лекара. Није то ништа озбиљно. Проћи ће. Не ослепи човек тек тако!**

— Иди сам, Поле! — Ежен Лабин се беспомоћно опружи по камену. — **Ја сам готов! Остави ме да овде умрем! Шта ће ми живот без очију?**

— Идем, Ежене! — рече Пол. — **Немој да очајаваш! Довешћу помоћ!**

Пол потапша друга по рамену, изиђе из шпиље, на грану једног дрвета које је пред њом расло, окачи Лабинов шал, како би по њему могао да нађе улаз у јазбину и оде према селу

Жилбер Лабин је непомично лежао, а онда је од глади и студени заспао.

Кад се пробудио, угледа над собом камени свод. Видео је како се на једној избочини ствара капљица воде, како расте и пада.

У први мах помисли да је сањао страшни сан. Кад је видео да је Пол отишао, а да на дрвету пред шпиљом лепрша његов шал као путоказ, увери се да није сањао. Покушао је да устане. Успео је, али су га леђа страховито болела. Погледа место на коме је лежао и угледа барицу и у њој црно-плави камен. Шутнуо га је љутито, јер је тај камен свакако био узрок болова. Плаво-црни камен је блистао чудним сјајем. Лабин још никада није видео сличан.

— То мора да је нека руда! — помислио је, сетивши се напуштених рудника у којима је током скитачког живљења спавао. — **Можда та руда нешто и вреди!**

Чучнуо је и чепркао по влажној земљи измешаној с камењем. Ископао је повелики камен који је блистао необичним масним плаво-црним сјајем. Лабин га стрпа у недра и изађе из шпиље.

ПОТРАГА ЗА БЕГУНЦЕМ

Жилбер Лабин је сутрадан увече у првом насељу на које је наишао, посетио жупника и показао му необични камен. Свештеник га је дуго окретао у рукама и рекао:

— У праву сте, то је свакако нека руда! Послаћу овај камен у „Британску националну лабораторију" у Отаву! Ви можете, као мој гост, сачекати одговор.

Две недеље спавао је одрпани пробисвет у великом жупниковом кревету и празнио три пута дневно по два-три тањира, а онда му је свештеник једне вечери рекао узбуђеним гласом:

— Телефонирали су ми из Отаве! Траже вас. Спремите се за пут. Сутра ће по вас доћи авион!

Сутрадан није било Лабина ни од корова. Уплашио

НИ ПИТОНИ НИСУ ОНО ШТО СУ НЕКАД БИЛИ

Укротитељи змија кажу — њихова професија је на умору. Све већи број мајстора древног заната пакује своје корпице и фруле. Са њима у пензију одлазе и — питони. Јер, тако тврде представници заната на умору, њихова вештина престала је да узбуђује туристе.

Верна кротитељима и њиховим змијама остала су углавном деца. Са одраслима је отишла и добра зарада, па већина кротитеља данас не зарађује више од једног долара дневно.

Иако им се број из дана у дан смањује, само у Њу Делхију две хиљаде Индуса скрштених ногу седи пред корпицама са змијама одбијајући да призна да је њихово доба прошло.

Међу онима који су напустили старо занимање има и таквих који су одбили да напусте и старе пријатеље — питоне који су им верно служили и по двадесет година.

Најбоље су се снашли они који су схватили дух новог времена па, не напуштајући сасвим некадашње занимање, и даље лове змије — али не да би их стрпали у корпице, већ да би их продали лабораторијама које их користе за испитивања.

се да га тражи полиција, ко зна због каквог греха, па се ноћу извукао из постеље и отперјао незнано куд.

— Морам га пронаћи! — узбуђивао се човек који је дошао по њега. — **Не знам због чега га требају, али ради се о људским животима! Без њега се не враћам у Отаву!**

Човек из Отаве алармирао је сва села у околини и обећао велику награду ономе ко га пронађе. Позвао је у помоћ и полицију.

Двадесетак дана трагале су патроле и појединци за Лабином. Открила га је полицијска патрола на 150 километара од места где је нашао плаво-црни камен. Лабин се бранио рукама и ногама вичући да никоме није ништа скривио. Стрпали су га у авион и одвезли у Отаву.

Уместо у полицијској станици Жилбер Лабин се нашао међу најпознатијим канадским инжењерима, хемичарима и геолозима. Честитали су му:

— Ви сте пронашли досад највећи комад пехбленде, највећи комад радијума на свету!

Сензационална вест је пролетела глобусом. Цена радијума је пала за једну трећину, али је ипак један грам још увек коштао 20.000 долара, а то је, 1937, била огромна свота.

Пробисвет и скитница Жилбер Лабин је преко ноћи постао милионер. Једна финансијска група понудила му је капитал.

Жилбер Лабин се први пут у животу окупао, обријао, обукао елегантно одело, сео у авион и одлетео у Ехо Беј. У шпиљи је пронашао старог пријатеља Пола крај некаквих шерпи на којима је кувао пасуљ.

— Станујем овде и чекам те! — рече Пол кад се повратио од запрепашћења.

— Али, чини ми се да ћу остатак живота морати да проведем без тебе!

Жилбер Лабин је купио терен око шпиље и тај део Ехо Беја назвао — Лабин Поинт!

Затим је с пријатељем Еженом Полом, који му је доказао љубав и привржeност чекајући три месеца у фамозној шпиљи, са стотину радника отворио најуноснији рудник радијума у свету.

Остатак живота провео је у убеђењу да га је оне фаталне ноћи кад је ослепио излечио чудотворни плаво-црни камен на којем је спавао и који му је донео богатство.

С времена на време, мистериозно је нестајао да би се после извесног времена опет појавио у својој директорској канцеларији, мало упалих образа, али чио и весео. Причало се да је за време тих одсуства, одевен у рите, скитао и просјачио као некад.

А. Р.

Валери Тејлор је доживела нешто чиме би ретко но могао да се похвали — бесплатну вожњу на леђима огромне ајкуле.

ЗАЈАХАТИ НЕМАН

НА ЛЕЂИМА КИТ-АЈКУЛЕ

Разрогачених очију девојка је гледала у грдосију која је пливала право на њу. Црно леђно пераје парало је таласе и сваког тренутка било све ближе жени у ронилачком оделу...

Изгледало је као да ће цин налетети на њу, али се Валери једним покретом тела померила таман толико да, удаљена свега неколико сантиметара, огромна глава прође крај ње, не додирнувши је.

Још један вешт покрет и Валери Тејлор је — зграбила перају пегаве ајкуле. Можда невероватно, али жена је одлучила да се мало „провоза". Као да све то с њом нема никакве везе и као да јој се на леђима на налази незвана гошћа: петнаест метара дугачка риба достојанствено је наставила да плива.

Китови-ајкуле не срећу се често. Шанса да се на једној од њих зајаше пружа се само једном у животу. Валери понуђену прилику није хтела да прокоцка.

РАДНО МЕСТО — МОРЕ

Да се радило о неком другом, читав догађај звучао би невероватно. Али море и његови становници за Валери и Рона Тејлора били су — радно место. Овај аустралијски брачни пар се већ годинама бави подводном фотографијом. Да тај посао раде с љубављу и вешто, сведоче и многобројна међународна признања и ангажмани који их воде свуда где људском оку тешко доступне морске становнике треба снимити.

Тамо где језу биоскопске публике није изазивала вешто направљена гумена неман, кадрове филмског хита „Ајкуле" снимиле су камере Тејлорових. За уверљивост снимљених сцена њима треба да захвале и режисери филмова „Плаве воде" и „Бела смрт".

Сусрет са китом-ајкулом дошао је неочекивано. Ронилачки брачни пар крстарио је недалеко од обала Новог Јужног Велса у потрази за морским лавовима — овога пута будућим актерима једне телевизијске серије.

Јаки ветрови и таласи онемогућавали су рад, тако да је трочлана екипа, на крају, одлучила да снимање одложи за сутра. Њихово разочарење ишчезло је у тренутку када су, на десетак метара од свог гуменог чамца, испод саме површине усталасаног мора, угледали обрисе огромног тела.

ЛЕКЦИЈА ЗА НАСРТЉИВИЦУ

Помислили су да је то велика бела ајкула, једна од најопаснијих риба на свету. Страшна прождрљивица гута све што личи на храну, укључујући и људе. Када се удаљеност довољно смањила, схватили су да имају среће: према њима је пловила кит-ајкула.

— Рон је о овоме годинама сањао. Сада је цин био ту, надохват руку, свега пет миља од копна. Њих двојица су хтели да ја останем у чамцу. То није долазило у обзир. Низашта на свету нисам хтела да се лишим великог доживљаја.

Камере су, на сву срећу, биле приправне и људи су, без оклевања, поскакали у таласе, у сусрет великој риби. Иако узбуђени, знали су да се ради о највећој ајкули коју је ико икада снимио.

Валери је пред камерама извела мали шоу. Пентрала се и шеткала по огромном телу без трунке страха:

— Знала сам да имам посла са доброћудним цином. Ни у једном тренутку не би му пало на памет да ме замени за сласт сићушних планктона — његове омиљене хране. За све време „посете", ниједном није показао да има нешто против мене или пажње коју му сви поклањамо. Негодовао је само онда када сам, истина случајно, стварно претерала — гурнула сам му руку у око.

То је много и за најдоброћудније. Мој огромни пријатељ је изненада заронио, спустио се на дубину од неких петнаест метара, а затим је, ваљда задовољан лекцијом коју му је дао, поново лагано изронио.

Пуна три часа трајало је дружење ронилаца и огромне рибе. За то време морски колос је добио и надимак — Вимпи — тако су га, из миља, назвали његови случајни морски познаници.

Од места на којем су га први пут угледали до места растанка, Вимпи и људи су заједно превалили пет миља. Поново у чамцу, гледали су како се њима сада већ добро познати, обрис морске грдосије лагано удаљује и најзад сасвим ишчезава...

М. И.

СТАРИ БАР

ПРОХУЈАЛО С

Из поред истраживања бројних историчара и археолога, ни данас се тачно не зна кад је град основан. Међутим, први писани доказ датира с краја 9. и почетка 10. века, у једном списку грчких епископа. Век касније цар Константин Порфирогенет сместио га је на југозападној граници Дукље, као један од римских кастела. И о имену се данас споре: да ли потиче од античког утврђења Антипаргаи, аварског Антиавардрум, италијанског Антивари, грчког Антибарис (лежи насупрот италијанског Барија...) Данашњи назив први пут, почетком 13. века, помиње Стефан Првовенчани у делу »Житије Стевана Немање«.

Много се владара отимало да загосподари градом на стеновитој заравни обронака Румије, »више од по' уре хода« удаљеног од мора.

Текст: **П. Милатовић**
Снимци: **М. Вујовић**

ПОГИБИЈА СЕДАМ СТРАТЕГА — После Словена који су се овде населили у 9. веку, моћна Византија се докопала града који је лежао на путу Via de Zento. Међутим, закратко. У жестоком боју октобра 1042. зетски владар Војислав поразио је византијског војсковођу Курсалију тако да је овај изгубио две трећине војске и седам стратега (војсковођа). У Бару краљевска одличја (1067) прима први зетски краљ Михаило. Он је затражио од папе и самосталност барске цркве, али је у томе успео тек његов син Бодин 1089. Тома Архиђакон, међутим, прича се да су се око 1045. у мору утопили епископ Котора, Бара, Улциња и Свача приликом путовања у Сплит на један црквени сабор. Тада је папа, на молбу грађана ових градова, основао архиепископију у Бару, да би епископе ослободио искушења далеких путовања. У овој палати налазило се седиште црквених достојанственика.

МАСЛИЊАК УДАВАЧА — У Бару је био обичај да сваки мушкарац пре одласка у војску, а девојка пре удаје, засади по једно маслиново дрво. За једно од њих, оно у Мировици, претпоставља се да памти догађаје од пре 2000 година. Од око 80 до 100 хиљада стабала давало је, бележи један спис из 1553, за извоз око 300 хиљада литара уља. Зато, вероватно, и цар Душан 1348. одређује Баранима да уместо дотадашњих дажбина у новцу, једном манастиру близу Призрена годишње дају десет товара уља, или 13776 литара. А како је поред уља Бар извозио црвени камен и со, а и увозио многе потрепштине, у центру града налазило се и ово свратиште, нешто попут данашњег хотела.

ЕКСПЛОЗИЈОМ

У ЦРКВИ ЖИТО — Свој пуни процват Бар доживљава за време Немањића када, готово два века, није био узнемиравак од нападача. Из тог времена потиче и ова једнобродна црква Св. Веneранце. У поду цркве биле су уграђене две „саранце" — два силоса — за које се претпоставља да су служиле за складиштење жита и уља. А извештај Андреје Змајевића из 1627. године говори да су у Бару и околини осим једне цркве постојале и 53 капелице, када је, опет по једном спису, ту живело преко 5000 душа.

КАД СЕ ПОПОВИ ПОТУКУ — Венецијанци су у Бару од 1443. до 1571. године. У то време долазило је до жестоких сукоба између пучана и властеле. Упамћен је и онај из 1512. када су погинула 62 лица. Малобројни племићи потражили су спас бекством у цркву Св. Ђорђа. И да није дошао которски провидур Анзоло Малипиеро са 200 војника ко зна шта би било. Исте године уместо само једног, Великог већа, племићког, формира се и тзв. Мало веће изабрано од пучана. Ипак, 1555. избила је незапамћена туча између попова племића и попова пучана. Биланс није познат, али се зна да су се Млечани сурово обрачунавали са својим противницима. У близини ове палате побуњеници су главом надоле висили на алци узиданој у свод улазне капије. Касније су је и Турци користили у исте сврхе.

PORTA DEL MORTO — Рушевине ове ренесансне палате памте познате барске клесаре и градитеље. Народна песма чувеног Раду Неимара помиње као „родом Баранина", а изнесно је да из Бара потиче Миха Брајков, градитељ Фрањевачког самостана у Дубровнику. Занимљивост барске архитектуре представљају и тзв. врата за мртваце — porta del morto — која су, по магијском веровању, зазиђивана кад се из куће изнесе мртвац. Међутим, неки тврде да су она зазиђивана због опасности од нападача, посебно она близу градског зида.

КАЗНА ЗА КУКАВИЧЛУК — После пада под Турке 1571, од стране Млечана осуђен је барски кнез Александро Донато јер је, иако је располагао са 500 војника, кукавички без борбе, предао Бар Турцима. Доведен је у Венецију и обешен о једну ногу између два стуба. На граници са Млетачком Републиком, Турци су Бар претворили у врло јако утврђење. Из турског времена (с краја 16. и почетка 17. века) потиче и овај аквадукт којим је вода, са даљине од око три километра, доведена у град. Траса има изломљену линију са 17 лукова. Улазни део канала водовода контролисан је из куле са пушкарницама, па није чудно што 1878. године црногорска војска у више наврата није успела да опсађеним Турцима пресече водовод. Ипак, Бар је после жестоког бомбардовања капитулирао те исте године. Две експлозије барутана (1881. и 1912) некад „славни град Бар" претвориле су у рушевине

У ЛОГОРУ НА ОСТРВУ УСТИКА

Узбуна због канте

РАДИО У ЛОГОРУ ИНТЕРНИРАНИХ ЈУГОСЛОВЕНА — БИЛА ЈЕ НЕЧУВЕНА ДРСНОСТ. ИТАЛИЈАНСКИ ПОЛИЦАЈЦИ СУ СВЕ ПРЕВРНУЛИ ДА БИ ГА ПРОНАШЛИ

Април 1943. године затекао ме у логору на италијанском острву Устици у којем се већ налазило неколико стотина Југословена које је ухапсио немачки Гестапо због сарадње и подршке борби против окупатора.

Време је, у ишчекивању нечег новог, споро пролазило. Трудили смо се, колико је то у логору уопште могуће, да га што боље проведемо. Једног поподнева нас неколико омладинаца забављало се тако што смо наизменично говорили у малу канту цилиндричног облика из које је глас излазио доста појачан. Свако од нас, изводио је неки свој „шоу". А онда је неком, не сећам се више коме, пало на памет да би ова канта, која је иначе служила за ношење хране из кухиње, могла да нам послужи и за „радио-емисије".

Овај предлог прихватили смо сви врло озбиљно и одмах се бацили на припреме. Прво смо решили питање уредника и спикера. Те две дужности поверили смо Михаилу Станишићу, студенту технике из Пећи. А онда смо приступили састављању програма што се показало као прилично тешко мада смо доста редовно, наравно илегалним путем, добијали вести Радио-Москве и неких савезничких станица. Међутим, програм састављен само од вести не би био довољно комплетан па смо одлучили да га допунимо забавним делом.

Почетак емисија одредили смо да буде сваке вечери у 8 сати.

ГДЕ ЈЕ РАДИО?

Већ следећег дана увече, пошто су нас полицајци пребројали и закључали, почела је прва емисија. Слушали су је логораши из наше и суседне собе, удаљене само великим отвором са решеткама. Сви су били одушевљени програмом.

Временом, спикер је тако добро савладао свој посао и свој глас ускладио са акустиком канте да се стицао утисак као да се речи чују из правог радио-пријемника. Нису заборављени ни одговарајући звучни ефекти за које су били задужени Бранко Шуговић и Ранко Рајевић.

Да нас полиција не би изненадила код врата, направљених од гвоздених решетака, дежурао је стари Урош Рундо, учесник октобарске револуције.

А онда, једне вечери дошао је крај нашим емисијама. Догодило се оно од чега смо највише страховали: изненадила нас је полиција! Док је Михаило рецитовао песму о два гренадира потучене Наполеонове војске, група полицајаца нечујно се привукла нашој бараци. Урош, и сам занет слушањем, потпуно је заборавио на своју стражарску дужност. Опасност је приметио тек кад му је један агент ставио пиштољ под нос и дао знак да ћути. Није му преостало ништа друго до да послуша.

Откључавши тихо врата, полицајци су појурили ка средини просторије одакле је с Михаиловог лежаја допирао глас из радија. Зачас је настала неописива гужва. Михаилови асистенти су, чим су чули буку, потрчали према својим креветима и обучени се завукли под покриваче.

Уз помоћ карабињера, полицајци су почели детаљно да претражују собу у којој је спавало нас 120. Није било кревета ни кофера који нису преврнули тражећи радио. Све време су, претећи нам песницама, урлали:

— Где је радио?

РОГОЊЕ

Збијени у гомилу, ћутали смо. То као да их је разбеснело још више, па су неким друговима, чији су кревети били најближи месту одакле се по њиховој процени „радио" чуо, наредили да изиђу.

Наравно, међу изведеним нашао се и Михаило. Између два шамара покушао је да објасни о чему се ради, али, нико га није слушао. Наредили су му да заједно с осталима остане у малом, уском дворишту и чека. Полицајци су затим отишли у зграду управе, а логораше је остао да чува само један агент у цивилу. Знали смо да је то младић који је у службу полиције ступио само зато да га не би послали на фронт. Желео је да жив дочека крај рата и настави студије медицине које је започео. Према нама се коректно понашао, пазећи да то не примете старешине.

— Како сте успели да набавите радио? Зашто отежавате себи положај тим глупостима? — упитао је.

— Па то и није био радио, већ обична канта — почео је да му објашњава Михаило. — **Ја сам у њу говорио и забављао логораше.**

— Шта, канта! Каква канта? — упитао је полицајац зачуђено.

— Па канта у којој доносимо јело из кухиње! — одговорио је Михаило и додао: **— Ако не верујете, уведите ме у собу па ћу вам показати.**

Полицајац му није поверовао. Требало је да га дуго убеђују па да пристане да уђе у бараку. Наш спикер је једва пронашао канту испод неког кревета где је у журби неко шутнуо и показао је полицајцу.

— Говорите нешто у њу! — наредио је овај.

— Шта да говорим? — упитао је Михаило.

— Порко дио — дрекнуо је љутито полицајац — **говорите шта хоћете, само нешто говорите.**

Наш друг је принео канту устима и собом је одјекнуо његов глас:

— Веома ми је жао што су се господа полицајци узнемирили због једне канте.

Полицајци који су у међувремену почели претрес по суседној соби за трен ока су се поново нашли у нашој. Појурили су ка месту одакле се глас чуо и угледали Михаила са кантом у руци. Кад су најзад схватили о чему се ради, били су и запрепашћени и бесни. Псовали су и претили тако да смо мислили да ће почети да нас туку. Прошло је доста времена пре него што су се примирили. И срећом, на томе се све и завршило: само нам је њихов шеф забранио овакве забаве. Сваки прекршај имаће као последицу затварање у логорски затвор, обећао нам је. Преварени и бесни, полицајци су покуњено изишли из собе. Само један од њих није могао да се уздржи а да полугласно не каже:

Баш смо испали рогоње!

Момчило Ђукић

С ТАЧКЕ ГЛЕДИШТА ЈЕДНОГ ПУЖА

Ако му се баш хоће, пуж може себи да погледа у врат. За чудне способности својих очију овај бескичмењак има да захвали чињеници да су оне смештене на крајевима двеју антена. Савијањем својих „перископа" пуж може да види и иза ћошка, а ако му тако дође и да — завири себи у уста.

Јесте да је спор, али се зато ниједна друга животиња не може похвалити тако покретљивим очима: пуж својима може да маше или да их, ако му нешто запрети, потпуно увуче у главу.

Ако му и поред свега тога ипак пође за руком да нешто превиди, па га та грешка кошта једног ока, природа ће се постарати да га врло брзо снабде новим новцатим.

ЧУДА ЉУДСКИХ РУКУ

ТЕЛЕКС

ЛЕТЕЋЕ СЛОВО

Новинске агенције, штампа, радио и телевизија, поште и фабрике, хотели и компаније, дакле цео данашњи свет, одједном би готово занемео и постао разједињен да нестане чудесне и наоко једноставне справе, сигурно једног од највећих изума у историји човечанства, нарочито у области комуникација. Реч је о телепринтеру, односно телексу.

Токио

Београд

С краја на крај света, занемарујући телефон који је на неки начин већ несавршен, могуће је послати опширну, писану и јасну поруку без грешке и застоја. Телепринтер је вековима снивану жељу претворио у стварност: захваљујући овом апарату, континенти су постали ближи једни другима, раздаљина између полова Земљине кугле је чак занемарујућа, људи муњевито размењују поруке, саопштења, вести, информације, надања, претње. Телепринтер, тј. телекс, свет је учинио маленим и блиским.

То је, у ствари, телеграфски апарат или телеграфска писаћа машина за аутоматску примопредају саопштења помоћу електричне енергије. Ово чудо од апарата, заиста фантастичан производ људског ума и руку, може да делује у жичном и бежичном саобраћају, када је радио-принтер. Али, како је могуће једно слово, реч, целу мисао, па ако је потребно и цео роман, за врло кратко време пренети из места одашиљања у место пријема, па чак ако су они удаљени неколико десетина хиљада километара?

Два телепринтера, два апарата који су у вези, чине телекс. Телеоператор, човек који телепринтером шаље поруку до друге справе која представља пријемник, потребно је само да окрене позивни број земље, града или установе којој шаље обавест и кад његов саговорник специјалним сигналом јави да је спреман за пријем — веза је успостављена. Затим следи куцање слова текста на тастатури врло сличној оној на писаћој машини, која одмах муњевито прелећу простор претворена у електричне импулсе да би се у телепринтеру — пријемнику опет преобразила у слова. Захваљујући овој могућности телепринтера, односно телекса, једна вест може за свега неколико минута да облети целу Земљину куглу, и то без уобичајеног телефонског крчења, сметњи на везама, неразумљивости . . . Да чудо буде веће, телепринтер који прима поруку може да ради и аутоматски и не треба му никаква помоћ човека.

Али, од чега се састоји овај необичан апарат? Све изгледа врло једноставно: број 1 означава прикључну кутију са држачима за хартију. Тастатура (2) је један од најважнијих делова телепринтера. На хартији (3) код телепринтера — пријемника појављују се слова од послатих електричних сигнала. Цео поступак је бржи и упрошћенији ако се порука при слању пренесе на специјално избушену траку, као шифра, с које порука, брзином два пута већом од исписане, стиже на други крај света.

Захваљујући, дакле, телексу, текст из далеког Токија, на пример, за само неколико минута стиже у Београд, док обично писмо путује најмање неколико дана. Једноставно и задивљујуће, зар не?

35 ГОДИНА ТАНЈУГА

ТРИ ЖИВОТА

Моша Пијаде, оснивач Тањуга

Тањуг је први јавио да је убијен председник Аљенде, први да је Фишер шампион света у шаху, први да је пропала инвазија на Кубу...

Пре двадесетак година наша фудбалска репрезентација путовала је у Француску, а са фудбалерима су били и наши новинари. На дугом путу разговарало се о свему и свачему, па су и новинари причали репрезентативцима шта им се све догађа у њиховом сложеном послу, жалећи се највише на слабе везе и често право мучење приликом јављања својим редакцијама.

— А како онај друг Танјуг свуда стигне и обавезно пошаље извештај! — јави се један репрезентативац. **— Час је у Њујорку, час у Паризу, час у Москви!**

Сви су се насмејали. Јер, Танјуг није један човек, већ огромна и разграната фабрика вести која ради без престанка, и дан и ноћ, ево већ 35 година!

СТИЛ СА РОБИЈЕ

Тачно у 21 час, петог новембра 1943. године, из ослобођеног Јајца, усред Хитлерове „Европске тврђаве", у свет су кренули први радио-сигнали прве аутентичне вести о борби народа за слободу: Танјуг јавља...

Радио-пријемни центри великих светских агенција уловили су те новембарске ноћи сасвим неочекивано Морзеове сигнале који су сведочили и о рађању једне нове новинске агенције, и то у вихору рата. Наиме, Танјуг (скраћеница од Телеграфска агенција Нове Југославије) једина је агенција на свету створена док су свуда око њених новинара вођене борбе.

Оснивач Танјуга, његов први уредник и редактор био је Моша Пијаде. Стари, искусни новинар је добро знао шта за цели народноослободилачки покрет значе истините и проверене вести о борби партизана против освајача у ослобађању земље. Зато је омиљени чича Јанко радио готово без сна, непрекидно као и његов Танјуг, одмахујући руком и смејући се кад су га другови из прве, малобројне редакције опомињали да сувише ради.

— Стил са робије! — одговарао им је Моша. — **Ја спавам само онда кад ми тело заспи, није важно где и како, ни у колико сати. Мени то не смета...**

У првој редакцији Танјуга радили су и Владислав Рибникар, његов први директор, предратни и после ратни директор „Политике", затим Милан Гаврић, Лепа Пијаде, Јара Рибникар, Олга Хумо и Марга Поповић.

И поред непрестаних борби, скромне технике и малобројног људства, јер су неки тањуговци гинули с пушком у руци као и други борци, агенција је свакодневно слала вести у свет.

Годинама се из малене агенције, какав је Танјуг био у почетку, развила велика и једна од најпознатијих светских агенција, сложен и разгранат систем са зачуђујућом техником, могућностима којој је у центру, ипак, човек — Танјугов новинар.

КАКО ПОБЕДИТИ ВРЕМЕ?

Свих протеклих 35 година Танјуг је имао основни задатак: да објективно информише светске новинске, радио и телевизијске редакције о догађајима у нашој земљи и иностранству (а данас у свету има преко 35 хиљада новина, радио и ТВ-станица!) као и да наша средства информисања, привреду и целокупну јавност обавести о збивањима у земљи и свету. Наравно, овој огромној количини информација даје се југословенско виђење догађаја или стања. Поред тога што свака вест мора бити свежа и проверена, што представља непрестану трку с временом и другим агенцијама, она мора да буде реална, тачна и јасна.

Али, како хиљаде и хиљаде вести, коментара, информација и маса другог материјала стиже у Танјуг, белу зграду на Обилићевом венцу 2 у Београду, а одатле широм земље и света?

Неколико десетина телепринтера у Танјуговој згради, специјалних апарата за пријем и одашиљање текста, непрестано штекће, новинари око њих готово трче и сваки час погледају на сат, покушавајући да победе — време.

И мада раде један од најтежих послова и немају кад да дигну главу са извештаја који пристижу или се шаљу у свет, не мислећи на одмор, паузу, радно време и све остало што има већина запослених у нашој земљи, Танјугови новинари ипак наглашавају да раде — најлепши посао на свету. Данас људи њихове струке живе просечно само 42 године, али за то време, по узбудљивости и догађајима, као да су живели три живота.

— Никад нећу заборавити октобарске догађаје 1964. године у суданској престоници Картуму — почиње необичну и страшну причу Миленко Бабић, дугогодишњи Танјугов новинар и раније дописник из Каира.

ПОД КИШОМ МЕТАКА

У глуво доба ноћи овог новинара су пробудили митраљески рафали. С буђењем је муњевито прорадио и његов новинарски инстинкт и осећање дужности да одмах јави редакцији у Београду шта се дешава.

У ЛАНЦУ PUUL-а

Најпознатије новинске агенције у свету су Асошијетед прес (скраћено АП), затим Ројтер, Франс прес (АФП), Јунајтед прес интернешенел (УПИ), ТАСС и Схинхуа. По свом деловању, тачности, објективности, брзини и виђењу догађаја у ову групу може се убројити и наш Танјуг који, поред ових 180 разних сервиса, редовно или повремено издаје и разне билтене, посвећене одређеном догађају, области или проблематици.

За Танјуг и нашу земљу нарочито је важна његова везаност у PUUL, ланчани систем 60 новинских агенција несврстаних земаља, које иначе често преносе баш Танјугове вести о догађајима у свету. Свака од ових 60 агенција емитује дневно 2—3 најважније вести из своје земље, које круже као на бескрајној траци и могу да их преузму друге агенције — чланице PUUL-а. То је једини овакав ланац информација у свету.

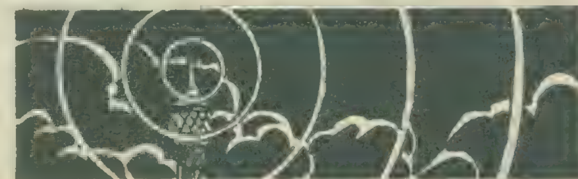

НОВИНАРСКА

Први директор Танјуга Владислав Рибникар

На брзину се обукао, упалио „веспу" и појурио ка председничкој палати, одакле су допирали све учесталији пуцњи.

Кад је стигао пред седиште суданске владе, угледао је призор који је подсећао на сцену из филма: свуда су била борна кола, пуцало се на све стране, и људи су око њега падали рањени и мртви. Био је, дакле, очевидац напада на председничку палату, гледајући и сам како да склони главу од метака који су звиждали око њега.

Разгледавши шта се дешава, покушао је да пође према пошти и телексом јави у Београд да у Судану почиње револуција. Али, Бабића је зауставила војска, и не обазирући се на новинарску легитимацију, наредила му да у болницу вози тешког рањеника. На седиште иза себе ставио је окрвављеног човека у дубокој несвести и појурио да га одвезе лекарима и да што пре пошаље вест.

Кад је стигао — човек је био мртав. Миленко је појурио на пошту и телекс је убрзо забрујао. За сопствени живот, новинар се уплашио тек касније, пред зору, ослушкујући рафале који су лако могли да убију и њега.

Већ ујутру, вест коју је послао била је у такозваном „Генералном сервису" Танјуга, односно на страницама новина и таласима радио-станица, не само југословенских.

Главни производ ове фабрике вести је, дакле, „Генерални сервис" 300-400 најважнијих вести дневно, колико се изабере од преко 10 хиљада информација што их Танјугови или страни дописници јаве из света и земље. Тих неколико књига дневно слије се преко телепринтера или телефона у зграду на Обилићевом венцу број 2. Оних три или четири стотине најважнијих и најновијих муњевитом брзином, за само неколико минута шаље се нашим листовима, радио-станицама, телевизији, привредним организацијама.

Поред овог „Генералног сервиса", Танјуг дневно емитује још око 180 разних других сервиса, из исто толико области људског деловања. Ту су научне и девизне информације, спортске, финансијске, вести из културе... Многе привредне гране у Југославији тешко би могле да раде без Танјуга и његових информација. Зато се у склопу ових 180 сервиса праве и посебни избори вести о угљу, петролеју, међународном радничком покрету, несврстаним земљама, култури, металургији и сл. За само неколико секунди наши рудници бакра и индустрија добију из Танјуга информацију о тренутној цени ове сировине на светском тржишту.

»СУВО ЗЛАТО« ЗА ВЕЗУ

Поред око 700 укупно запослених наша новинска агенција има данас у целом свету 45 сталних дописника, од тога 22 у несврстаним земљама, 16 у западним и 8 у социјалистичким као и десетине који одлазе на повремене задатке. То су најискуснији новинари, зналци језика земаља у којима бораве, који скупљају информације и шаљу их у своју редакцију одакле стижу на радио, ТВ и у новине, с оним познатим „Танјуг" у загради испред или испод текста. Та реч је уједно новинарима ове агенције заједнички потпис, сем кад нека радио-станица, лист или телевизија наручи од Танјуговог новинара коментар, извештај или разговор. То су, такозване, „специјалке" у којима новинар наше агенције није анониман. Иначе, поједини новинари, специјализовани за одређене секторе истовремено су и истакнути стручњаци за поједине делове света, спољну политику, привреду, спорт, науку.

Захваљујући савременој техници и изузетно стручним људима, Танјуг данас може да вест из најудаљенијих крајева Земљине кугле прими, обради или преведе а затим емитује за само 18 минута.

Али, све ово не иде увек глатко и без проблема. Јер, шта да ради новинар кад се у земљи одакле извештава ратује, руши и убија, па су све везе са светом, па и са редакцијом, покидане?

У таквим тренуцима, као по оној народној „у муци се познају јунаци", новинар ипак проналази начин да пошаље вест. Некад је то обичан пољски телефон, некад колега или познаник који ће да пренесе текст до поште, некад полупокварен телепринтер у порушеном хотелу или пошти, некад исправан телекс, али који се у тешким временима плаћа „сувим златом". Ни на ово се дописници често не обазиру, као ни на муке у превозу, путовању, исхрани. У таквим моментима ипак је најважније послати информацију, а новац се посуђује од колеге или на опасним ратним границама преноси у пластичној врећици...

Танјугови новинари су били на сваком делу Земљине кугле и на оба пола, путујући истовремено најмодернијим авионима, али, кад је потребно, и пешке, у борним колима, на магарцу, слону или камили. И све то само да би вест, свежа и проверена, што пре стигла у редакцију.

Бити први, претећи у брзини друге, задатак је и жеља сваког новинара. У овој даноноћној трци с временом и колегама широм света, Танјугови новинари су често први. Све новинске агенције света пренеле су Танјугове вести, јер су биле прве и најсвежије, да је убијен чилеански председник Аљенде, да је неуспела инвазија на Кубу, да је Фишер постао нови првак света у шаху, да је убијен Лумумба итд. Танјугов шаховски уредник Божидар Кажић јавно је из филипинског града Багио Ситија да је Карпов добио 13. партију против Корчноја за само седам минута после окончања партије. За два минута та вест је већ била у редакцијама наших радио-станица и листовима. Тако је добијена још једна трка...

Читајући све те вести испред, или испод, којих стоји „Танјуг", читаоци новина или слушаоци радија често и не помишљају колики је труд, потпомогнут савременом техником, уложен у то.

И. Лончар

СЛИКЕ СА ДАЉИНЕ

Поред телефона, а поготово телекса, новинске агенције, па и Танјуг, данас се врло често користе и нарочитим апаратом — телефотом. То је електронски уређај за пренос на даљину фотографија, цртежа и сл. жичаним или радио-путем. Светлост са сваког делића слике, која је по јачини зависна од зацрњења на слици, претвара се у електричне сигнале који се затим жичаним или бежичним путем преноси до места пријема. Пријемни уређај од тога низа електричних сигнала даје копију оригинала.

ПОМОЋ ИЗ КАВЕЗА

Џиновске галапагоске корњаче много пате због паразита који опседају њихове вратове и ноге. Оне саме не могу да се спасу тих напасти па зато спремно прихватају услуге малих птица. Оне долећу до корњаче и, да би скренуле пажњу на себе, непосредно пред њеним очима почињу да скакућу. Корњача одмах издужује врат и подиже главу. Крилати хигијеничари почињу брижљиво да трагају за паразитима и кљуцајући их одстрањују. По завршетку чишћења, птице одлећу, а корњаче лежу да се одморе.

И чишћење зуба је неопходно, па чак и нилским коњима. У зоолошком врту америчког града Евансвила тај посао је уступљен мајмуну Лоану. И док чисти зубе нилском коњу Џоу, овај своје задовољство изражава шумним удисањем и издисањем ваздуха. А да малог Лоана не би увукао у своје ждрело, чувари су га, за сваки случај, везали ланцем за кавез.

БИМ И БУМ

BABALU стрип

ЦРНИ РЕПОРТЕР: ОРКАН НАД АНТИЛИМА

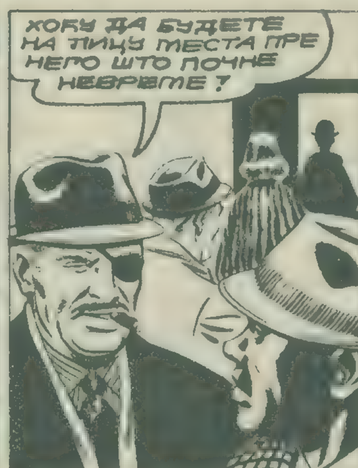

ПОЗНАТО МИ ЈЕ ЊЕНО ЛИЦЕ, АЛИ...
ПАЗИ ШТА ГОВОРИШ? ОНА ЈЕ ЧЛАН КОНГРЕСА?

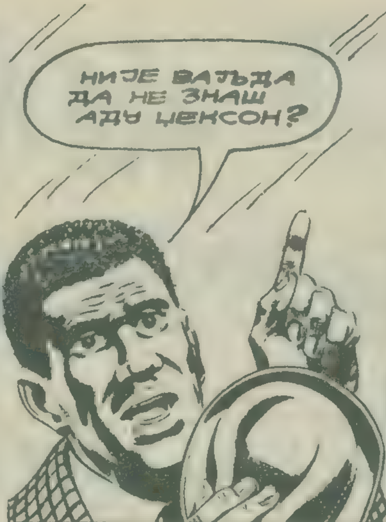
НИЈЕ ВАЉДА ДА НЕ ЗНАШ АДУ ЏЕКСОН?

ГДЕ, ГДЕ? И ДЕНИ ЈЕ ОВДЕ? СИГУРНО ИМА ДА МИ ПОСТАВИ НЕКО ГЛУПО ПИТАЊЕ?

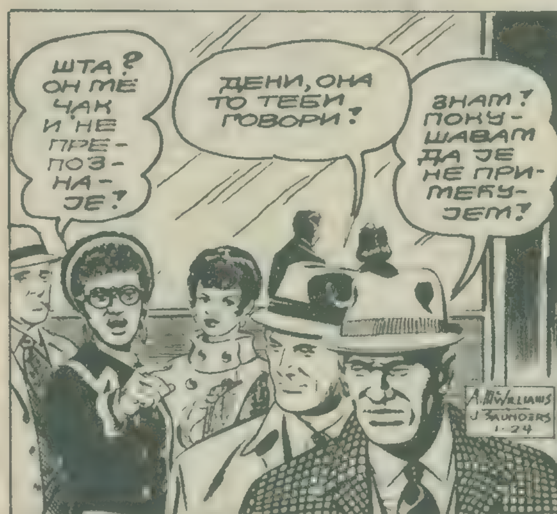
ШТА? ОН МЕ ЧАК И НЕ ПРЕПОЗНАЈЕ?
ДЕНИ, ОНА ТО ТЕБИ ГОВОРИ?
ЗНАМ? ПОКУШАВАМ ДА ЈЕ НЕ ПРИМЕЋУЈЕМ?

АДА ЏЕКСОН НИЈЕ МОЈА ЉУБИМИЦА?

РАВЕНЕ, ТЕБИ ТРЕБА ОДРЖАТИ ПРЕДАВАЊЕ О ЛЕПОМ ПОНАШАЊУ?

БИЛО ЈЕ ТО КРАТКО, АЛИ БУРНО ПРИЈАТЕЉСТВО?
ИМАМ УТИСАК ДА СТЕ СЕ ВАС ДВОЈЕ УПОЗНАЛИ НА БОКСЕРСКОМ РИНГУ?

ЈА САМ ВОДИО КАМПАЊУ ЗА ЊЕН УЛАЗАК У КОНГРЕС? НИЈЕ ЈОЈ СЕ СВИЂАЛО ОНО ШТО САМ ПИСАО О ЊОЈ?

АКО И ОНА ЛЕТИ ИСТИМ АВИОНОМ, ЈА НЕ ИДЕМ?
ТЕЛЕФОН ЗА ВАС? КАЖУ ДА ЈЕ ВАЖНО?

ПАЖЊА? ПУТНИЦИ ЗА МАЛЕ АНТИЛЕ НЕКА ПРИЂУ ИЗЛАЗУ БРОЈ 7?
ПОЂИМО, ТРОЈ?

ИПАК ЗАЈЕДНО ЛЕТИМО? ГЛЕДАЋУ БАР ДА СЕДНЕМ ШТО ДАЉЕ ОД ЊЕ?

МОРА ДА СТЕ ПОГРЕШИЛИ? СИГУРНА САМ ДА САМ ИХ ПОНЕЛА?
НИСТЕ? ЕВО СУ КОД МЕНЕ? МИСЛИМ ДА НЕ МОЖЕТЕ НА ПУТ БЕЗ ЊИХ?

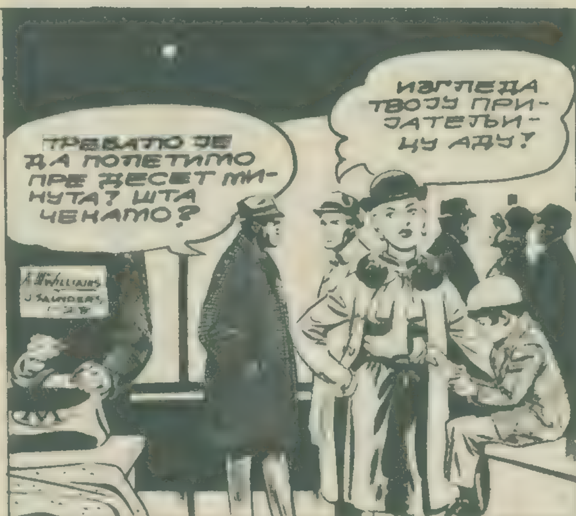
ТРЕБАЛО ЈЕ ДА ПОЛЕТИМО ПРЕ ДЕСЕТ МИНУТА. ШТА ЧЕКАМО?
ИЗГЛЕДА ТВОЈУ ПРИЈАТЕЉИЦУ АДУ.
A. Williams J. Saunders 1-28

ПОГЛЕДАЈ ЈЕ. НЕШТО ЈЕ БЕСНА.

ЖАО МИ ЈЕ. АВИОН НЕ МОЖЕ ВИШЕ ДА ЧЕКА.
АЛИ, ТО МИ ЈЕ НЕОПХОДНО.
© Field Enterprises, Inc., 1970

ИЗВИНИТЕ ЗБОГ ЗАКАШЊЕЊА.
ПУТНИЦИ, ПРИПРЕМИТЕ СЕ ЗА ЛЕТ 824.
НАЈЗАД. ВЕЋ САМ МИСЛИО ДА ЋЕМО ПЛИВАТИ ДО ОСТРВА.

ЧЛАН КОНГРЕСА АДА ЏЕКСОН ТРАЖИЛА ЈЕ ДА ПОЛЕТИМО КАСНИЈЕ. АЛИ НЕ МОЖЕМО ВИШЕ ДА ЧЕКАМО.
A. Williams J. Saunders 1-29

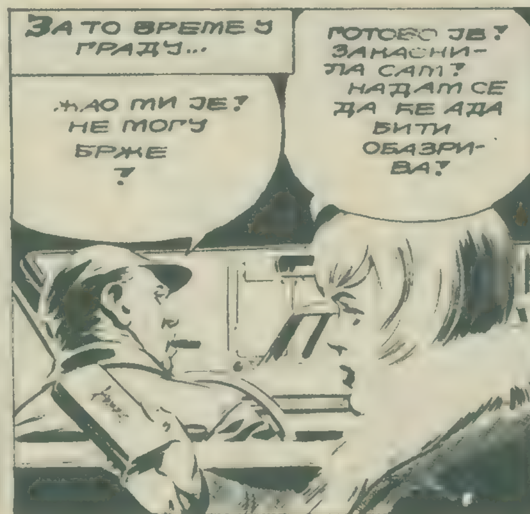
ЗА ТО ВРЕМЕ У ГРАДУ...
ЖАО МИ ЈЕ. НЕ МОГУ БРЖЕ.
ГОТОВО ЈЕ. ЗАКАСНИЛА САМ. НАДАМ СЕ ДА ЋЕ АДА БИТИ ОБАЗРИВА.

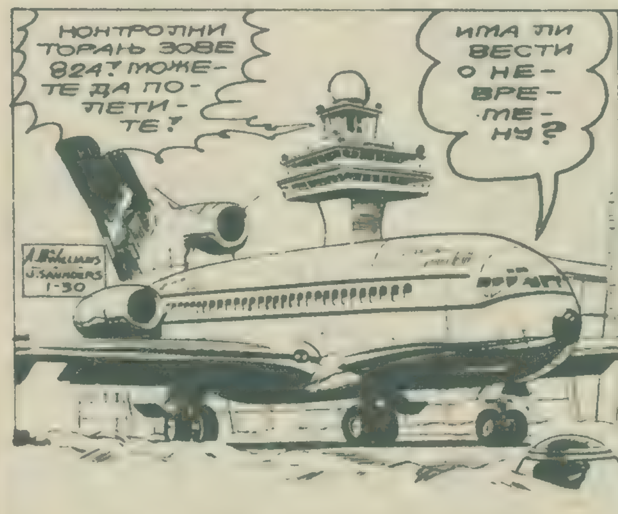
КОНТРОЛНИ ТОРАЊ ЗОВЕ 824. МОЖЕТЕ ДА ПОЛЕТИТЕ.
ИМА ЛИ ВЕСТИ О НЕВРЕМЕНУ?
A. Williams J. Saunders 1-30

УРАГАН ЈЕ ЈОШ ДАЛЕКО ОД ОСТРВА. ИМАЋЕТЕ ЛЕПО ВРЕМЕ НА ПУТУ.

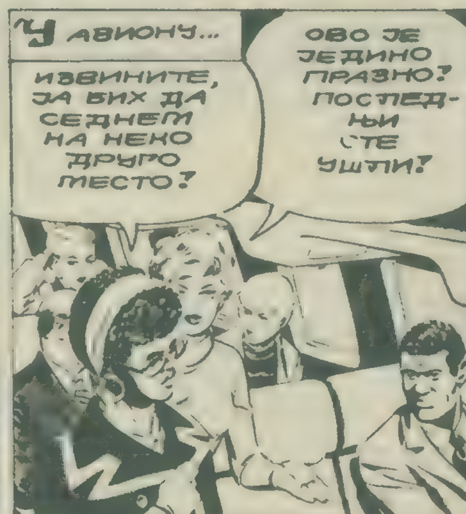
У АВИОНУ...
ИЗВИНИТЕ, ЗА БИХ ДА СЕДНЕМ НА НЕКО ДРУГО МЕСТО.
ОВО ЈЕ ЈЕДИНО ПРАЗНО. ПОСЛЕДЊИ СТЕ УШЛИ.

ЖАО МИ ЈЕ ШТО ВАМ СЕ НЕ ДОПАДА СЕДИШТЕ.
ДРУШТВО МИ НЕ ОДГОВАРА.

ВЕЖИТЕ ПОЈАСЕВЕ НЕ ПУШИТЕ
ЧИМ УЗЛЕТИМО, ПОТРАЖИЋУ НЕКО ДРУГО МЕСТО.

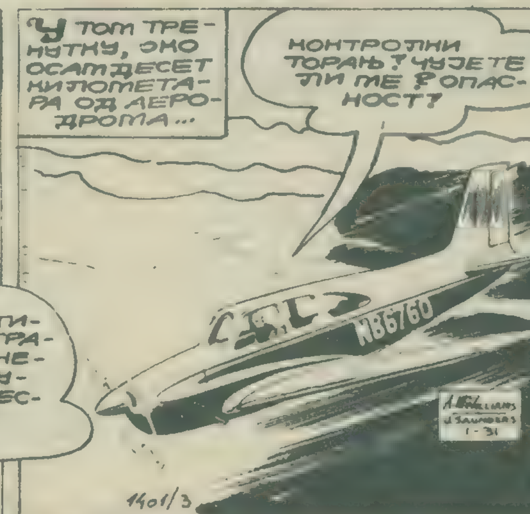
У ТОМ ТРЕНУТКУ, ОКО ОСАМДЕСЕТ КИЛОМЕТАРА ОД АЕРОДРОМА...
КОНТРОЛНИ ТОРАЊ. ЧУЈЕТЕ ЛИ МЕ? ОПАСНОСТ.
N86760
A. Williams J. Saunders 1-31
1401/3

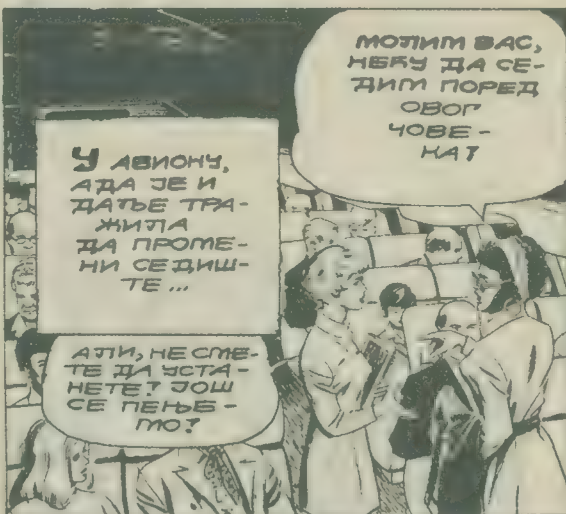
У АВИОНУ, АДА ЈЕ И ДАЉЕ ТРАЖИЛА ДА ПРОМЕНИ СЕДИШТЕ ...
МОЛИМ ВАС, НЕЋУ ДА СЕДИМ ПОРЕД ОВОГ ЧОВЕКА!
АЛИ, НЕ СМЕТЕ ДА УСТАНЕТЕ! ЈОШ СЕ ПЕЊЕМО!

У ПИЛОТСКОЈ КАБИНИ...
КОНТРОЛНИ ТОРАЊ ЗОВЕ 864! ЈЕДАН АВИОН ЛЕТИ ПРЕМА ВАМА!

СКРЕНИТЕ УДЕСНО!
ЕВО ГА! ИДЕ ПРАВО НА НАС!

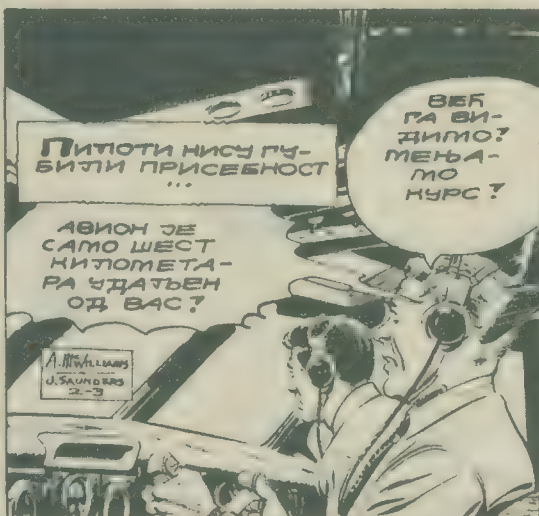
ПИЛОТИ НИСУ ГУБИЛИ ПРИСЕБНОСТ ...
ВЕЋ ГА ВИДИМО! МЕЊАМО КУРС!
АВИОН ЈЕ САМО ШЕСТ КИЛОМЕТАРА УДАЉЕН ОД ВАС!
A. McWilliams J. Saunders 2-3

АВИОН СЕ НАГЛО УЗДИГАО...

У ТОМ ТРЕНУТКУ, АДА КОЈА НИЈЕ ХТЕЛА ДА СЕДНЕ ПОРЕД ДЕНИЈА...
АААХ!

824 ЗОВЕ ТОРАЊ! ЗА ДЛАКУ СМО ИЗБЕГЛИ СУДАР!
ВИДЕЛИ СМО ТО НА РАДАРУ!
N86760

ДА ПОГЛЕДАМ ДА ЛИ ЈЕ СВЕ У РЕДУ С ПУТНИЦИМА!

ДА ВАМ ПОМОГНЕМ ?
НИШТА НЕ ВИДИМ!

ЈА ЋУ ЈОЈ ПОМОЋИ, СТЈУАРДЕСО! ПОЗНАЈЕМ ЈЕ!
ОВО СЕ НЕ БИ ДОГОДИЛО ДА ЈЕ ОСТАЛА ДА СЕДИ!

КАЖЕ ДА НЕ ВИДИ! СИГУРНО ЈЕ ПОВРЕДИЛА ГЛАВУ!
НИСАМ! ЈА САМО НИШТА НЕ ВИДИМ БЕЗ НАОЧАРА!

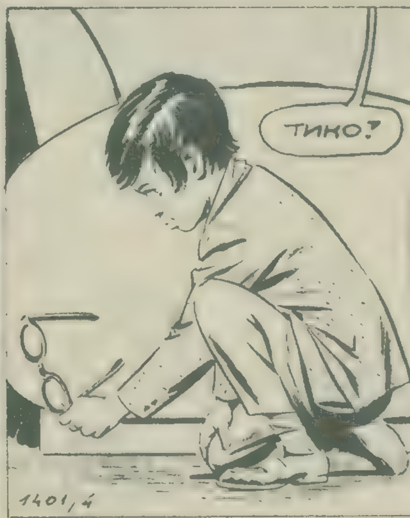
ТИКО!
1401/4

ПОЛАКО, АДА! ЈА САМ... ДЕНИ!
РАДИЈЕ БИХ ДА МИ НЕКО ДРУГИ ПРИТЕКНЕ У ПОМОЋ, АЛИ НИЈЕ ТРЕНУТАК ДА БУДЕМ ПРОБИРЉИВА!

НИКО НЕ ЗНА ДА ЈА БЕЗ НАОЧАРА СКОРО НИШТА НЕ ВИДИМ!

БОЈИМ СЕ ДА СУ ТИ НАОЧАРИ У РУКАМА „НЕПРИЈАТЕЉА"!
A. WILLIAMS J.SAUNDERS 2-6

МАЛИ, НИЈЕ ВРЕМЕ ЗА ШАЛУ!
ХИ, ХИ!
МОРАЋЕТЕ ДА ГА НАГРАДИТЕ АКО ЖЕЛИТЕ ДА ВАМ ИХ ВРАТИ! НАЖАЛОСТ, ЊЕГОВ ОТАЦ ГА ЈЕ ТАКО ВАСПИТАО!

МАЛОГ САМ ВЕЋ СРЕО РАНИЈЕ И ПРИМЕТИО ДА ЈЕ РАСПУШТЕН И РАЗМАЖЕН!
A. WILLIAMS J.SAUNDERS 2-7

ЊЕГА САМО ТРЕБА ПРОПУСТИТИ КРОЗ ШАКЕ!

ТИ СИ ДОБАР ДЕЧАК! ИЗВОЛИ!
АДА ЈЕ ЗНАЛА КАКО СЕ ПОСТУПА С ДЕЦОМ...
УУУ!

ВЕРОВАТНО НЕ ОДОБРАВАШ МОЈ ПОСТУПАК, ДЕНИ, АЛИ ЈА НЕ МОГУ БЕЗ НАОЧАРА!

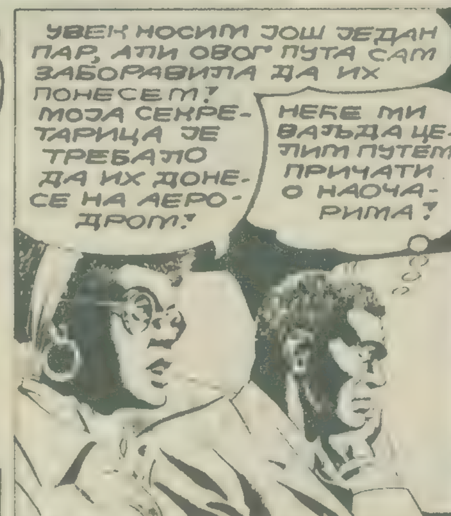
УВЕК НОСИМ ЈОШ ЈЕДАН ПАР, АЛИ ОВОГ ПУТА САМ ЗАБОРАВИЛА ДА ИХ ПОНЕСЕМ! МОЈА СЕКРЕТАРИЦА ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ИХ ДОНЕСЕ НА АЕРОДРОМ!
НЕЋЕ МИ ВАЉДА ЦЕЛИМ ПУТЕМ ПРИЧАТИ О НАОЧАРИМА!

ИЗГЛЕДА ДА ЋУ МОРАТИ ДА СЕДИМ ПОРЕД ТЕБЕ!
ЗАР СЕ НЕ БОЈИШ ДА ЋУ ПОГРЕШНО ПРЕНЕТИ ТВОЈЕ РЕЧИ?

НИКАДА НИСИ БИЛА ЗАДОВОЉНА ОНИМ ШТО БИХ НАПИСАО!
1401/5

ОБЈАВЉИВАО СИ И ОНО ШТО НИЈЕ БИЛО ЗА ЈАВНОСТ!

НЕ ПОКВАРИМО ОВО ПУТОВАЊЕ СВАЂОМ!
НЕ БРИНИ! НЕЋУ ТЕ ЧАК ПИТАТИ НИ КУДА ИДЕШ!

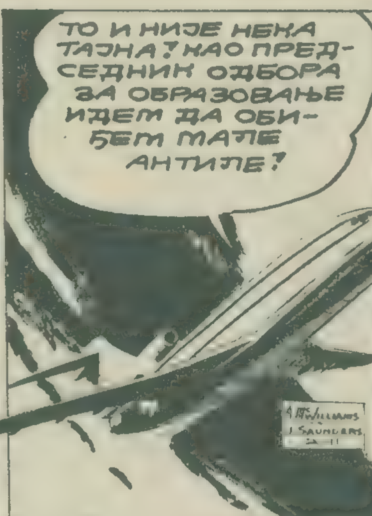
ТО И НИЈЕ НЕКА ТАЈНА! КАО ПРЕДСЕДНИК ОДБОРА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ИДЕМ ДА ОБИЂЕМ МАЛЕ АНТИЛЕ!
A. McWilliams J. Saunders 2-11

АКО СУ СВА ДЕЦА КАО ТИ ТИНО, НЕЋЕ МИ БИТИ ТЕШКО ДА РАДИМ С ЊИМА!
ОНА ЗАИСТА НЕ ВИДИ!

ДРАГИ ПУТНИЦИ, СЛЕЋЕМО! ВЕЖИТЕ ПОЈАСЕВЕ!
НАЈЗАД!

ЧЕКА МЕ НАПОРАН ПОСАО! МОРАМ ПРВО ДА ОБИЂЕМ СВЕ ШКОЛЕ!

АВИОН ЈЕ НА ВРЕМЕ СЛЕТЕО!
АХА! ЈАВЉАЈУ ДА ЋЕ НЕВРЕМЕ ПОЧЕТИ КРОЗ ЈЕДАН ЧАС!
A. McWilliams J. Saunders 2-12

ВРЕМЕ ТИ БАШ НЕЋЕ БИТИ НАКЛОЊЕНО ЗА ОБИЛАЗАК ОСТРВА, АДА!
ТИ УВЕК ПРЕДВИЂАШ СВЕ ЦРНО, ДЕНИ!

НЕКОЛИКО КАПИ КИШЕ НЕЋЕ МЕ ОМЕСТИ ДА ОБАВИМ СВОЈ ПОСАО!
A. McWilliams J. Saunders 2-13

А У АЕРОДРОМСКОЈ ЗГРАДИ...
ЖАО МИ ЈЕ! АВИОНИ НЕЋЕ ЛЕТЕТИ НА ДРУГА ОСТРВА!
РЕД ЛЕТОВА

САД БРЗО ДА СЕ СКЛОНИМО ДОК НИЈЕ ПОЧЕЛА ОЛУЈА!
АДА НАМЕРАВА ДА НАСТАВИ ПУТ!
A. McWilliams J. Saunders 2-14

НЕ МОГУ ЈЕ УБЕДИТИ ДА ЋЕ ВРЕМЕ ПОКВАРИТИ ЊЕНЕ ПЛАНОВЕ!

ГЛУПОСТИ! ПОТРЕБНО ЈЕ МАЊЕ ОД ПОЛА ЧАСА ЛЕТЕЊА ДО ИСТОЧНИХ ОСТРВА!
АЛИ, СВИ ЛЕТОВИ СУ ОБУСТАВЉЕНИ! НЕВРЕМЕ МОЖЕ ПОЧЕТИ И ПРЕ ЈЕДНОГ ЧАСА!

СТАНОВНИЦИ МАЛИХ АНТИЛА ВЕЋ СУ НАВИКЛИ НА ПРОМЕНЉИВЕ ЋУДИ ВРЕМЕНА...
ЗНАЛИ СУ КАКО ДА СЕ ОДБРАНЕ ОД НЕПОГОДА...

ПРОБЛЕМА СУ ИМАЛИ САМО ТУРИСТИ...
ЖАО МИ ЈЕ! НЕМАМО ВИШЕ СОБА!

ДЕНИ, НЕЋЕМО ВАЉДА СЕДЕТИ НА АЕРОДРОМУ И ЧЕКАТИ ДА ПРОЂЕ НЕВРЕМЕ?
A. WILLIAMS J. SAUNDERS 2-16

НЕ БРИНИТЕ! ПРЕБАЦИЋУ ВАС ДО ГРАДА ПРЕ НЕГО ШТО НИША ПОЧНЕ!
САМО, КЛЕР, ТИКО И ЈА ИМАМО ИСТИ ПРОБЛЕМ!

ЖЕЛИМО ДА СЕ ПРЕБАЦИМО НА СУСЕДНО ОСТРВО, А ЛЕТОВИ СУ ОБУСТАВЉЕНИ!

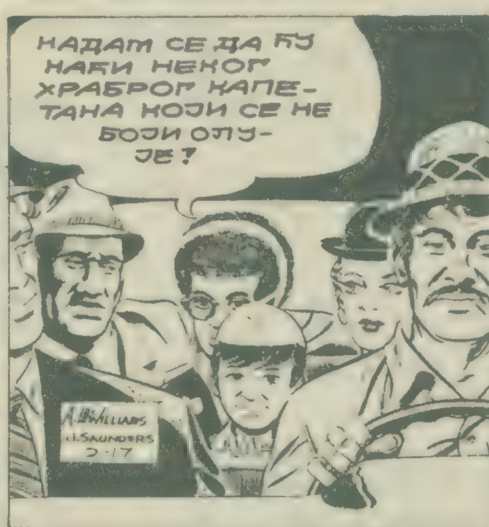
НАДАМ СЕ ДА ЋУ НАЋИ НЕКОГ ХРАБРОГ КАПЕТАНА КОЈИ СЕ НЕ БОЈИ ОЛУЈЕ!
A. WILLIAMS J. SAUNDERS 2-17

ОВИ ЉУДИ СУ СЕ ВЕЋ ОБЕЗБЕДИЛИ!
МИСЛИМ ДА ПРЕТЕРУЈУ!
ХОТЕЛ АМФОРА
A. WILLIAMS J. SAUNDERS 2-18

ТАКСИСТА КАЖЕ ДА ЋЕ ОЛУЈА ЗАХВАТИТИ ОВАЈ КРАЈ ТЕК КРОЗ ДЕСЕТ ЧАСОВА!

ЗА ТО ВРЕМЕ ЋУ ВЕЋ СТИЋИ НА ИСТОЧНО ОСТРВО!
ИЗДАВАЊЕ ЧАМАЦА
НИСАМ ВИДЕО УПОРНИЈУ ЖЕНУ ОД АДЕ!

У ХОЛУ ПРЕПУНОГ ХОТЕЛА...
ДЕНИ И ЈА ИМАМО РЕЗЕРВИСАНУ СОБУ! ШТА ЋЕТЕ ВИ И ДЕЧАК?
НЕ БРИНИТЕ! ТИНОВ ОТАЦ ИМА СВОЈ АПАРТМАН У ОВОМ ХОТЕЛУ!
A. WILLIAMS J. SAUNDERS 2-19

БРИНЕ МЕ АДА! НЕ БИ ТРЕБАЛО САДА ДА ПЛОВИ!
1401/7

У МАЛОЈ ЛУЦИ...
ЈЕ ЛИ СИГУРАН ОВАЈ БРОДИЋ?
НАРАВНО! ПЛАЋА СЕ УНАПРЕД, ДА ЗНАТЕ!

ХОЋЕМО ЛИ МАЛО ДА СЕ ОДМОРИМО?
МА, КАКАВ ОДМОР?

ТИ ИДЕШ ДА РАЗГОВАРАШ СА ЖАЦАМА, А ЈА С ТРГОВЦИМА И РИБАРИМА?
A. Williams
J. Saunders
2-20

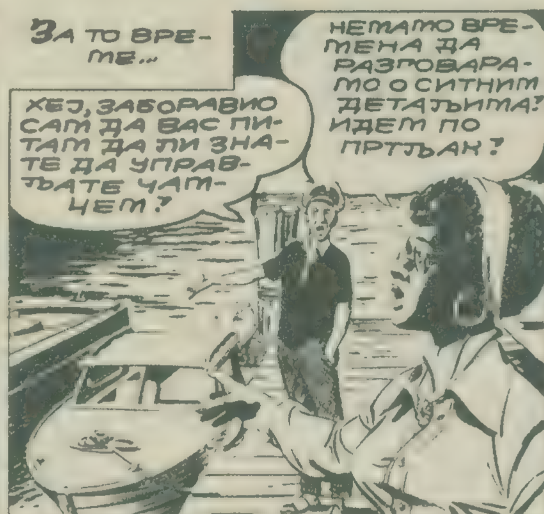
ЗА ТО ВРЕМЕ...
ХЕЈ, ЗАБОРАВИО САМ ДА ВАС ПИТАМ ДА ЛИ ЗНАТЕ ДА УПРАВЉАТЕ ЧАМЦЕМ?
НЕМАМО ВРЕМЕНА ДА РАЗГОВАРАМО О СИТНИМ ДЕТАЉИМА? ИДЕМ ПО ПРТЉАГ?

ДЕНИ, ТРОЈ? ДОБРО ЈЕ ШТО САМ ВАС НАШЛА?
ШТА СЕ ДОГОДИЛО? ДА ТИНО НИЈЕ ОПЕТ ПОБЕГАО?
A. Williams
J. Saunders
2-21

НЕ? У ПИТАЊУ ЈЕ АДА ?

„ХОЋЕ САМА НА ИСТОЧНО ОСТРВО?"
ИЗВИНИ, ТИНО? МОРАМ ДА СЕ ПРЕСВУЧЕМ ЗА ПУТОВАЊЕ ПО МОРУ ?

ДЕНИ И ТРОЈ СЕ БРЗО ВРАТИШЕ У ХОТЕЛ...
ШТА СИ ТО НАУМИЛА?
ВИКОМ МЕ НЕЋЕШ УБЕДИТИ ДА ОДУСТАНЕМ ОД ПУТОВАЊА?

ТИ НИСИ ПРИ СЕБИ? КРОЗ НЕКОЛИКО ЧАСОВА ТАЛАСИ ЋЕ БИТИ ВИСОКИ КО КУЋА?

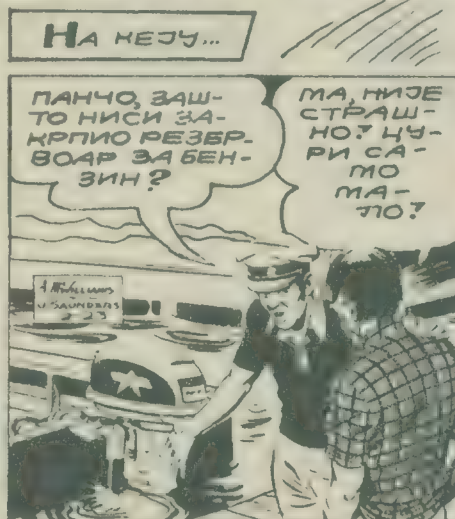
НА КЕЈУ...
ПАНЧО, ЗАШТО НИСИ ЗАКРПИО РЕЗЕРВОАР ЗА БЕНЗИН?
МА, НИЈЕ СТРАШНО? ЦУРИ САМО МАЛО?

БОЉЕ ПОСЛУШАЈТЕ ДЕНИЈА, АДА?
ОН УВЕК ПРЕУВЕЛИЧА СТВАРИ?

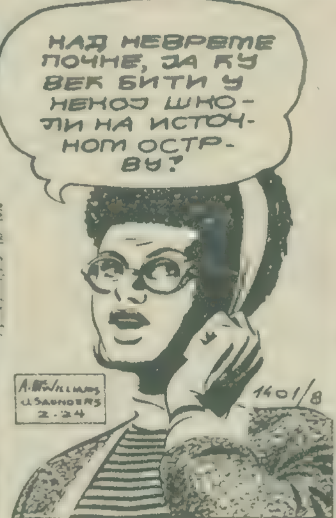
КАД НЕВРЕМЕ ПОЧНЕ, ЈА ЋУ ВЕЋ БИТИ У НЕКОЈ ШКОЉИ НА ИСТОЧНОМ ОСТРВУ?
A. Williams
J. Saunders
2-24
1401/8

ДЕНИ, БОЉЕ МИ ПОНЕСИ ПРТЉАГ НЕГО ШТО МИ ДРЖИШ ПРЕДАВАЊА?

* ШПАНСКИ = НОВЧИЋ

БАШ ДОБРО ШТО СТЕ ОДЛУЧИЛИ ДА ПОЂЕТЕ С ЊОМ! ОПАСАН ЈЕ ТО ПУТ ЗА ЈЕДНУ ЖЕНУ!
ШТО ЈОЈ ТО НИСТЕ ОДМАХ РЕКЛИ?
A. McWILLIAMS J. SAUNDERS 3-2

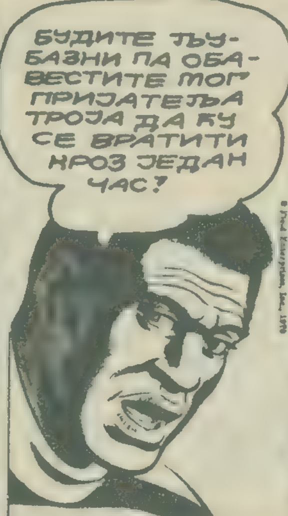
БУДИТЕ ЉУБАЗНИ ПА ОБАВЕСТИТЕ МОГ ПРИЈАТЕЉА ТРОЈА ДА ЋУ СЕ ВРАТИТИ КРОЗ ЈЕДАН ЧАС!

У ТОМ ТРЕНУТКУ...
НЕ БРИНИТЕ! С ДЕНИЈЕМ ЈЕ!
ТИНО ЈЕ ВЕЋ ТРЕБАЛО ДА СЕ ВРАТИ!

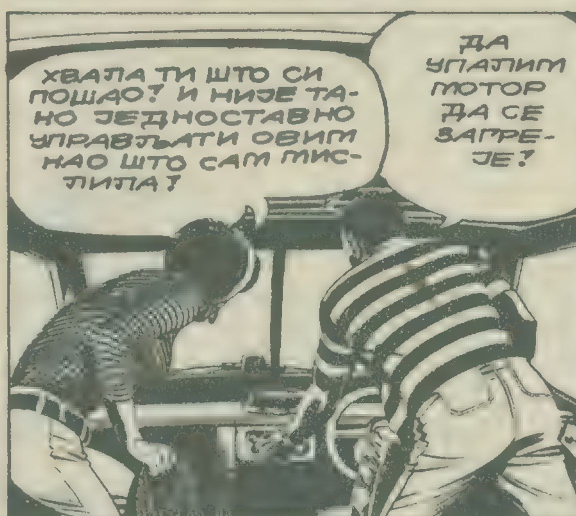
ХВАЛА ТИ ШТО СИ ПОШАО! И НИЈЕ ТАКО ЈЕДНОСТАВНО УПРАВЉАТИ ОВИМ КАО ШТО САМ МИСЛИЛА!
ДА УПАЛИМ МОТОР ДА СЕ ЗАГРЕЈЕ!

ДА САМ ПАМЕТАН САД БИХ ТЕ ВРАТИО У ХОТЕЛ И САЧЕКАО ДА ПРОЂЕ...

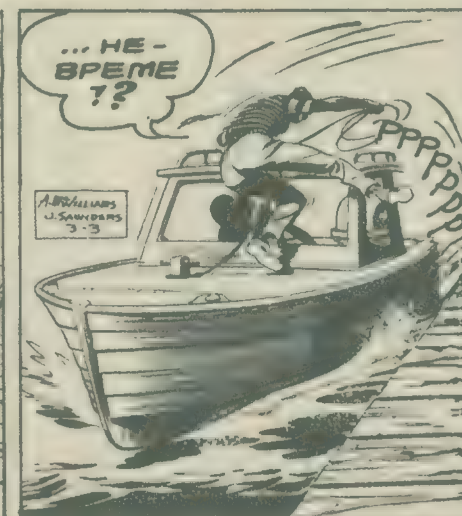
... НЕВРЕМЕ!?
A. McWILLIAMS J. SAUNDERS 3-3
PPPPPPPP

ШТА СИ ТО УРАДИЛА, ДО ЂАВОЛА?
СЛУЧАЈНО САМ ПАЛА НА ОВО!

ПА, ТИ НЕ ЗНАШ НИ ДА ЈЕ ОВО РУЧИЦА ЗА ГАС!

ЗАИСТА МЕ ЗАНИМА КАКО БИ ВОЗИЛА!

ЦРНИ ОБЛАЦИ ВЕЋ СУ СЕ НАДВИЛИ...
ОХ, БАШ ЈЕ УЗБУДЉИВО!

А, ПО МЕНИ ЈЕ МНОГО ГОРЕ НЕГО ШТО САМ МИСЛИО!
НЕВРЕМЕ ЋЕ СТИЋИ ПРЕ НЕГО ШТО САМ МИСЛИО!
1401/10

ЗАТО БИ БИЛО ПАМЕТНИЈЕ ДА СЕ...
A. McWILLIAMS J. SAUNDERS 3-5
ПАФ... ПАФ... ПАФ... ПАФ...

НЕШТО НИ-ЈЕ У РЕДУ С МОТО-РОМ, ДЕ-НИ!
НИСАМ МЕХАНИ-ЧАР, АДА!

ДА ПОГЛЕ-ДАМ... ХЕЈ! НЕМА ВИШЕ...

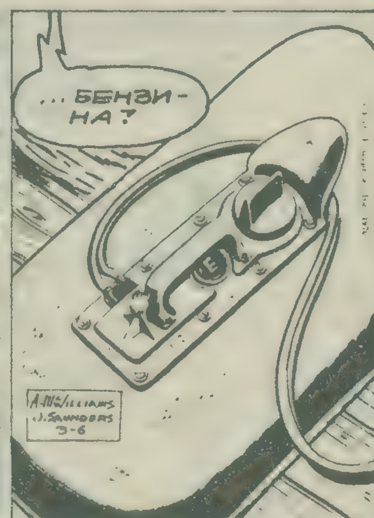
...БЕНЗИ-НА!
A. McWilliams J. Saunders 3-6

НЕМОГУЋЕ! ГАВДА РЕЧЕ ДА ЈЕ РЕ-ЗЕРВОАР ПУН!
МОЖДА ЦУРИ! ВИ-ДЕЛА САМ МАСНЕ МРЉЕ НА ВОДИ ЈОШ ДОК СМО СТАЈАЛИ НА КЕ-ЈУ!
A. McWilliams J. Saunders 3-7

НИСАМ СМЕЛА НИШ-ТА ДА ТИ КА-ЖЕМ, ЈЕР НЕ ЦЕНИШ МНО-ГО МОЈУ ПА-МЕТ!

ТО СИ ДОБ-РО УЧИ-НИЛА!
ПАЗИ, ДЕНИ! ОГРО-МАН ТА-ЛАС!

АКО НЕ НАЂЕМ РЕЗЕР-ВНИ БЕН-ЗИН, ПРОПА-ЛИ СМО!
ШТА СЕ НА-ЛА-ЗИ ИСПОД ТОГ ЋЕ-БЕ-ТА?

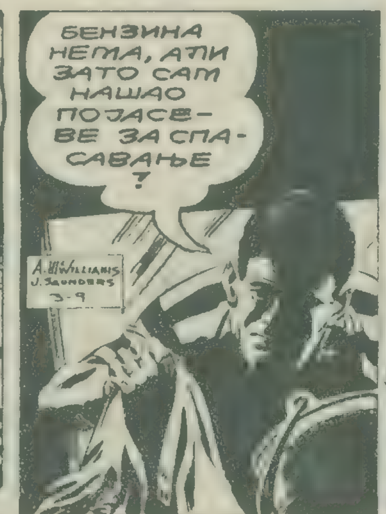
БЕНЗИНА НЕМА, АЛИ ЗАТО САМ НАШАО ПОЈАСЕ-ВЕ ЗА СПА-САВАЊЕ!
A. McWilliams J. Saunders 3-9

А У ХОТЕ-ЛУ...
А ДЕЧАК! ШТО СЕ НИ-ЈЕ ВРАТИО С ВАМА?
ВАШ ПРИЈА-ТЕЉ ДЕНИ ЋЕ СЕ ВРА-ТИТИ КРОЗ ЈЕДАН ЧАС!

НИСАМ ВИДЕО НИЈЕД-НО ДЕТЕ!
ОХ! ПА, ОН ЈЕ ОД-НЕО АДИ КОФЕР-ЧИЋ КОЈИ ЈЕ ЗА-БОРА-ВИЛА!
A. McWilliams J. Saunders 3-10

БРЗО ПОТРАЖИ-ТЕ ДЕЧА-КА! НЕВРЕМЕ ВЕЋ ПОЧИ-ЊЕ!
1401/11

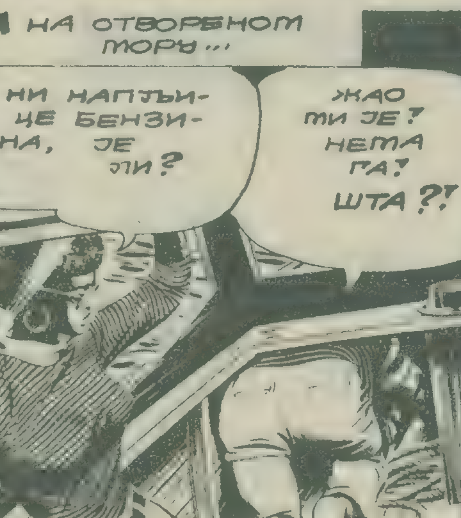
А НА ОТВОРЕНОМ МОРУ...
НИ НАПЉИ-ЦЕ БЕНЗИ-НА, ЈЕ ЛИ?
ЖАО ТИ ЈЕ! НЕМА ГА! ШТА?!

СТО МУ МУКА! САМО МИ ЈЕ ОВО ТРЕБАЛО!
ДЕНИ, ПРЕСТАНИ ДА ВИЧЕШ!

АКО НЕМА БЕНЗИНА, СТАВИМО ПОЈАСЕВЕ И НАДАЈМО СЕ НАЈБОЉЕМ!

ПОГЛЕДАЈ ШТА САМ НАШАО!
ХАЈ, АМИГОС!

ТИНО! КАКО ТЕ НИСМО ПРИМЕТИЛИ?
САКРИО СЕ ИСПОД ЋЕБЕТА!

СМЕШНО ТИ ЈЕ ЈЕР ОЧИГЛЕДНО НЕ ЗНАШ ДА НАМ СЕ ЛОШЕ ПИШЕ!

ААЈ!
ДРЖ'ТЕ СЕ!

ДЕНИ, ПРЕВРНУЋЕМО СЕ!
ЈОШ НЕ, АДА! АЛИ, АКО НАИЂЕ НЕКИ ВЕЋИ ТАЛАС, ЧАМАЦ НЕЋЕ ИЗДРЖАТИ!

ОБУЦИ ОВАЈ ПОЈАС! ПРОНАЋИ ЋУ МАЊИ ЗА ТИНА!

ТАКО, САД МИ ЈЕ ЛАКШЕ!
ДЕНИ, ТАЛАСИ НАС НОСЕ ПРАВО НА СТЕНЕ!

ГОТОВИ СМО, ДЕНИ! СВИ ЋЕМО ИЗГИНУТИ!
УМУКНИ, АДА!

ААХ!
НЕМОЈ ЈОШ И ТИ ДА МИ ОТЕЖАВАШ СТВАРИ!

ТРАС!

НА СРЕЋУ, ЧАМАЦ СЕ НИЈЕ РАСПАО ПРИ УДАРУ...
ХАЈДЕ, ИЗЛАЗИТЕ ИЗ ЧАМЦА!
ТИ СИ ЛУД! УДАВИЋЕМО СЕ!

ВОДА ОВДЕ НЕ ДОПИРЕ НИ ДО КОЛЕНА, А НОСИШ И ПОЈАС ЗА СПАСАВАЊЕ!

ИСКАЧИ ИЛИ ХОЋЕШ ДА ТЕ ЈА ИЗВУЧЕМ ОДАТЛЕ?
A. Williams J. Saunders 3-16

ОДАВДЕ ЋЕМО ЛАКО СТИЋИ ДО ОБАЛЕ!
ЈА БИХ РАДИЈЕ ДА ОСТАНЕМО У ЧАМЦУ!
A. Williams J. Saunders 3-17

МА, РЕКАО САМ ДА ИДЕМО НА ОБАЛУ!

ЕВО ЈОШ ЈЕДНОГ ЏИНОВСКОГ ТАЛАСА! ДРЖИ СЕ ЗА МЕНЕ, АДА!

НАОЧАРИ СУ МИ СЕ НАКВАСИЛЕ! НИШТА НЕ ВИДИМ! КОЛИКО ИМАМО ДО ОБАЛЕ?
НЕ МНОГО! САМО СЕ ЧВРСТО ДРЖИ ЗА МЕНЕ!

ПАЗИ, ВОДА ЈЕ ОВДЕ ДУБЉА!

У ТОМ ТРЕНУТКУ ОГРОМАН ТАЛАС ИХ ЈЕ РАЗДВОЈИО...
A. Williams J. Saunders 3-18

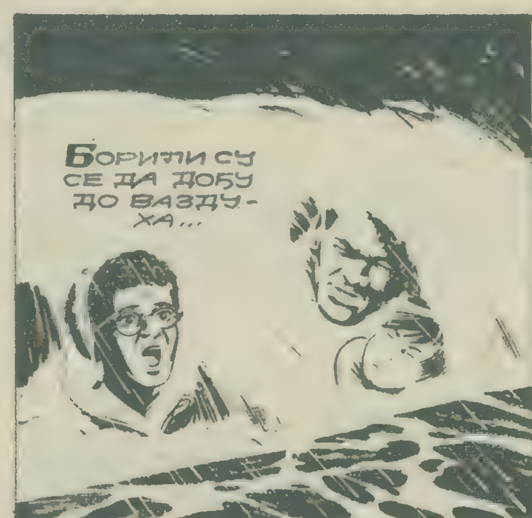
БОРИЛИ СУ СЕ ДА ДОЂУ ДО ВАЗДУХА...

ТАЛАС ЈЕ БИО ТАКО СНАЖАН ДА ИХ ЈЕ ИЗБАЦИО НА ОБАЛУ...

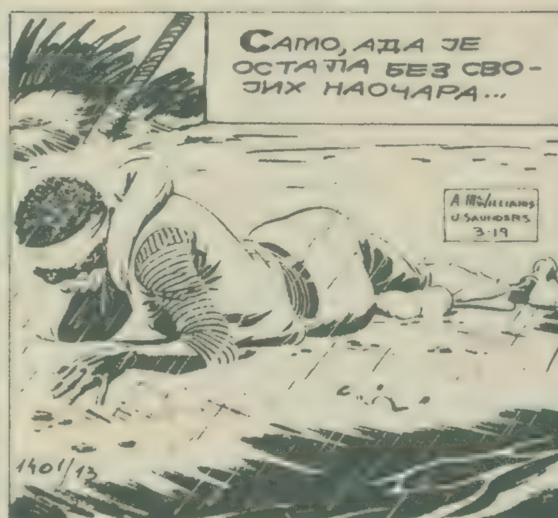
САМО, АДА ЈЕ ОСТАЛА БЕЗ СВОЈИХ НАОЧАРА...
A. Williams J. Saunders 3-19
1401/13

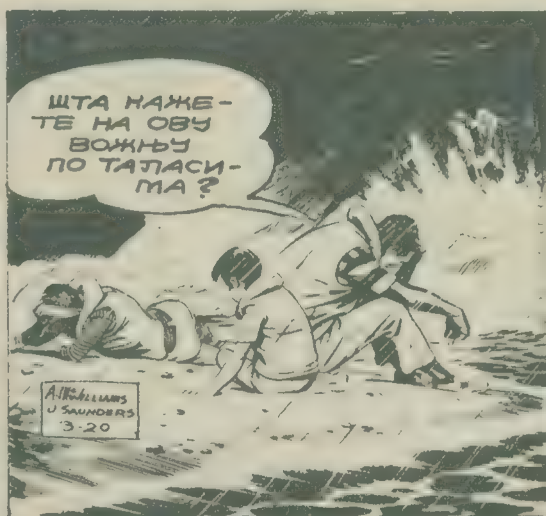
ШТА КАЖЕТЕ НА ОВУ ВОЖЊУ ПО ТАЛАСИМА?
A. McWILLIAMS J. SAUNDERS 3-20

ДРУЖИНО, УСТАЈ! МОРАМО ДАЉЕ ОД ОБАЛЕ...

...ДА НАС СЛЕДЕЋИ ТАЛАС НЕ БИ ОДВУКАО НАТРАГ У МОРЕ!
ДЕНИ, ПОМОЗИ МИ ДА НАЂЕМ НАОЧАРЕ!

МОРА ДА СУ ОВДЕ НЕГДЕ! ИСПАЛЕ СУ МИ ТЕК КАД САМ СЕ НАШЛА НА ОБАЛИ!
МА, ТАЛАС ИХ ЈЕ ВЕЋ ПОВУКАО!

ЗАИСТА НЕМАМО ВРЕМЕНА ДА ИХ САД ТРАЖИМО!

ШТА МИ ЈЕ СВЕ ОВО ТРЕБАЛО?
A. McWILLIAMS J. SAUNDERS 3-21

ЕВО, СКЛОНИЋЕМО СЕ ИСПОД ОВИХ ПАЛМИ!
МИСЛИШ ЛИ ДА СМО ОВДЕ БЕЗБЕДНИ?

ОТКУД ЗНАМ! ДУВА ТАКО ЈАКО ДА ВИШЕ НЕ ВИДИМ НИ ЧАМАЦ!

АЛИ, ОД ЧАМЦА СУ ОСТАЛИ САМО ДЕЛОВИ. КАБИНЕ ВИШЕ НИЈЕ БИЛО...

СЛУШАЈ, ДЕНИ! РЕКЛА БИХ ДА ВЕТАР СЛАБИ!
ИМАШ БОЉИ СЛУХ ОД МЕНЕ! У МОЈОЈ ГЛАВИ ЈОШ БУЧИ!

ДРЖИ ДЕЧАКА ДОК ЈА ПОГЛЕДАМ УНАОКОЛО!

ГДЕ СМО?
ХЕЈ! НАШ ЧАМАЦ СЕ ИЗГЛЕДА РАСПАО! ЕВО ТВОГ ПРТЉАГА!
A. McWILLIAMS J. SAUNDERS 3-24

ДОБРЕ ВЕСТИ! РАЗВЕДРАВА СЕ!
ЈЕСИ ЛИ ОТКРИО ГДЕ СМО?

НА ГОМИЛИ ПЕСКА ГДЕ НЕМА НИ ВОДЕ...

КАКО ЋУ БЕЗ НАОЧАРА?
УСКОРО ЋЕ МРАК ПА ТИ И НЕЋЕ БИТИ ПОТРЕБНЕ!

АЛИ, ТО ЈЕ ОНО ШТО МЕ БРИНЕ! НОЋ ЋЕ БИТИ ХЛАДНА!

СИЛАЗИ, ДЕРИШТЕ ЈЕДНО! НИЈЕ ТИ ДО ИГРЕ!
ЗА ГА НЕ ВИДИМ? ГДЕ ЈЕ?

НА ПАЛМИ! САМО БИ НАМ ЈОШ ТРЕБАЛО ДА СЕ ОКЛИЗНЕ И...

ДРЖИ СЕ, ТИКО, ДОК НЕ ДОЂЕМ! ТЕШКО ТЕБИ КАД МИ ПАДНЕШ ШАКА!
НЕ ВИЧИ! УПЛАШИЋЕШ ДЕТЕ!

МА, ЊЕМУ ЈЕ ПОТРЕБНА ЧВРСТА РУКА!

И КАД СЕ ДЕНИ ВЕЋ ПРИБЛИ- ЖИО ДЕЧА- КУ...
ДУМ

ХОЋЕШ ЛИ ТИ ЈЕДНОМ НАУЧИТИ ДА СЛУШАШ СТАРИЈЕ?

НЕ? ПОЛО- МИО ЈЕ РУ- КУ?
ААА... ААА...
A. McWilliams J. Saunders 3-30

ЈЕ ЛИ СЕ МНОГО УДА- РИО? ДА ГА НИСИ ПИП- НУО ИЛИ ЋУ ЈА ТЕБЕ ШТАПОМ?
ШТАП ЋЕ НАМ ЗАИС- ТА БИТИ ПОТРЕ- БАН...

...АЛИ, ЗА ТИКОВУ СЛОМЉЕ- НУ РУКУ?

ИДЕМ ДА ПРО- НАЂЕМ НЕШТО ЧИМЕ ЋУ МУ ЈЕ ПРИЧВРС- ТИТИ?
ЈАД- НИ ТИ- КО?
A. McWilliams J. Saunders 3-31

ДЕНИ, ОН СЕ ТРЕСЕ?
ОД СТРАХА И ОД БОЛА!
A. McWilliams J. Saunders 4-1

НАДАМ СЕ ДА ЋЕ МУ ОВО БИТИ ДОБРА ЛЕКЦИ- ЈА?

САМО ДА ОВДЕ НЕМА АЈКУЛА?

ДЕНИ, ШТА ТИ ЈЕ? КУ- ДА ЋЕШ?
САМО ТИ СЕ- ДИ ТУ МИР- НО?

ЗНАМ ДА НИЈЕ ЛЕПО ЗАВИРИВА- ТИ У ЖЕНСКЕ СТВА- РИ, АЛИ ОВОГ ПУТА ЋУ ТО МОРАТИ ДА УРАДИМ?
A. McWilliams J. Saunders 4-2
1401/16

ПА, ОВДЕ ИМАМ СВЕ ШТО МИ ЈЕ ПОТРЕБ- НО ЗА ТИ- КОВУ РУ- КУ?

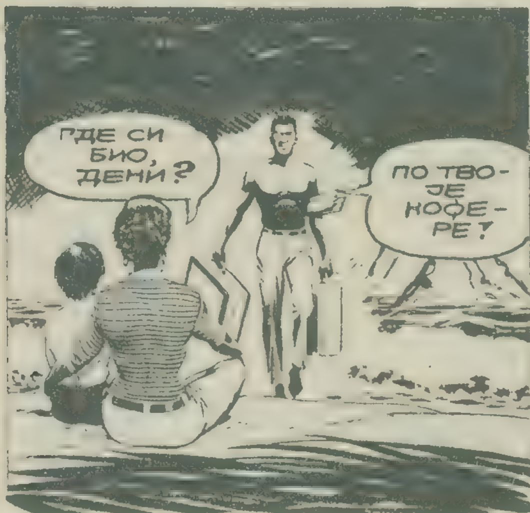
ГДЕ СИ БИО, ДЕНИ?
ПО ТВОЈЕ КОФЕРЕ!

ОВА ХАЉИНА ЋЕ ТИ ДОБРО ДОЋИ!
A. Williams J. Saunders 4-3

ЖАО МИ ЈЕ, АЛИ НИКАДА ЈЕ ВИШЕ НЕЋЕШ ОБУЋИ!
ДЕНИ!
РРРРРРР!

НИСАМ БАШ СТРУЧЊАК, АЛИ МИСЛИМ ДА ЋЕ ДРЖАТИ РУКУ!
ЗАР СИ МОРАО ДА МИ ПОЦЕПАШ НАЈБОЉУ ХАЉИНУ?

ИЗВИНИ, АДА, УЗЕО САМ ОНУ КОЈА МИ ЈЕ БИЛА ПРИ РУЦИ!
СВАКАКО, ДЕНИ!

УПЛАШЕНА САМ ПА СЕ ПОНАШАМ КАО ДЕТЕ! БРИГА ТЕ САДА ЗА СТВАРИ!
A. Williams J. Saunders 4 4

ОБАЛСКА ПАТРОЛА ЈЕ ПРОНАШЛА ОСТАТКЕ ЧАМЦА АЛИ, ОД ДЕНИЈА И АДЕ НИ ТРАГА!
А ЈА САМ ПРЕТРАЖИЛА ЧИТАВО ОСТРВО! ТИКО НИЈЕ ОВДЕ!

БОЈИМ СЕ ДА ЈЕ ТИКО СА ДЕНИЈЕМ И АДОМ!

А НА МАЛОМ ОСТРВУ...
ПОГЛЕДАЈТЕ ШТА САМ НАШАО У КОФЕРУ! ХРАНУ ЗА ДИЈЕТАЛЦЕ!
A. Williams J. Saunders 4-6

ТИКО, НИЈЕ ШНИЦЛА, АЛИ БАР НЕЋЕМО УМРЕТИ ОД ГЛАДИ!
ГОВОРИШ КАО ДА ЋЕМО ОВДЕ ОСТАТИ ЗАУВЕК!

НАЋИ ЋЕ НАС СИГУРНО, САМО НЕ ОВЕ НОЋИ!
A. Williams J. Saunders 4-7

ТИ И КИЈАШ! САМО ТРЕБА ЈОШ И ДА НАЗЕБЕШ! НАЋИ ЋУ ЈА ВЕЋ НЕШТО ТОПЛО!
АПЋИХА!

НА СРЕЋУ, ТВОЈА ОДЕЋА СЕ НИЈЕ НАКВАСИЛА! УМОТАЈТЕ СЕ ТИ И ТИКО!
А ШТА ЋЕШ ТИ?

СВОЈУ МАЈИЦУ! ОСУШИЛА СЕ! ТРЕБА САМО НАЋИ ЗАКЛОН ОД ВЕТРА!

ИСКОПАЋУ РОВ У ПЕСКУ ПА ЋЕМО СЕ ЗБИТИ ЈЕДНО УЗ ДРУГО! ТАКО ЋЕ НАМ БИТИ ТОПЛИЈЕ!
ШТА КАЖЕШ?!

НЕЋУ ДА СЕДИМ ПОРЕД ТЕБЕ!
А, ТИ ОНДА ИСКОПАЈ РОВ ЗА СЕБЕ!

УМОРНА САМ ДА БИХ СЕ САД РАСПРАВЉАЛА С ТОБОМ!

УМОРНИ, СВЕ ТРОЈЕ БРЗО ЗАСПАШЕ. У ЗОРУ ЈЕ ЈЕДАН ХЕЛИКОПТЕР ПРЕЛЕТЕО ПРЕКО ОСТРВА, АЛИ НИКО ГА НИЈЕ ЧУО ЈЕР СУ СВИ ЈОШ ЧВРСТО СПАВАЛИ...
A. WILLIAMS J. SAUNDERS 4-9
PPPP-PPP-PPP

НЕ БРИНИТЕ, ТРОЈ! ТРАГАМО ЗА ВАШИМ ПРИЈАТЕЉИМА!
ЦЕЛЕ НОЋИ НИСАМ ОКА СКЛОПИО!
A. WILLIAMS J. SAUNDERS 4 10

НИ МИ ОВДЕ НИСМО СПАВАЛИ! НАШИ ХЕЛИКОПТЕРИ ПРЕТРАЖУЈУ ОКОЛНА ОСТРВЦА, АЛИ УЗАЛУД!

У ТОМ ТРЕНУТКУ...
СЕЊОР! СЕЊОР!
МАЛИ, ПРОБУДИО СИ МЕ ИЗ НАЈСЛАЂЕГ СНА! САЊАО САМ ДА СЕДИМ ЗА БОГАТОМ ТРПЕЗОМ!
PPP-PPP-PPP

АМИГО, ДЕСПИЕРТА! *
МММ! ШТА ЈЕ САД, ДО ЂАВОЛА?
МАЛИ ХОЋЕ НЕШТО ДА НАМ КАЖЕ!
ШПАНСКИ: * ПРИЈАТЕЉУ, ПРОБУДИ СЕ!

АЕРОПЛАНО! *
ЗАИСТА! ДА ЛИ НАС ЈЕ ВИДЕО?
* АВИОН

АЛИ...
НИСМО ИХ ПРОНАШЛИ! ВРАЋАМО СЕ!
1401/18

И НА ВЕЛИКУ ЖАЛОСТ БРОДОЛОМНИКА...
НИЈЕ НАС ВИДЕО! ОДЛАЗИ!
МОЖДА ЋЕ СЕ ВРАТИТИ!

ИМАМ ИДЕЈУ! МОЈЕ СТВАРИ ЋЕ НАМ ОПЕТ БИТИ ОД КОРИСТИ!

ЧАК И БЕЗ НАОЧАРА, МОЋИ ЋУ ОВО ДА УРАДИМ!
A. Williams J. Saunders 4-13

НЕ РАЗУМЕМ, АДА! КАКО НАМ ТВОЈА ОДЕЋА МОЖЕ ПОМОЋИ?
ВИДЕЋЕШ! ПИЛОТИ СИГУРНО ОЧЕКУЈУ ДА ИМ УПУТИМО НЕКИ СИГНАЛ!

ТЕШКА СРЦА ОВО РАДИМ!
PPPPP!

ЗА МНОМ! ДЕНИ, НАДАМ СЕ ДА УМЕШ ДА НАПИШЕШ ПОЗИВ У ПОМОЋ!
A. Williams J. Saunders 4-14

ОВО ЈЕ СВА МОЈА ОДЕЋА! ХОЋЕ ЛИ БИТИ ДОВОЉНО?
ВИДЕЋЕМО!

МОРАЋЕМО И МИ СВЕ ВРЕМЕ ДА СТОЈИМО НА ОБАЛИ!

НАДАЈМО СЕ ДА ЋЕ СЕ ХЕЛИКОПТЕР ВРАТИТИ!
A. Williams J. Saunders 4-15

СУМЊАМ! МОТОРИ СЕ ВИШЕ НЕ ЧУЈУ!
СИГУРАН САМ ДА ЋЕ СЕ ВРАТИТИ!

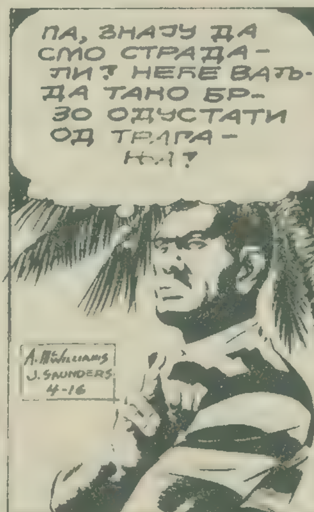
ПА, ЗНАЈУ ДА СМО СТРАДАЛИ! НЕЋЕ ВАЉДА ТАКО БРЗО ОДУСТАТИ ОД ТРАГАЊА!
A. Williams J. Saunders 4-16

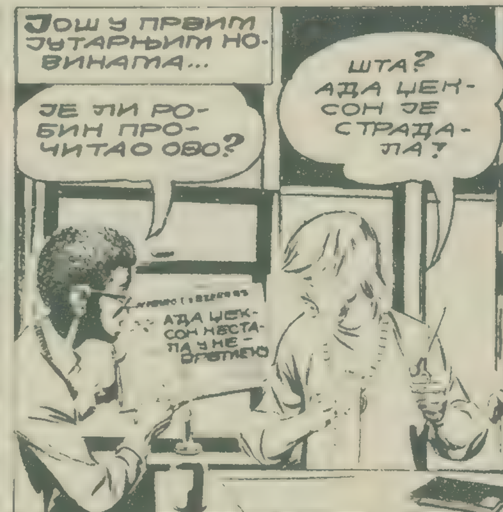
ЈОШ У ПРВИМ ЈУТАРЊИМ НОВИНАМА...
ЈЕ ЛИ РОБИН ПРОЧИТАО ОВО?
ШТА? АДА ЏЕКСОН ЈЕ СТРАДАЛА?

ОВДЕ ПАТРОЛА? ПОСЛЕДЊИ ПУТ ПРЕЛЕЋЕМО МАЛО ОСТРВО? ХЕЈ!
ШТА ЈЕ БИЛО? УГЛЕДАЛИ СТЕ ИХ?

ЖИВИ СУ? ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ ЈОШ НЕКО С ЊИМА? ДЕТЕ!

МОЖЕМО ДА ОДАХНЕМО, АДА? ВИДЕЛИ СУ НАС?
НАШЕ НЕПРЕДВИЂЕНО ПУТОВАЊЕ ЈЕ ЗАВРШЕНО?
J. SAUNDERS A. McWILLIAMS 4-17

ЕНО И ПАТРОЛНОГ ЧАМЦА? ОВО ЈЕ НАЈЛЕПШИ ПРИЗОР У МОМ ЖИВОТУ?
ЖАО МИ ЈЕ ШТО НЕМАМ НАОЧАРЕ ДА И ЈА МОГУ ДА УЖИВАМ У ЊЕМУ?

ЧИМ СЕ ВРАТИМО У ХОТЕЛ, МОРАМ ДА ОБАВИМ ВАЖАН ТЕЛЕФОНСКИ РАЗГОВОР?
1401/20

У ТОМ ТРЕНУТКУ...
... АДУ ЏЕКСОН ЈЕ ПРОНАШЛА ОБАЛСКА ПАТРОЛА?
ХЕЈ, РОБИНЕ? ТЕТКА ТИ ЈЕ ЖИВА?
А ЈА ЈЕ ВЕЋ ОПЛАКАО?
ИЗДАВАЧ РОБИН ЏЕКСОН
A. McWILLIAMS J. SAUNDERS 4-18

ПОЛАКО, АДА? ЈОШ ЈЕДАН КОРАК И ДОТАЋИ ЋЕШ ЗЕМЉУ?
ОСЕЋАМ СЕ ГЛУПО ДОК МЕ ОВАКО ВОДИТЕ ЗА РУКУ К'О МАЛО ДЕТЕ?

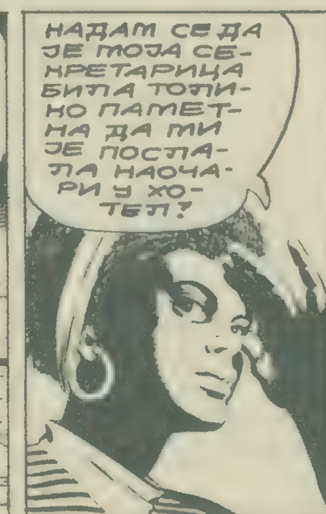
НАДАМ СЕ ДА ЈЕ МОЈА СЕКРЕТАРИЦА БИЛА ТОЛИКО ПАМЕТНА ДА МИ ЈЕ ПОСЛАЛА НАОЧАРИ У ХОТЕЛ?

А У КАНЦЕЛАРИЈИ АДЕ ЏЕКСОН...
ДА, РОБИНЕ? ДОБРО СИ ЧУО? НАШЛИ СУ ТИ ТЕТКУ ЖИВУ И ЗДРАВУ?
АДА ЏЕКСОН
A. McWILLIAMS J. SAUNDERS 4-20

ТАКО, ДА НИСАМ СРЕЋНА ШТО ТЕ ВИДИМ, СИГУРНО БИХ ТЕ ИСТУКЛА?

ШТО ВИ СВИ ВИЧЕТЕ НА ТИКА? ПА, ОН ЈЕ ДИВАН ДЕЧАК?
БУДИТЕ ПАЖЉИВИ ПРЕМА ЊЕМУ? ПОЛОМИО ЈЕ РУКУ?
A. McWILLIAMS J. SAUNDERS 4-21

ЈА САМ БАШ СРЕЋНА ЖЕНА? ИЗГУБИЛА САМ СЕ НА МОРУ СА ДВОЈИЦОМ ПРАВИХ КАВАЉЕРА?
КРАЈ

ПОТРЧКО: БОМБА

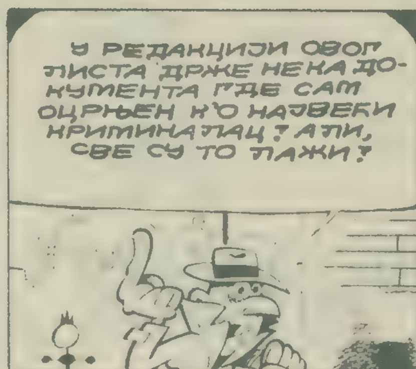

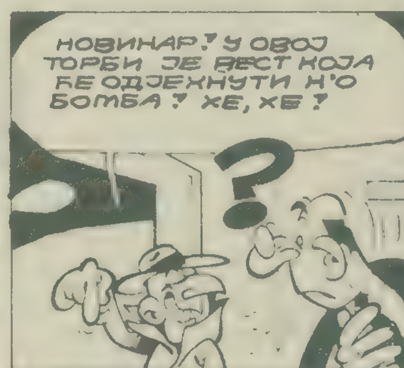

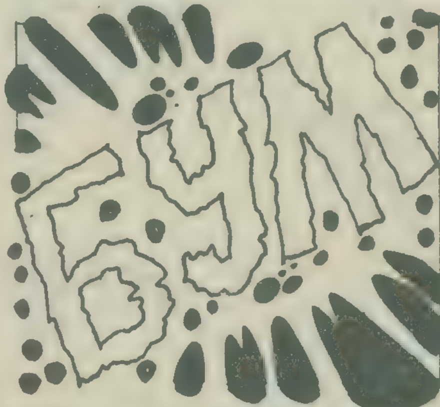

СТАНИТЕ! ОВО СТЕ ЗАБОРАВИ-ЛИ!

ОВАЈ ДА... НЕ...
ИЗВИНИ-ТЕ, ЖУ-РИМ!

БРУУМ
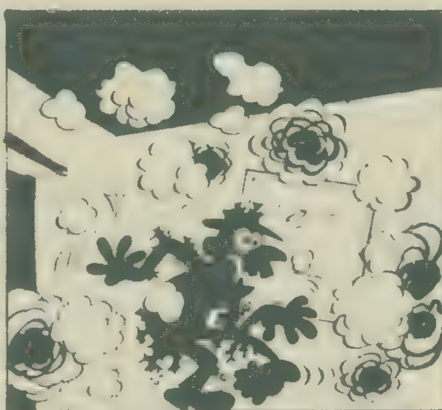

ОПЕТ ЈЕ НЕШ-ТО ЕКСПЛО-ДИРАЛО! ОВО ЈЕ ПО-ТРЧКОВО ДЕЛО...
...СИГУРАН САМ!
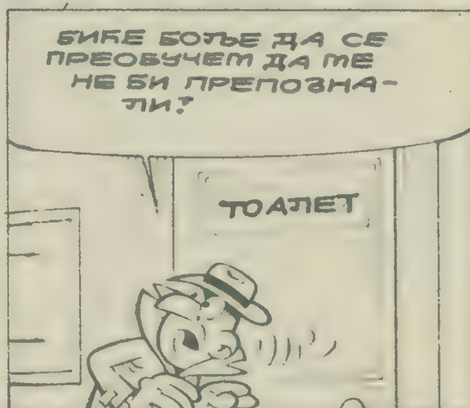
БИЋЕ БОЉЕ ДА СЕ ПРЕОБУЧЕМ ДА МЕ НЕ БИ ПРЕПОЗНА-ЛИ!
ТОАЛЕТ

ТОАЛЕТ

ХЕ, ХЕ! САД ЛИ-ЧИМ НА КУРИРА! НИКО НЕЋЕ ПО-СУМЊАТИ У МЕ-НЕ?

А, ТУ СИ?

МОЈ СИ! ОБЈАСНИЋЕШ ТИ МЕНИ КАКВЕ СУ ТИ ОНО ГЛУПЕ ШАЛЕ С БОМБОМ!

ВИ ТО МЕ-НИ ГОВО-РИТЕ?
ШТА?

МАСКИРАО СИ СЕ, ЈЕ ЛИ?
1401/2

ОПЕТ СИ СТАВИО ТУ УЖАСНУ МАС-КУ!
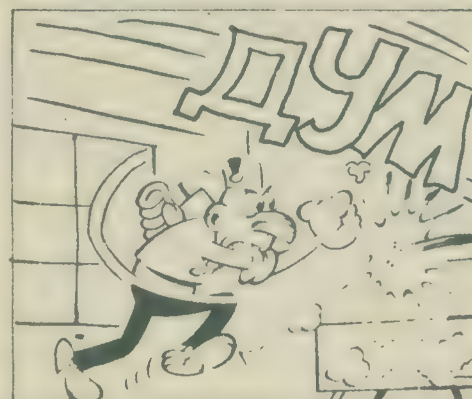
ДУМ

ШЕФЕ, ДОЂЕТИТЕ ДО МЕНЕ?

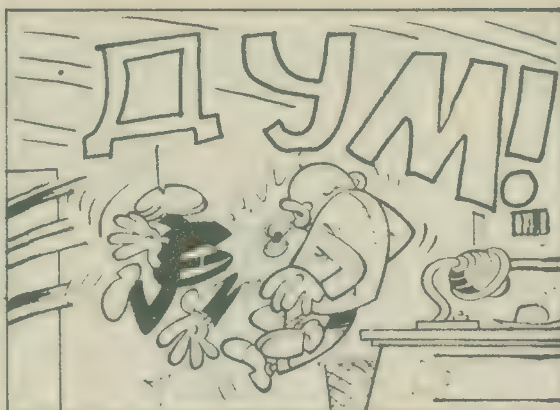
ДУМ!

СВИЂА МИ СЕ ШТО СЛЕПО ИЗВРШАВАТЕ МОЈА НАРЕЂЕЊА?
НЕ? ЈА... НЕЕ?

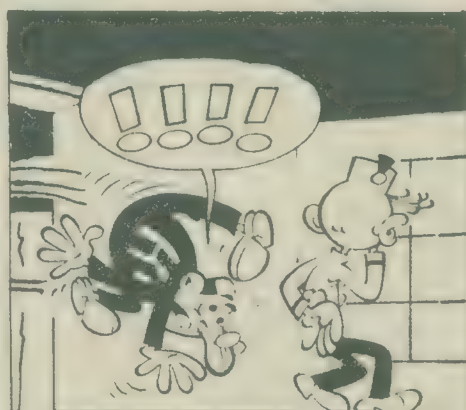
!!!!

МОЛИМ ВАС, НЕМОЈТЕ ВИШЕ ДА МЕ БИЈЕТЕ?

ЕВО, ДАЋУ ВАМ И ПОСЛЕДЊИ ДИНАР, САМО МЕ ОСТАВИТЕ НА МИРУ?

ЕВО, УЗМИТЕ И ОДЛАЗИТЕ?

ХВАЛА, ШЕФЕ?

ХЕЈ? ПА, ОВО СИ САД ТИ, ПОТРЧКО?
ДА? СТОЈИМ ВАМ НА УСЛУЗИ?
ТРА-ЛА-ЛА?

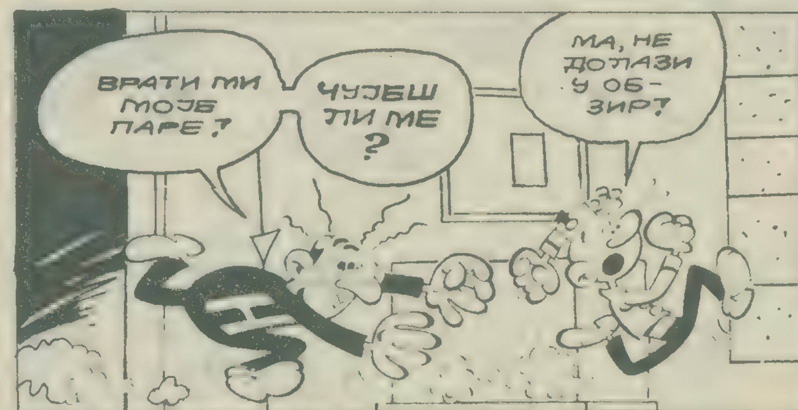
ВРАТИ МИ МОЈЕ ПАРЕ?
ЧУЈЕШ ЛИ МЕ?
МА, НЕ ДОЛАЗИ У ОБЗИР?

ГДЕ ЛИ СЕ САКРИО?

ДОБРО ЈЕ? КАСА ЈЕ ОТВОРЕНА?

ОВАКО ЈЕ МНОГО СИГУРНИЈЕ ДА ЋУ УНИШТИТИ ДОКУМЕНТА?
1401/3

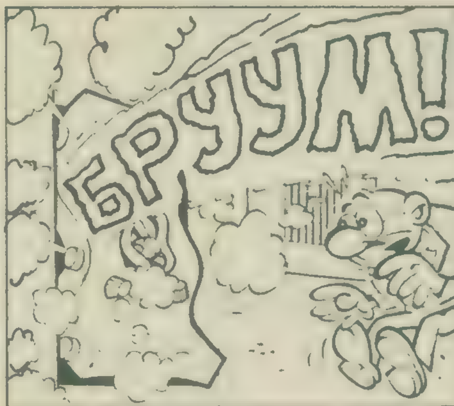

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **ТИФ И ТОНДИ**

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

НЕМА ВИШЕ ЏЕПАРЦА ЗА ОВУ НЕДЕЉУ!
АЛИ... СВАКА НЕДЕЉА ЈЕ ДУЖА ОД ЏЕПАРЦА КОЈИ МИ ДАЈЕШ!

УМРЕЋУ ЗА ЛИЛИХИПОМ!
АЛ' КАД СИ БЕЗ ПАРЕ... МОРАШ ДА СЕ ДОВИЈАШ!

ЗНАМ ДА ЈЕ НЕГДЕ У ДВОРИШТУ ПОПАЈ ЗАКОП'О СИЛНО ГУСАРСКО БЛАГО!
УЗЕЋУ МАЛЧИЦЕ!
ДУМ
© King Features Syndicate, Inc., 1978. World rights reserved.

ХЕЈ!? ПА ТО КИЋА ПРЕКОПАВА ДВОРИШТЕ!
ТАК
ТАК

ДА НИСИ ИЗГУБИО ДУГМЕ?
ШТА ТО РАДИШ?
ОХ!

ЈА...ОВАЈ... 'САДИО САМ СПАНАЋ... ЗА ТЕБЕ!

КАКО ДА СЕ ЉУТИМ НА ЊЕГА КАД СТАЛНО ГЛЕДА КАКО БИ МИ НЕШТО УЧИНИО!
?
BUD SAGENDORF
7-30

ДОСТА ЈЕ БИЛО, ДЕЧАЧЕ!

Кад је закорачио у мрачну собу, Билију Киду се учинило да поред узглавља старог ранчера неко стоји. Био је то шериф Пет Гарет кога није желео да сретне ни у паклу.

Био је крај децембра 1880. године. Док су се у граду Форт Самеру, у Новом Мексику, бившем војном насељу на обали прљаве, али за сточаре веома важне реке Пекос, становници ужурбано припремали за годишњу игранку, преријом према граду галопирало је шест коњаника. Предводио их је двадесет једногодишњи младић, сувоњав и средњег раста, за кога би се, судећи по његовом дечачком лицу, рекло да је млађи бар три године.

Иако је већ пао мрак, предводник се добро сналазио у овом крају. Познавао га је као сопствени длан. Како и не би кад је он, Били Кид, био у то време вероватно највећи и најопаснији амерички десперадос који је своју злочиначку каријеру начинио управо у Новом Мексику, а „славу" стекао баш у близини Форт Сумера где је налазио уточиште код богатог старог ранчера Пета Максвела.

Није прошло дуго, а јахачи су се нашли пред првим градским кућама. Киду се учинило да је тишина неуобичајена за овакво вече. Застао је и пропустио друге. Чинило му се да нешто није у реду. И — огласио се пушчани плотун. Долазио је из града. Десперадос који се тог тренутка нашао на челу групе срушио се на земљу мртав. Кид и остали окренули су коње и нестали у ноћи.

ПРЕСУДА: ВЕШАЊЕ

— Заседа! — урлао је Кид док је мамузао коња.

— То је Гаретово масло!

Преживели десперадоси једва су га сустизали.

Потражили су уточиште у некој скривеној колиби код Смрдљивог извора. Много пута већ Били је ту склањао главу пред потерама. Заборавио је, међутим, да и шериф Пет Гарет зна за њу и да ће се, познавајући Кидове навике и склоности, лако досетити где да потражи бегунце. А када се следећег дана у праскозорје то и догодило, грешка се више није могла исправити.

Шерифа и његове људе први је открио Кидов човек Чарли Бодри и то захваљујући — самом Гарету. Са извесног одстојања, из заклона, Гарет је тихо добацио сањивом одметнику кад се појавио на вратима са кофом у руци, у намери да напоји коње:

— Дигни руке и приђи полако, Чарли! Послушај ме!...

Убеђен да ипак може остати у животу ако потегне револвер, Бодри се машио оружја. Гаретов метак погодио га је посред груди и одбацио назад у колибу.

Опсада је трајала читав дан. Кад је схватио да су наде на спас равне нули, Кид се предао. Шериф је спровео заробљенике до Лас Вегаса, одатле их одвео у Санта Фе, а онда у Месилу где је млади злочинац осуђен на смрт вешањем. У возу на путу за Санта Фе, Кид се са осмехом обратио Гарету:

— Штета што смо на супротним странама живота, Пете! Ко би од ових уштогљених и налицканих путника помислио да смо некада били нераздвојни другови!

Гарет је ћутао. Преко лица му се навукла сенка.

Суд у Месили одредио је да Били Кид буде обешен у Линколну 1. маја 1888. године.

ОДМЕТНИК ДЕЧИЈЕГ ЛИЦА

Тешка срца Гарет је отишао 28. априла у Вајт Окс по вешала. Били му није избијао из главе. Знао је о њему све. У исто време га је и волео и жалио га. Шта је могао да уради дечак плахе нарави видећи у дванаестој години неког пијанца како му напаствује мајку, него да шчепа најближу тешку ствар и да га убије? А баш то учинио је Били Кид, коме је право име било Вилијам Бони. Премда је постао један од најбржих револвераша, Бони није потицао са Запада, већ из Њујорка, где се родио 1859. године. Породица му се рано преселила, прво у Санта Фе, па у Силвер Сити. Можда би дечак кренуо другим путем да није било оног напасника. Овако... У дванаестој је закорачио у свет самоће, бежања, дружења са грубијанима, убицама и крадљивцима стоке. Мржња према неправди увукла га је у прави рат између два угледна сточара. У том рату, познатом под називом клански, учествовала је готово цела покрајина Линколн. Шта је у њему тражио млади Бони? Ништа! Једноставно, једног дана случајно је из неког шумарка видео када је једна од зараћених страна набасала на недужног човека и убила га наслађујући се његовим мукама. На гробу убијеног Вилијам Бони се заклео да ће ликвидирати све његове убице.

После интервенције председника Сједињених Америчких Држава, клански рат је престао, али млади Бони није хтео да прихвати општу амнестију. Наставио је своје приватно војевање, ни сам не знајући колико је људи дотле послао у гроб! Истовремено, постао је и вођа коњокрадица и страх и трепет за све пош-

Пет Гарет

тене ранчере на југозападу Новог Мексика. Захваљујући дечачком лицу, брзо је стицао пријатеље, али је сасвим нејасно како је много година касније постао, малтене, амерички национални херој око кога су се испредале легенде! Били Кид је одиста важио за неустрашивог човека, али је исто тако истина и да је био убица првог реда. Временом је дошао на толико зао глас да су некада зараћени сточари одржали заједнички састанак и једнодушно одлучили да Били мора бити смакнут. Задатак је поверен новоизабраном шерифу покрајине Линколн — Пету Гарету.

КАКО САМ БИО НАИВАН!

Живот новоизабраног шерифа није био ништа бурнији од Кидовог, сем што Гарета никада није привлачила странпутица. Мада је друговао са преступницима, није хтео да загази у злочин. Уосталом, на огромном ранчу Пета Масквела, где се обрео као физички радник, углавном се стицао сумњив свет. Ту је Гарет упознао Билија Кида и одмах се спријатељио с њим. Њему је тада било двадесет и осам, а Киду осамнаест година.

За разлику од Кида, Гарет је волео рад. После шест месеци напустио је Масквелов ранч и у оближњем Форт Сумеру отворио ресторан. Посао је ишао траљаво. Окренуо се бакалници. Са Кидом се виђао све док младић није увучен у сточарски рат . . .

Године су пролазиле. Кидова „слава" убице је расла. Избор за шерифа и задатак да ухвати некадашњег пријатеља Гарет је прихватио без речи. И њему је било јасно да је Кид претерао. Када га се докопао у колиби код Смрдљивог извора, одахнуо је.

Суд је рекао своју реч, а Гарет отишао по вешала. Из Вајт Окса се вратио сутрадан. У град је ушао мртав уморан. Одмах је приметио да је насеље готово мртво. Похитао је у крчму. Крчмар је говорио кроз нос. Гарета је то увек нервирало.

— Кид је побегао! Смакао ти је помоћника! Грађани су код својих кућа, закључали су се! . . .

Током следећа два месеца шериф је слао потере на све стране. Узалуд, одметник као да је нестао под земљом. Гарет се уздао да ће неко натрапати на Кида и обавестити га о томе. И заиста: једног дана дошапнули су му да се Кид мува око Макселовог ранча, штавише, да се никуд није ни удаљавао после бекства из затвора. Гарет је бесно лупио песницом о сто.

— Како сам био наиван!

Појахао је коња и са два помоћника стигао на ранч у саму поноћ. Помоћници су сели на дрвени трем са бочне стране зграде и запалили цигарету. Гарет је ушао у собу старог ранчера који је хркао. Стао је поред његовог узглавља не знајући шта даље да ради. Утом часу у двориште је улетео јахач. Видећи на трему два човека, тргао си и упитао:

— Ко је то?!

Шерифови помоћници, уверени да је Били Кид далеко, закључили су да је то неко од радника са ранча. Умирили су га.

— Де, де, младићу, не желимо ти зло!

И Били Кид је помислио за њих да су овдашњи каубоји који се одмарају пре спавања. У мраку им је видео само силуете.

Умирен, ушао је у Масквелову собу. Учинило му се да неко стоји више старчевог узглавља. Поновио је малопређашње питање. Гарет је знао да мора реаговати брзо као змија. Плотун из његове већ раније подигнуте пушке проломио се собом. Шериф га је испратио узвиком:

— Доста је било, дечаче!

Били Кид снимљен непосредно пред смрт. Приликом израде фотографије плоча је окренута наопако и отуда дугогодишње веровање да је одметник био леван.

Убиством Билија Кида, шериф Пет Гарет, иначе тих и миран човек који није волео убијање, ушао је у историју Дивљег запада. У покрајини Линколн није остао дуго, чак није издржао ни цео шерифски мандат. Потражио је срећу у покрајини Дона Ана, а завршио као капетан тексашких ренџера. Убијен је 1908. године у Лас Кручесу под необјашњивим околностима.

М. Тодоровић

Vukojev

Р.У.Н.Д.И

ЛЕГЕНДА О ОТКРИЋУ НОВОГ ЗЕЛАНДА

ЗВАЋЕШ СЕ АОТЕАРОА!

Кад се 1769. године на Аотеароу, или Новом Зеланду, како ми ову земљу називамо, искрцао Џемс Кук, у њој су живела племена Маора. Дугогодишњим истраживањима утврђено је да је овај народ, високог раста, тамне косе и светле боје лица, заправо малајско-полинезијског порекла и да се на Нови Зеланд доселио пре много векова. Колико, то још није поуздано утврђено. Данас, једва да има још око 250.000 припадника ратничког народа који живи искључиво у пределима Северног острва.

Купе је побегао с острва Хаваики јер је родбина Хеити сумњала да је он убио њеног првог мужа да би се оженио њоме. Он је то заиста и учинио, и сада му није преостало ништа друго до да се са породицом укрца у велики чамац Матахоруа и отисне на пучину. Међутим, како Купе није био баш вешт морепловац, замолио је свог друга Ретија да пође с њима. Рети није могао да му одбије молбу а и био је радознао да види шта се налази у непознатом делу великог океана Кива.

ВЕЛИКИ ОБЛАК

Много дана Матахоруа је пловио Кивом а да није било ни најмањег знака копна Купеова породица већ је изгубила сваку наду да ће га икада угледати, кад је одједном његова жена радосно повикала:

— Хе ао, видим планинске врхове изнад оног великог облака!

Како се чамац Матахоруа више приближавао облаку, тако је он постајао све већи.

— Хе ао — поново је узвикнула Купеова жена — **то је велики облак и велика земља!**

Кад је Матахоруа пришао ближе обали, људи су приметили да се планински врхови простиру све докле поглед сеже.

Купе је стао на прамац чамца и, окренувши се својој породици, рекао:

— Ово је највећа земља коју је наш народ икада видео, много већа од стотину Хаваики острва заједно. То је Аотеароа и то ће бити њено име!

Цела Купеова породица била је задивљена њеном величином. Гоњени радозналошћу, одлучили су да је оплове: понекад су пристајали уз беличастим песком покривене ртове да покупе сочне плодове и освеже се, понекад се купали у прозирној, кристално чистој води њених залива.

КУПЕ ВРАТИТИ!

Данима су пловили уз обалу све док нису стигли до малог рта преко чијих се ивица преливала вода узбуркана пипцима циновског октопода. Узнемирен ударцима весала, октопод се устремио на чамац. Узалуд су сви у њему веслали свом снагом не би ли му измакли. Пуна три дана он је пливао уз Матахору, час испред прамца, час иза крме. И сам октопод, ма како велик и јак био, прибојавао се тих чудних, необичних створења у чамцу које никада до сада није видео, па је у предвечерје трећег дана одлучио да се врати у своју пећину. Одмакао се мало од чамца и запливао ка западу. Сада су људи почели да следе њега. Тако су ускоро стигли до краја острва али, одмах тамо где се оно завршавало, започињало је друго. Бегунци са Хаваика схватили су да је земља коју су открили много већа него што су то у почетку мислили. А онда су стигли до острва које је од суседног раздвајао канал у коме је вода текла брзо попут планинског потока.

— О, моћна водо, дајем ти име Те Аванти! — узвикнуо је Купе а онда се окренуо људима у чамцу — **Прилегнимо на весла не бисмо ли победили струју у пролазу Те Аванти и видели шта се налази иза овог острва.**

Послушали су га. Тако се Матахоруа ускоро нашао с друге стране пролаза. И управо кад су хтели да пристану уз обалу, зачуло се снажно пљускање и из воде је поново изронио октопод. Пре него што су га изненађени људи уопште и угледали, он је своје моћне пипке обмотао око чамца и за трenутак је изгледало као да ће га са собом повући на морско дно. Купе му је брадвом одсекао један од пипака, али октопод то као да није приметио. Требало је учинити нешто друго да би се одбранили од немани. Прво чега се Купе досетио било је да тикву с питком водом баци у море. Мислећи да је то човек, октопод се спремио да зарони не би ли што пре зграбио плен. Управо тај тренутак искористио је Купе и успео да му зарије копље у око. Смртно рањени октопод нестао је под водом. Због свих ових догађаја људи у чамцу су назвали Купеа „Купе који је оделио Северно острво од Јужног и који је такође располутио главу огромног октопода".

Следећег дана дошљаци у земљу Аотеароа или Великог Белог Облака, како би гласио превод, искрцали су се у заливу Тара и видели да других људи овде нема. Једина жива бића осим њих биле су кокако вране и мале тиваика птице са својим бело-црним кљуновима.

Купе и његова породица нису заувек остали на Аотеарои. Открили су још много острва и наденули им своја имена, а онда се вратили на родни Хаваики. Кад су у селу запитали Купеа хоће ли да се врати на Аотеароу, одговорио је:

— Купе вратити!

На Аотеароу Купе се никад није вратио али зато чак и данас Маори уместо „не" кажу „Купе вратити!" што је, по њиховом уверењу, много учтивији начин да нешто одбију.

О. В.

атоми и молекули

НЕДЕЉИВЕ ЧЕСТИЦЕ — У петом веку пре н. е. грчки филозофи, као Епикур (слика десно) и Демокрит сматрали су да се материја састоји од ситних недељивих честица, атома. Због недељивости атома, нож који пресеца лимун (слика лево) истовремено не сече атоме већ их међусобно раздваја. Ово старо учење о грађи материје је касније занемарено. У 17. веку се поново јављају присталице атомистичког схватања материје међу којима су се истицали Галилео Галилеј, Исак Њутн и наш Руђер Бошковић. Сама реч „атом" на грчком значи „недељив", али је савремена наука показала да и он има своје делове, мада се хемијским методама атом не може разделити ра-[illegible]

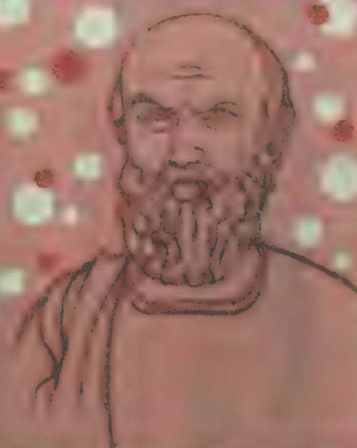

Далтон (1766—1844), велики енглески научник, један је од оснивача атомске теорије.

	водоник		фосфор		натријум	I	гвожђе	S	сребро
	азот		сумпор		калијум	Z	цинк	P	злато
	угљеник		магнезијум		баријум	C	бакар	G	платина
	кисеоник		калцијум		стронцијум	L	олово		жива
	вода		амонијак		оксид угљеника				

ЈЕДНОСТАВНЕ И СЛОЖЕНЕ МАТЕРИЈЕ — [illegible]

Геј-Лисак (1778 — 1850), француски научник, дао је велики допринос упознавању гасова.

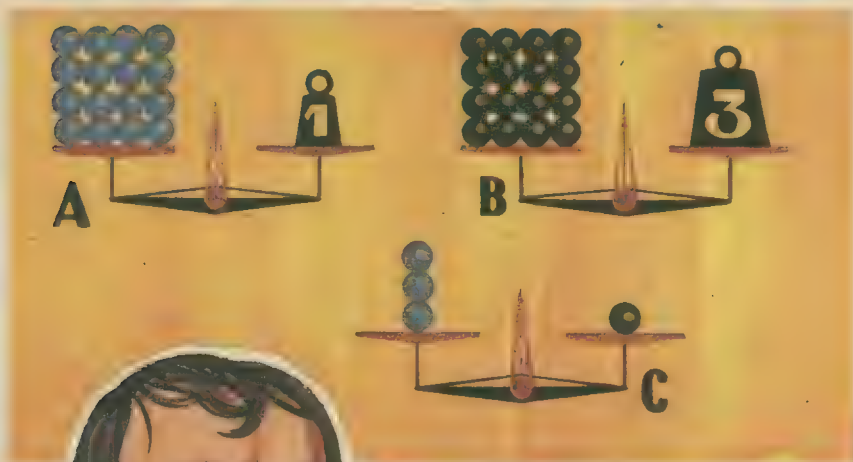

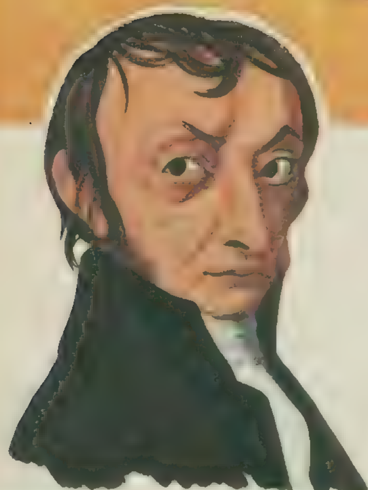

МОЛЕКУЛИ — Авогадро (1776 — 1856), италијански физичар и хемичар, међу првима је уочио да се материја састоји од молекула (а молекули од атома). Један молекул може да има најмање два атома, а постоје молекули са више хиљада атома. Године 1811 Авогадро је открио један од основних закона хемије: једнаке запремине свих гасова при истом притиску и истој запремини садрже једнак број молекула. Применом овог закона може се одредити тежина молекула и њихових атома. На слици горе лево А и Б представљају једнаке запремине два гаса, али је запремина Б три пута тежа од запремине А, што значи да су молекули гаса Б три пута тежи од молекула гаса А — као што то показује и слика Ц. За упоређивање тежине атома и молекула као основа се узима атомска тежина најлакшег хемијског елемента водоника. Слика горе десно показује како се образује један молекул воде — састављен је од једног атома кисеоника и два атома водоника.

ХЕМИЈСКО ОБЕЛЕЖАВАЊЕ — у 19. веку дошло је до наглог развоја хемије па се све више осећала потреба за једноставним и кратким обележавањем хемијских елемената и једињења. Далтонов начин обележавања елемената све је више показивао своју непрактичну страну. Питање обележавања елемената и једињења било је често на дневном реду међународних састанака научника. Данашњи начин обележавања потиче од шведског хемичара Берцелијуса (1779 — 1848). Симбол сваког хемијског елемента је почетно слова његовог латинског имена, када имена више елемената почињу истим словом тада се почетном слову додаје још једно слово из имена (на пример К-калијум и Кр-криптон). Од симбола елемената састављају се формуле хемијских једињења тако што се симболи елемената састављају један поред другог. Ако молекул једног хемијског једињења има више атома истог елемента, онда се поред симбола таквог елемента ставља индекс. На пример, хемијска формула H_2O показује да молекул воде има два атома водоника и један атом кисеоника (симбол 1 се изоставља).

Al	алуминијум	Fe	гвожђе	Pt	платина
Ag	сребро	P	фосфор	K	калијум
N	азот	H	водоник	Cu	бакар
Ba	баријум	Mg	магнезијум	Na	натријум
Ca	калцијум	Hg	жива	Sn	калај
C	угљеник	Au	злато	U	уран
Cl	хлор	O	кисеоник	Zn	цинк

ХИТ * СТРАНА

КОМОДОРЕС (COMMODORES)

Пре десет година шесторица младића из Алабаме (САД) оформила су састав и назвали га ЏЕЈС (JAYS=Чавне). Убрзо се селе у Њујорк где свирају по клубовима. Године 1970. полазе на турнеју по Сједињеним Америчким Државама са саставом ЏЕКСОН 5 (JACKSON 5) на којој постижу велик успех па понуде за снимање плоча и концерте стижу са свих страна. ЏЕЈСИ тада мењају име у КОМОДОРЕС.

Својим првим хит-синглом »Митраљез« (»Machine Gun«) доспевају у ред најтраженијих и најпопуларнијих вокално-инструменталних група које негују диско-звук и снимају плочу за плочом.

»Три пута дама« (»Three Times a Lady«) је композиција која се нашла на свим топ-листама у свету, а написао ју је члан групе Лајонел Ричи (Lionel Richie).

ПОП-ВЕСТИ

МЕРИЛИН МОНРО

(MARILYN MONROE)

Недавно се у Америци појавио албум „Сетите се Мерилин" (»Remember Marilyn«) глумице МЕРИЛИН МОНРО о којој не престаје да се пише и чије фотографије и даље пуне многе часописе иако је трагично изгубила живот још 1962. године. На плочи су композиције из њених најпопуларнијих филмова. Мерилин Монро није била певачица изузетних квалитета, али њен пријатан глас радо се слуша.

ЛУЈ АРМСТРОНГ

(LUIS ARMSTRONG)

Американци су издали и дупли албум чувеног трубача и џез музичара ЛУЈА АРМСТРОНГА који је преминуо 1971. године. На њему су композиције које је Армстронг извео на концерту у Пасадени, Калифорнија, 1951. године: »Sleepy Time Down South«, »Indiana«, »Ole Miss«, »Someday«, »Tin Roof Blues«, »Perdido«, »How High the Moon«, »Undecided« и др.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ТРИ ПУТА ДАМА

(THREE TIMES A LADY)

Музика и текст: Лајонел Ричи
Изводи: КОМОДОРЕС

Thank for the times that
you've given me.
The memories are all in my
mind.
And now that we've come
To the end of our rainbow,
There's something I must
say out loud.

You're once, twice, three
times a lady
And I love you.
Yes, you,re once, twice
three times a lady
And I love you
I love you.

You shared my dreams, my
joys, my pains.
You made my life worth
living for.
And if I had to live
My life over again, dear,
I'd spend each ond every
moment with you.

You're once, twice, three
times a lady . . .

With every, beat of my heart.
The moments I cherish
With, every, beat of my heart.

To touch you, to hold you,
To feel you, to need you,
There's nothing to keep us
apart.

You-re once, twice, three
times a lady . . .

Читаоци јављају...

ВЕСТИ ИЗ ПЕЋИ

Вокално-инструментални састав EXTAZA из Пећи ових дана прославља две године свог постојања. У нашем граду делује још неколико сличних група. као што су ПЛАВЕ ЗВЕЗДЕ, БРАЋА КАРИЋ, ФОРТУНА, али тренутно је нај популарнија и најактивнија EXTAZA. Њени чланови свирају сваке недеље у Гимназији „11. мај". Састав има преко двадесет својих композиција („Ђуља", „Биографија", „Прва љубав", „Анђа"...), али свира и песме најпознатијих страних певача и група.

Групу сачињавају: НАИМ ЕМША (соло-гитара и усна хармоника), БУЈАР ГАШИ (бас-гитара и вокал), ЂЕВАТ КУРХА САНИ (бубњеви и вокал) и НЕХАТ КОЛЧАКУ (вокал, ритам и соло-гитара) и сви су ученици Гимназије „11. мај".

Хајрула Халили
Прва косовска бригада 6
Пећ
(хонорар 100 дин.)

ДУШАН ПРЕЛЕВИЋ

После паузе од неколико година опет се на нашој музичкој сцени нашао ДУШАН ПРЕЛЕВИЋ. Појавио се изненада, као што се и повукао, почетком ове године у београдском Дому омладине где редовно наступа са групом МАМА КО-КО. Било је то заиста пријатно изненађење за све оне који нису заборавили овог певача изванредних гласовних могућности.

Душан Прелевић, познатији као Преле, био је некада фудбалер и то велика нада, али је жртвовао спорт да би све своје време могао да посвети музици. Био је први певач КОРНИ ГРУПЕ, затим звезда мјузикла „Коса", победник на омладинском фестивалу у Суботици, а освојио је и трећу награду на „Београдском пролећу" 1973. године... И када је изгледало да Преле незадрживо јуриша ка врху популарности, он се повукао и пао у заборав.

Зато је све оне, који се још сећају Прелета као интерпретатора ритам и блуз-музике, обрадовала вест да ће снимити плочу. Промоција његовог сингла одржана је крајем октобра и на њему је композиција Аце Миловановића „Мојих пет минута", за коју је текст написао сам Преле, и „Поведи ме" Џорџа Бенсона. Док је прва у диско-звуку, друга је компонована у ритму самбе. Овом плочом Преле је, ко зна по који пут, доказао да је несумњив таленат и интерпретатор проверених вокалних могућности.

Питање је само да ли ће Преле овога пута имати више снаге да се задржи на поп-сцени. За сада, пла нова има много. У припреми је већ и други сингл, а увелико ради и на својој првој ЛП плочи.

БРИЉАНТИН

(GREASE)

После великог успеха који је постигао филм „Грозница суботње вечери", музички спектакли ове врсте доживљавају све већу популарност. Најновији мјузикл „Бриљантин" недавно је имао своју премијеру у Лондону и публика га је изванредно примила.

О Џону Траволти се код нас већ много писало, али Оливија Њутн Џон (Olivia Newton John) готово је непозната нашој публици. Ова тридесетогодишња Енглескиња рођена је у Кембриџу, али је детињство провела у Аустралији. Одмалена је заволела музику и певала на многим приредбама, па је тако, са 16 година, победила на једном такмичењу, а награда је била путовање у Лондон. Оливија је тамо и остала, полако градећи своју каријеру. Њен сингл „Дозволи ми да будем ту" (»Let Me Be There«), који је снимила 1973. године, постаје интернационални хит и она се сели у Америку где постиже огроман успех певајући америчку фолк-музику. Осам њених албума и шест синглова постали су златни и то довољно говори о њеној популарности.

У филму „Бриљантин", Оливија тумачи лик ученице Сенди у коју се заљубљује Дени, младић којег игра Траволта. Прича се одвија у педесетим годинама и показује како су се млади тада забављали.

БЕРЗА ПЛОЧА

Купујем ЛП плоче групе LOKOMOTIV GT (LBS 83388) и КОСМОС ФАКТОР (80229)

МИРОСЛАВ ЛОМИАНСКИ,
И. Г. Ковачића 38
56236 Илок

*

Мењам или купујем следеће плоче SWEET: »Fanny, Fanny«, »Blockbuster«, »Dr. Alexandar Graham Bell«, »Hellraiser«, »Lost Angels«, »Sweet« 1971« и »Sweet« Fanny Adams«.

ДРАГАН СТЕПАНОВИЋ
Лазе Костића 7/I
25000 Сомбор

*

Жељела бих купити ове плоче: »Bigest Hits« (SWEET), »Desolation Bouleavard (SWEET), „Кад би био бијело дугме" (БИЈЕЛО ДУГМЕ), „Шта би дао да си на мом мјесту (БИЈЕЛО ДУГМЕ), „Дођите на шоу" (ПАРНИ ВАЉАК), „Abba« (ABBA), »Girls, Girls, Girls« (SAILOR), „Топ" (БИЈЕЛО ДУГМЕ), (Help« (BEATLES), »Yesterday« (BEATLES), »In Zaire« (Џони Бејклин) и »African Man« (Џони Бејклин).

Уједно продајем плоче наших популарних пјевача Микија Јевремовића, Мише Марковића, Душка Локина, Неде Украден, Здравка Чолића, Либертаса и др.

САЊА РАШИЋ
Фрање Комини 10
56000 Винковци

*

Мењам очувану ЛП плочу групе ABBA »Arrival« за било коју плочу састава SWEET, BAD COMPANY или БУЛДОЖЕР. Дајем и 15 сингл-плоча у замену за ЛП плоче групе PINK FLOYD (»Animals« или »Nice Pear«).

ПРЕДРАГ ПРИБИЋ
Балзакова 23, ст. 10
21000 Нови Сад

ГРУПА ДЕЈВИДА ЈОХАНСЕНА

(DAVID JOHANSEN GROUP)

Крајем 1973. године оформљена је једна од најконтраверзнијих група ЊУЈОРШКЕ ЛУТКЕ (THE NEW YORK DOLLS). Овај састав, који сматрају претечом панк-покрета, иако великих могућности, није постигао оно што се од њега очекивало. После две, прилично лоше, плоче група се разишла крајем 1974. године.

Бивши чланови од тада покушавају да са својим новим групама стекну популарност, међутим, то им не полази

за руком. Недавно је певач Дејвид Јохансен издао свој солистички албум и први пут критика је повољно оценила једног од бивших ЛУТАКА. Дејвид, за кога се у време постојања ЛУТАКА говорило као о новом Мик Џегеру, јер веома личи на њега, на својој деби-плочи пева изванредно. Нашао је праве музичаре за свој састав и с њима је већ одржао неколико концерата у Њујорку. И публика и критика су пуни хвале за Дејвида, па су чак његов албум прогласили за плочу године.

**** ВАТРА ****

Група ВАТРА из Крагујевца постоји већ две године, а основали су је ПЕТАР ЦВЕТКОВИЋ и СРЕЋКО МАКСИМОВИЋ. Остали чланови су: ЗОРАН БРАНКОВИЋ (вокални солиста), СВЕТОЗАР ЛУКОВИЋ (инструменти с клавијатурама) и ЉУБИНКО МИЛОШЕВИЋ (бубњеви). Петар Цветковић је бас-гитариста, а Срећко Максимовић соло-гитариста. Њихови први успеси везани су за групу СМАК. Када је СМАК кренуо на турнеју по Југославији прошле године, ВАТРА је наступала као предгрупа и остварила запажен успех.

Од значајнијих наступа групе ВАТРА треба поменути учешће на „БУМ-фестивалу 77". Њихова композиција нашла се и на дуплом албуму „БУМ-77". Ових дана завршили су и сингл-плочу у продукцији Радио-телевизије Београд. На плочи су композиције „Љута Јања" и „Доста ми је твојих плавих локни". Занимљиво је да је продуцент на снимању био Радомир Михајловић-Точак.

НАША КАРИКАТУРА

МИША МАРКОВИЋ

ТОП-ЛИСТЕ

ДОМАЋА | СТРАНА

ОКТОБАР 1978.

ДОМАЋА

1. АНА — Сребрна крила
2. ОПРОСТИ МИ, КАТРИН, — Рани мраз
3. КАРАКАС — Драго Млинарец
4. ЈА ТЕ ЗОВЕМ — Миша Марковић
5. НИСАМ РОБОТ Здравко Чолић
6. БУДИ ДОБРА ДО ОКТОБРА Сеид Менић Вајта
7. НОВИ ЖИВОТ Генерација 5
8. КОЦКАР — Демони
9. ТЕЛЕВИЗОРИ — Прљаво казалиште
10. ЊЕН ТАТА — Ибн туп

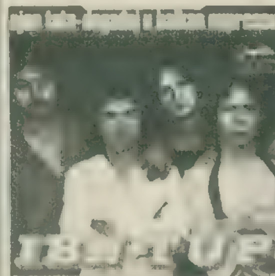

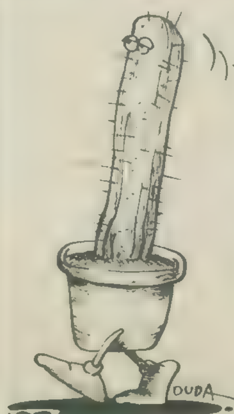

СТРАНА

1. SUMMER NIGHTS — Olivia Newton John / John Travolta

2. DON'T LOOK BACK — Boston
3. NIGHT CITY Abba

4. PICTURE THIS Blondie
5. DREADLOCK HOLIDAY — 10 CC
6. DAVID WATTS — Jam
7. KISS AND SAY GOODBYE — Manhattans
8. THREE TIMES A LADY — Commodores
9. 5-7-0-5 — City Boy
10. BOOGIE OOGIE OOGIE — Taste of Honey

цицин кутак

ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

ЈАКНА ОД ФРОТИРА

Ову модерну јакну можете направити од дебелог фротира, штофа, шушкавца и сл. Крој је дат на **сл. 1**: бројем 1 обележена је половина јакне, бројем 2 половина појаса, са 3 половина манжетне, а са 4 половина траке за обруб око врата. Како се узимају мере, види се на **сл. 2**. Меру, отвор око врата, можете узети по жељи, али је згодно да узмете мало већу, да би отвор био мало „развађен" да би се крагна блузе могла извући напоље. Такође предњи део блузе доњи део кроја 1 на **сл. 1**) треба да буде за 4 см шири од леђа, да би се направио добар и чврст поруб за пришивање рајсфершлуса. За јакну вам је потребно материјала дупле ширине, а дужине 4 б + око 10 см... Материјал пресавијте на пола дуж линије МН на **сл. 1**. Делове 1 јакне пришијте дуж леђа као на **сл. 3 и 4**, а на предњем делу порубите (**сл. 3 и 5**). Напомињемо да су на сликама са А обележена лица материјала, а са Б наличја. Затим спојте испод рукава као на **сл. 6**. Око струка (**сл. 7**) и око рукава (**сл. 8**) мало наоерите — толико да могу да се упасују појас и мажетне. Манжетне ћете пришити овако: најпре ћете са лица пришити већ спојену манжетну као на **сл. 9**, затим ћете манжетну исправити (**сл. 10**), па је са наличја преврнути (**сл. 11**), подвити и порубити руком (**сл. 12**). У пресеку нашивена манжетна изгледа као на **сл. 13**. Траку око врата ћете нашити тако што ћете је прво нашити са лица (**сл. 14**) па је преврнути и порубити руком са наличја (**сл. 15**). Траку пустите да буде мало дужа на предњим ивицама испод врата, па је ту подврните унутра и лепо обрадите ситним бодом, руком, тако да се једва примећује (**сл. 16**). Појас такође пришивајте са лица као на **сл. 17**, па га преврните и зашијте руком са наличја (**сл. 18 и 19**). На крају пришијте напред рајсфершлус одговарајуће величине (**сл. 20**). Затварач треба да буде такав да се може потпуно раздвојити (као за виндјакне). Готова јакна се види на **сл. 21**.

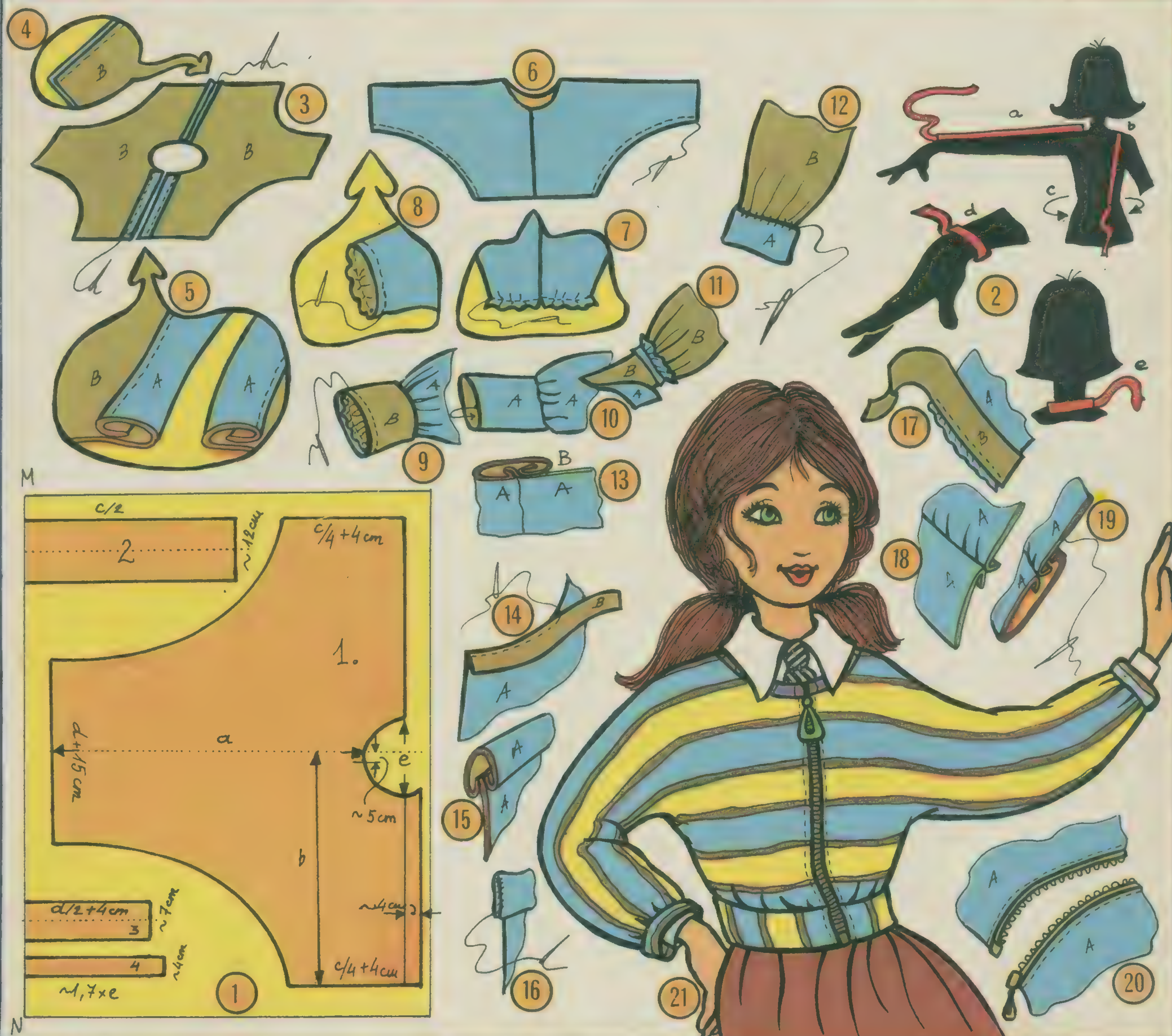

ГОЗБЕ У СТАРОМ РИМУ

БИСЕР У СИРЋЕТУ

ДЕШАВАЛО СЕ ДА КУВАР ПРЕД ГОСТИМА БУДЕ БИЧЕВАН, АЛИ КЛЕОПАТРИН ЈЕ БИО БОЉЕ СРЕЋЕ — МАРКО АНТОНИЈЕ ПОКЛОНИО МУ ЈЕ ЧИТАВ ГРАД!

У првим вековима Римске Републике богатство које се све више гомилало одразило се и на сјај и раскош богаташких кућа. Припремане су гозбе које су коштале и до 30 000 сестераца. Скромније гозбе одржавале су се у атрију, просторији са постељом и огњиштем (атер значи црн, а атријум дворана црна од дима), а у летњим месецима у таблинуму, простору уз двориште од дасака. Од 2. века пре н. е. таблинум постаје пословна просторија и саставни део куће, па се гозбе приређују у посебној трпезарији званој триклинијум.

НОГЕ ОПРАНЕ У ВИНУ

Стубови у триклинијуму били су украшени бршљаном и лишћем, а зид пресвучен скупоценом тканином (у Нероновој палати зидови су били обложени златом!). Плафон се састојао од покретних плоча које су се померале да би се међу госте сипали поклони и цвеће, нарочито руже. Разни мириси шкропили су госте с „неба", јер су у тим плочама биле сакривене посебне цевчице.

Уз четвороугласти сто са три стране налазили су се лежаји, на свакој страни по један, а четврта страна стола била је слободна за служење. Сваки лежај имао је три места, па је за столом могло да буде 9 особа (број 9 симболички је представљао девет муза). Ако је позвано више, доношени су нови столови и лежаји.

На лежајима, званим лектусима, мушкарци су лежали, ослоњени левом руком о јастук, а жене су обично седеле. Иза лектуса налазиле су се клупе на којима су седели робови, да буду при руци господару.

Робови су доносили јела, пића, долевали уље у светиљке, носили воду за прање руку, а за ту сврху често и вино! Како прибор за јело није био познат, јело се прстима десне руке, пазећи при томе да се не замасти лице и извргне подсмеху присутних. Пре јела, или за време појединих обреда, робови су господарима прали руке, а често и ноге, па чак секли нокте!

Тек за цара Домицијана (1. век н. е.) употребљава се стољњак. За брисање руку користио се пешкир, док су салвете за брисање уста први почели да употребљавају грађани Ремса у средњем веку.

Посуђе је било најпре од бронзе, а касније, у доба раскоши, од сребра и злата. Посланичке делегације, које су одлазиле на пут, увек су са собом носиле такво суђе, у случају да присуствују гозбама. Врло цењено било је и бакарно посуђе, а историчар Суетоније бележи да је цар Август многе богаташе убио, само да присвоји њихово суђе од коринтског бакра.

ПРОЖДРЉИВИ ГОСТИ

Гозбе су започињале молитвама Јупитеру, а за време јела госте су забављали свирачи и плесачице. Али, поред раскоши и сјаја, било је ту и окрутности. За време једне гозбе цара Калигуле неки роб је украо сребрну зделу. Цар је наредио да му одсеку обе руке и присилио га да такав хода око столова. Одсечене руке ставио је око врата једног госта.

Једна од најважнијих просторија римске богаташке куће била је кухиња. До 3. века пре н. е. храна се припремала на огњишту уз атријум, а касније у кухињама које су обично грађене у подруму.

Римљани су припремали разна варива, салате и зачине. Користили су грашак, боб, пасуљ, коприву (Плиније наводи да је најбољи лек од болести вариво од копривиног младог лишћа), краставац, тиквице, репу, кељ, шаргарепу, печурке, бели лук, бибер. Поред свињетине, на гласу је било месо младих магараца, вепрова, пухова, срна и зечева.

У доба Царства цена меса била је јако висока, па су донесени неки закони о заштити убијања крава и крмача, које су се опрасиле.

Поред перади и птица, јела се риба (најчешће морска јегуља), јаја, млеко, воће, а за посластицу цврчци, печени скакавци, ларве кукаца и пужеви, које су товили брашном и вином.

Од 2. века пре н. е. нарочито се развило пекарство. Колачи су припремани, за данашње појмове, помало необично: од ораха, млека, рибљег расола, меда (за шећер нису знали), сирћета, бибера и уља. Уље, као главна масноћа, добијало се млевењем маслина.

У кухињама, где је рад био строго подељен, могли су да раде само мушкарци, док је женама приступ био строго забрањен. Због своје вештине кувари су често богато награђивани: тако је Марко Антоније поклонио једном Клеопатрином кувару читав град; међутим, било је и таквих случајева да су бичевани пред гостима. У Римском Царству постојале су куварске школе, али детаљнијих података о томе нема.

Расипност у јелу достизала је толике размере да је, на пример, према Плинију, Клеопатра у гозби са Антонијем у сирћету растопила бисер вредан 10 милиона сестераца и онда га попила! Скупоцене бисере растопљене у сирћету пили су и римски богаташи.

У доба Царства прождрљиви гости сами су изазивали повраћање само да би могли још да једу!

ЖЕНЕ НА ПИЈАНКАМА

Пијанке су биле саставни део гозби, по узору на грчки обичај. После посластица, пило се вино. За разлику од јела кад је сваки гост сам мешао вино и воду, вино се точило редом и то од врха стола. За ту прилику чаше су биле много веће од оних из којих се пило за време јела.

На чаши је било означено 12 линија, а свака линија означавала је једну мерицу од 0,5 дцл. При здравицама за домаћина, цара или бога, свако од присутних морао је наискап да попије онолико мерица колико је слова садржавало име онога коме се наздрављало.

„Жене не заостају за мушкарцима", каже филозоф Сенека, „пију, бљују и поново силом трпају у желудац". Римски историчар Плиније наводи да је било и таквих које су одједном могле да попију чак 10 литара вина!

Пијани гости знали су да се посвађају, потуку, разбијају главе, да ископају очи или одгризу носеве.

Због неморала на гласу су нарочито биле светковине, односно пијанке, у част бога Баха, које су се славиле три дана у години. На овим верским састанцима, уведеним у Рим из јужне Италије, присуствовале су само жене. Мушкарци су због тога пили ноћу, а број састанака је повећан. На тајним састанцима, уз чаше вина, ковале су се завере и против државе па их је Сенат забранио 186. године пре н. е. Неки младић Хиспалије Фесцениније пријавио је да се на бахананалијама, како су се звали ти обреди, догађају небројени злочини и убиства. Том приликом похватано је и на смрт осуђено око 7.000 свештеника и чланова.

Од тада, Бахове светковине могле су да се одржавају само уз пристанак Сената, а број присутних није смео да буде већи од пет.

Д. Кола

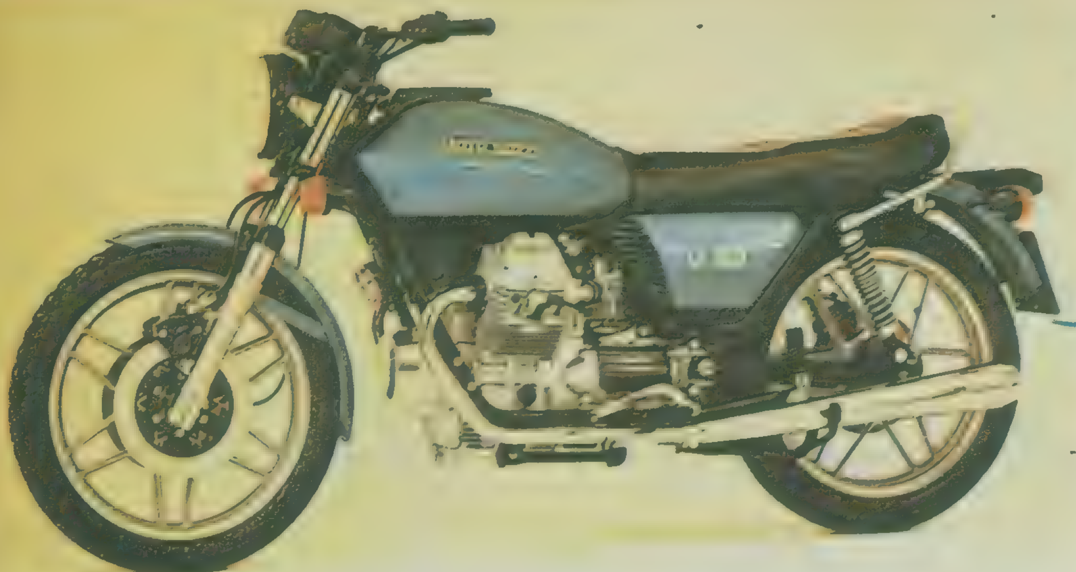

ДВОТОЧКАШИ У МОДИ 2

MOTO GUZZI 1000 SP »COCKPIT INTEGRALE«

МОТОР: четворотактни са два цилиндра; проврт и ход клипа: 88x78x2 mm; запремина 949 cm³; однос компресије. 9,2.1. Максимална снага мотора 52,2 kW (CV DIN 71) при 6.500 обртаја у минуту. Два карбуратора. Акумулатор 12 V. Електрично паљење. **ПРЕНОС:** напред — зупчаници, позади — карданска осовина. Мењач са пет брзина. **ОКВИР:** двоструки расклопиви носач. Вешање телескопско са хидрауличним амортизерима. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 3,50x18, задњи 4,10x18. Кочнице: напред хидрауличне са двоструким диском, позади диск. **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 24 литра. **ТЕЖИНА:** 210 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 200 km на час. Потрошња: 6 литара на 100 километара. **ЦЕНА:** није позната.

MOTO GUZZI V 50 (V 35)

МОТОР: четворотактни с два цилиндра; проврт и ход клипа: 74x57x2 (50,6x57x2); запремина: 490 (348); однос компресије: 10.8:1. Максимална снага мотора 33,1 kW (CV DIN 45) (kW 22 — CV DIN 30) при 7500 обртаја у минуту. Два карбуратора Dell'Orto VHB 24 (20). Подмазивање пумпом и зупчаницима. Електрично паљење. Акумулатор 32 Ah. Електрични покретач мотора. **ПРЕНОС:** напред — спирални зупчаници, позади — двострука карданска осовина. Мењач са пет брзина и ножним командама. **ОКВИР:** двоструки расклопив носач. Вешање: напред — хидраулична виљушка, позади — осцилирајућа виљушка са амортизерима. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 3.00x18 S, задњи 3,50x18 S. Кочнице: систем „интегралне кочнице" са двокружним хидрауличним системом кочења појачаним са 2 диска напред и једним позади **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 16,5 литара. **ТЕЖИНА:** 152 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 170 (155) km на час. Потрошња: 4 литра на 100 километара. **ЦЕНА:** 1.966.800 лира.

MOTO GUZZI 400 GTS — FD

МОТОР: четворотактни са четири цилиндра; проврт и ход клипа: 50x50,6 mm; запремина: 397,2 cm³; однос компресије: 10.2:1. Максимална снага мотора 29,4 kW (CV DIN 40) при 9.000 обртаја у минуту Четири карбуратора Dell'Orto VHB 20 mm Батеријско паљење. Алтернатор 12 V 15Ah. **ПРЕНОС:** напред — ланац и зупчаници. позади — полупокривени ланац. Кулгнг са вишеструким потисним дисковима. Мењач са пет брзина. **ОКВИР:** појачан двоструки цевасти носач. Вешање: напред — телехидраулична виљушка, позади — осцилирајућа виљушка са амортизерима. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 3.00x18. задњи 3,50x18. Кочнице: напред хидраулични диск 300 mm. позади добош 160 mm. **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 17 литара. **ТЕЖИНА:** 175 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 170 km на час. Потрошња: 6,5 литара на 100 километара. **ЦЕНА:** 2.322.000 лира.

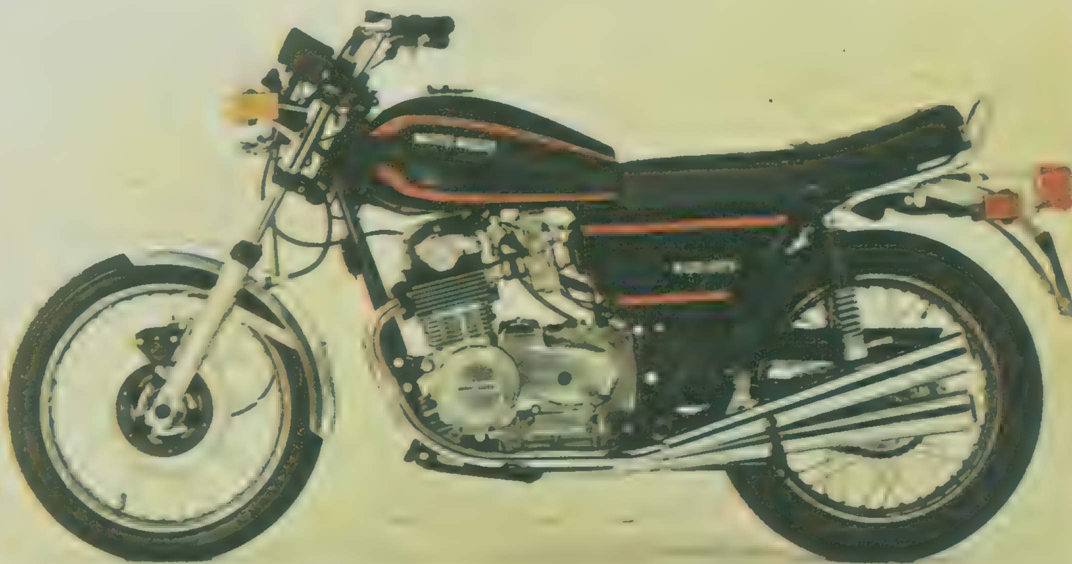

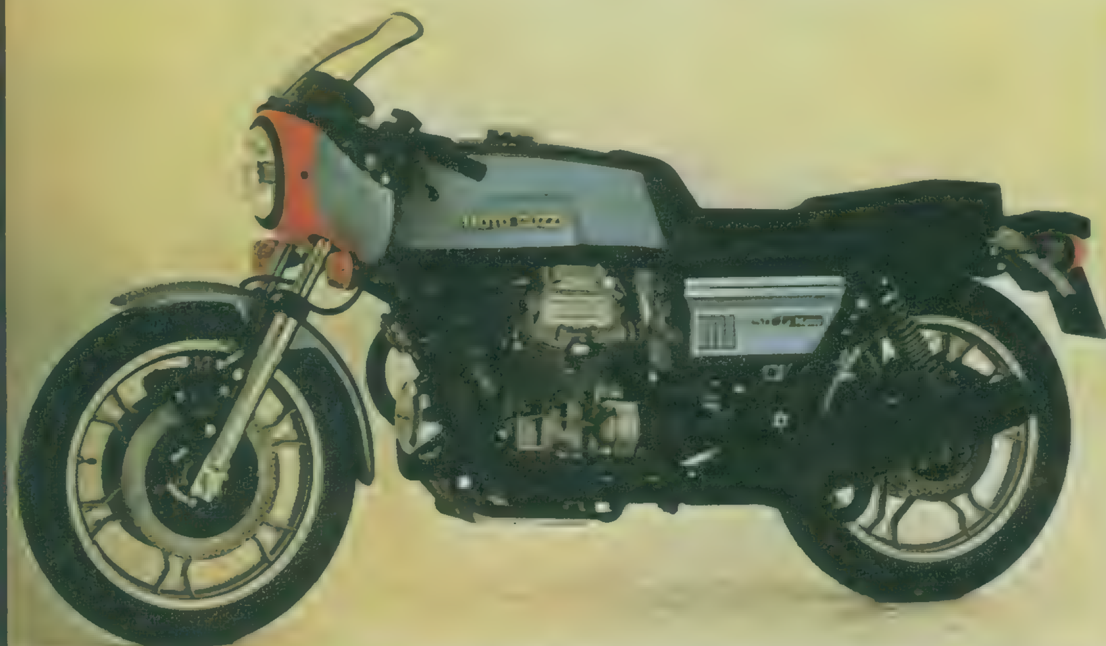

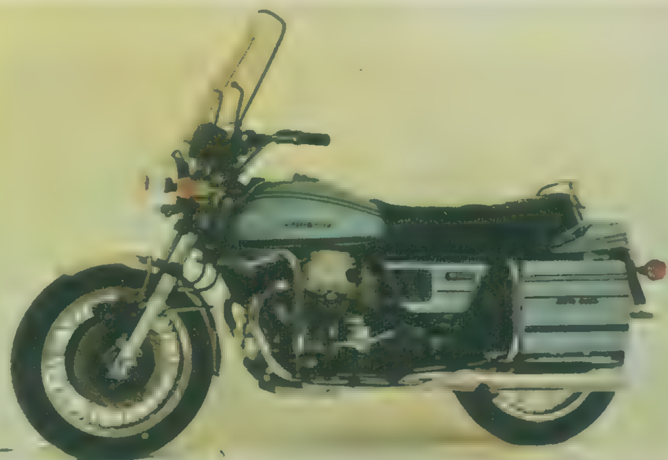

MOTO GUZZI V 1000

МОТОР: четворотактни са два цилиндра; проврт и ход клипа 88x78x2 mm; запремина: 949cm³; однос компресије· 9,2:1. Максимална снага мотора 52,2 kW (CV DIN 71) при 6.500 обртаја у минуту. Два карбуратора. Батеријско паљење с дуплим прекидачем. Акумулатор 12 V. **ПРЕНОС:** напред — зупчаници, позади — карданска осовина. Мењач хидраулични са две брзине. **ОКВИР:** двоструки расклопиви носач. Вешање: телескопско са хидрауличним амортизерима. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 4x18, позади 4,10x18. Кочнице напред двоструки диск, позади диск. **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 25 литара. **ТЕЖИНА:** 240 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 170 km на час. Потрошња 6,5 литара на 100 километара. **ЦЕНА**· 3 510.000 лира.

MOTO GUZZI 850 »LE MANS«

МОТОР: четворотактни са два цилиндра: проврт и ход клипа: 83x78x2; запремина: 844 cm³; однос компресије: 59.6 kW (CV DIN 81) при 7.600 обртаја у минуту. Карбуратор са дифузором од 36 mm. Подмазивање пумпом. Акумулатор 32 Ah. Електрично паљење. **ПРЕНОС:** напред — спирални зупчаници, позади — двострука карданска осовина. Мењач са пет брзина. **ОКВИР:** двоструки расклопиви носач. Вешање: напред — телехидраулична виљушка, позади — осцилирајућа виљушка. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 3.50x18. задњи 4,10x18. Кочнице: напред двоструки диск са хидрауличним командама 300 mm, позади диск 242 mm. **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 22,5 литра. **ТЕЖИНА:** 198 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 210 km на час. Потрошња: 3 литара на 100 километара **ЦЕНА:** 3.577.500 лира

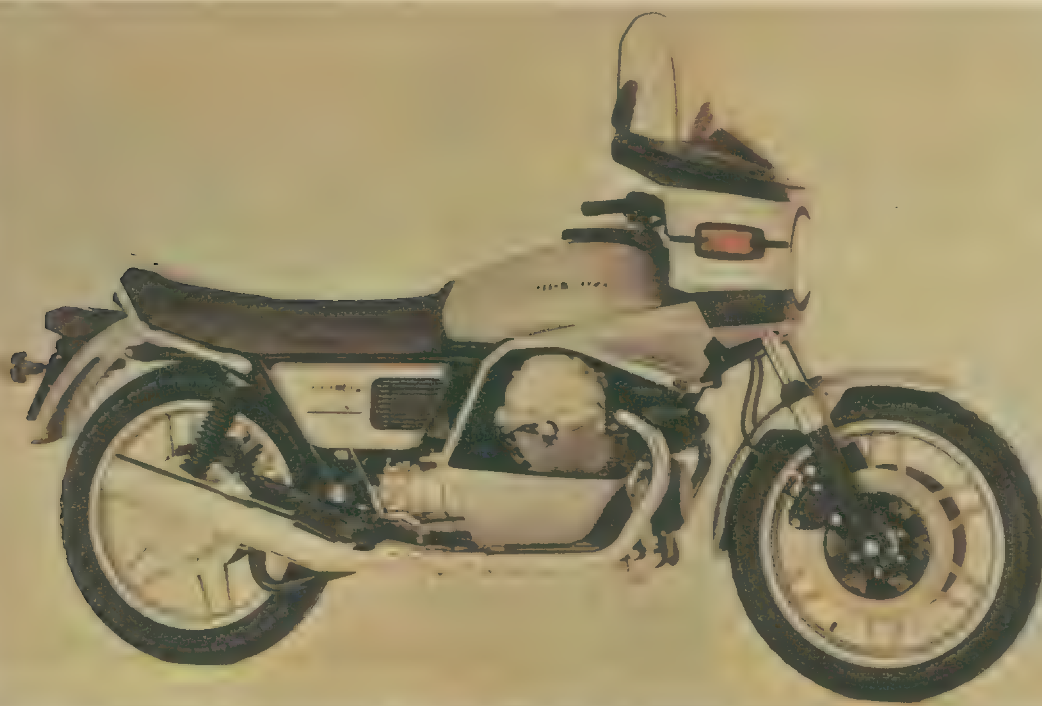

MOTO GUZZI 250 TS — FD

МОТОР: двотактни с два цилиндра, проврт и ход клипа 56x47 mm; запремина: 231,4 cm^3; однос компресије: 10:1. Максимална снага мотора 22,0 kW (30 CV DIN) при 8.000 обртаја у минуту. Два карбуратора Dell'Orto VHB 25 BS/BD. Подмазивање петопроцентном мешавином. Електрично паљење са бобинама са стране. Акумулатор 6 V — 9 Ah. **ПРЕНОС:** напред — спирални зупчаници. позади — ланац. Куплунг са вишеструким потисним дисковима. Мењач са пет брзина. Ножни покретач мотора. **ОКВИР:** двоструки цевасти носач. Вешање: напред — телескопска виљушка, позади — осцилирајућа виљушка. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 3,00x18, задњи 3,25x18. Кочнице: напред диск 260 mm, позади добош 160 mm. **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 17 литара. **ТЕЖИНА:** 137 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 140 km на час. Потрошња: 7 литара на 100 километара. **ЦЕНА.** 1.265.400 лира.

MOTO GUZZI 254

МОТОР: четворотактни са четири цилиндра; проврт и ход клипа: 44x38x4 mm, запремина: 231,1 cm^3; однос компресије: 11,5:1. Максимална снага мотора 19,5 kW (CV DIN 26,6) при 10.500 обртаја у минуту. Батеријско паљење. Алтернатор 12 V — 200 W. **ПРЕНОС:** напред — ланац и зупчаници, позади — полупокривени ланац. Куплунг са вишеструким потисним дисковима. Мењач са пет брзина. Електрични покретач мотора. **ОКВИР:** отворен, цеваст. Вешање: напред — телехидраулична виљушка, позади — осцилирајућа виљушка. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 3,00x18, задњи 3,25x18. Кочнице: напред хидраулични диск, позади добош. **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 11,5 литара. **ТЕЖИНА:** 117 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 150 km на час. Потрошња 5,3 литра на 100 километара. **ЦЕНА:** 1.681.500 лира.

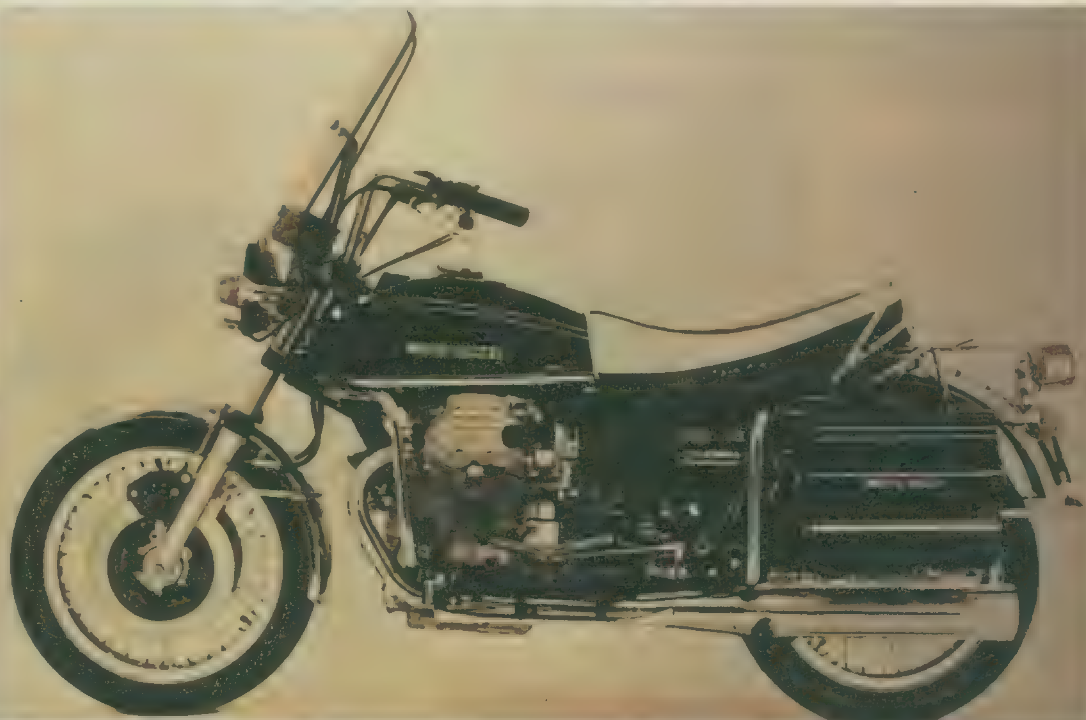

MOTO GUZZI 850 T3 CALIFORNIA

МОТОР: четворотактни са два цилиндра; проврт и ход клипа 83x78x2 mm; запремина: 844,05 cm^3; однос компресије: 9,5:1 Максимална снага 50,4 kW (CV DIN 68,5) при 7.000 обртаја у минуту. Два карбуратора Dell'Orto VHB 29 C са дифузором 30 mm. Подмазивање пумпом. Електрично паљење. Акумулатор 32 Ah. **ПРЕНОС:** напред — спирални зупчаници, позади — двострука карданска осовина. Мењач са пет брзина и ножним командама. **ОКВИР:** двоструки расклопиви носач. Вешање: напред — хидраулична виљушка, позади — осцилирајућа виљушка са хидрауличним амортизерима. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи и задњи 4,00x18. Кочнице: систем „интегралне кочнице" са двокружним хидрауличним системом кочења појачан са два диска 300 mm напред и једним диском 242 mm позади. **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 24 литра. **ТЕЖИНА:** 225 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 190 km на час. **ЦЕНА:** 3.510.000 лира.

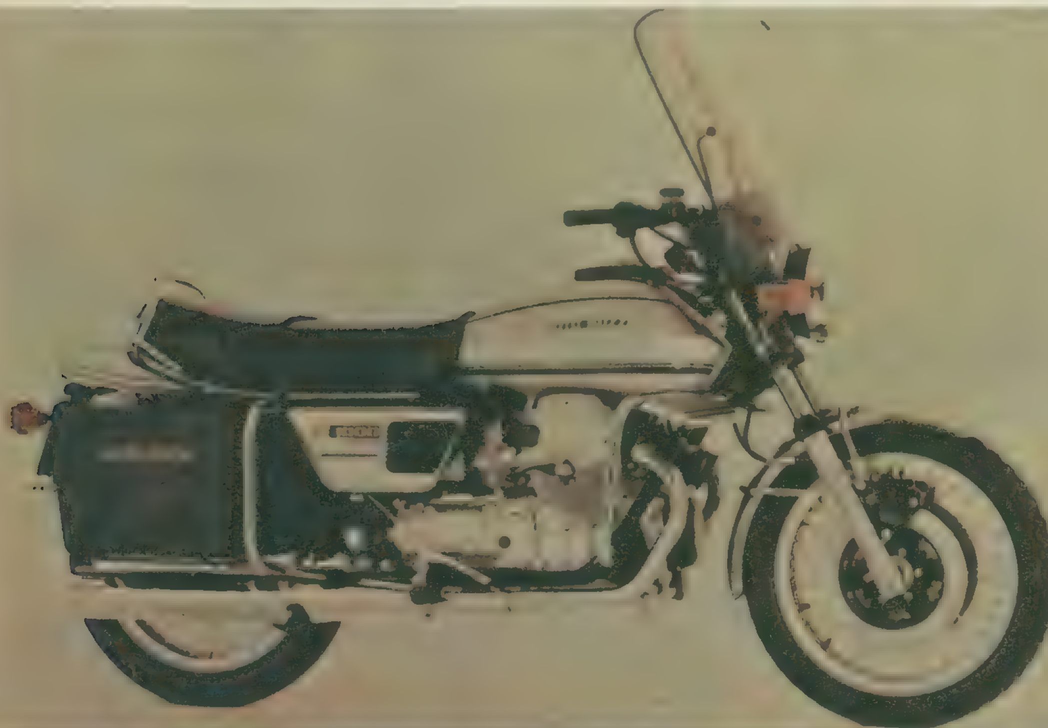

MOTO GUZZI V 1000 G5

МОТОР: четворотактни са два цилиндра; проврт и ход клипа: 88x78x2; запремина: 949 cm^3; однос компресије: 9,2:1. Максимална снага мотора 52,2 kW (CV DIN 71) при 6.500 обртаја у минуту. Два карбуратора. Акумулатор 12 V 350 W. Електрично паљење. **ПРЕНОС:** напред — зупчаници, позади — карданска осовина. Мењач са пет брзина. **ОКВИР:** двоструки расклопиви носач. Вешање: телескопско са хидрауличним амортизерима. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 3,50x18, задњи 4,10x18. Кочнице: хидрауличне са двоструким диском напред и једним диском позади. **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 24 литра **ТЕЖИНА:** 220 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 190 km на час Потрошња 6 литара на 100 километара. **ЦЕНА:** није позната

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: DUCATI I GILERA

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ПТИЦА

Покушавајући да је избегну, два авиона су се сударила изнад Синсинатија

ЕДГАР ПАНГБОРИ

Космички брод је примећен неколико пута, али све су то била кратка виђења, која нису омогућавала неко боље и детаљније запажање. Имао је облик тањира, са пречником од око 42 километра, и кретао се на висини од шест хиљада метара. Нико није приметио кад је нешто испало из њега.

О броду се није много говорило. Последњих година 20. века, једна посета из свемира више или мање није имала неку посебну важност. Космички бродови су и раније долазили и одлазили, не успостављајући везу с људима. Можда их једноставно људи нису интересовали, или су их се бојали.

Радар је полудео

Да је нешто испало из брода, први су приметили грађани Сијетла. Одједном је дошло до помрачења Сунца, мада астрономи то нису били најавили. Убрзо се показало да то уопште није право помрачење. Нека ствар је била за извесно време заклонила Сунце. Мрак је долазио од северног Пацифика, праћен грмљавином без муња и кише. Кад се та ствар најзад удаљила према истоку и Сунце изгрејало, ширећи своју топлину, наишао је ветар, који је дизао таласе високе неколико метара.

Пре него што се „ствар" појавила, у току једног часа радар је просто био полудео. Небо је брујало од авиона. Узлетели су са свих околних аеродрома, спремни за битку, али после првих извештаја пилота, наређење за напад је повучено. Та ствар није била ни авион ни ракета. То је била — животиња.

Одлука да се одустане од напада била је паметна. Животиња је имала распон крила од добрих шест километара. Замислите сада да таква грдосија падне на напад је на неки град. То би била катастрофа.

У штабу копнене одбране који је руководио операцијом, владала је прилична паника. Са оваквим стварима нису имали никаквог искуства. У ствари, овде искуство није ни било потребно. Једноставно, не обарају се шест километара ванземаљског меса изнад Сијетла или ма ког другог насељеног места. Треба чекати да се то створење упути према океану и тамо га напасти. Или да одлети према некој туђој земљи, па нека други трљају главу с њим.

На жалост, животиња се није упутила према Пацифику, можда због ветрова који су дували са запада. Напустивши најзад ваздушни простор Сијетла, надлетала је на великој висини Стеновите планине, једва приметно покрећући крила. Није било могуће да се прорачуна њена тежина, маса или потисак. Сматрало се да је повређена или болесна, јер је, с времена на време, испуштала болне крике: бар тако су их тумачили доле на Земљи.

Једно време је изгледало да следи ток реке Мисури, а онда је, крајем дана, стала да описује кругове над Сент Луисом.

Глава јој се једва примећивала. Била је увучена, као код корњаче, а и личила је на корњачину. Само понекад ју је извлачила, и тада би се указао врат, дугачак једва неколико десетина метара. Кљун јој је био кратак, али и то релативно, према њеној маси. Па ипак, кад би га разјапила, сасвим мирно је могла да прогута цео авион, и то онај тешки.

Једно је свима пало у очи: циновска птица је била без пераја. Тело јој је било покривено рапавом прљавосмеђом кожом избразданом тамнијим пругама, које су личиле на трагове удараца бичем. На трбуху, неки пажљивији посматрачи су приметили два израштаја налик на дојке. Две ноге, са опнама између прстију, биле су скупљене уз тело. Крила, веома дуга и узана, не би могла да остану чврста и да се покрећу у лету без јаког скелета и снажне мускулатуре. Научници су касније износили претпоставку да ова птица потиче са неке планете претежно покривене водом, планете вероватно веће од Земље, али углавном исте масе и са сличном атмосфером. Јер, птица је летела у земаљском ваздуху и дисала је, то се лепо видело.

Претпостављало се, такође, да је имала унутрашње мехурове за ваздух, који су свакако били надувени пре него што је напустила космички брод, можда неким гасом лакшим од азота. Пошто је било мало вероватно да би организам неког кичмењака могао да преживи пад са висине од шест хиљада метара, сматрало се да је брод сишао кришом, свакако под заштитом мрака, и тада је птица побегла из њега.

Сент Луис је био делимично евакуисан. Није тачно познато колики су били губици у људским жртвама и штете настале због панике и инцидената на закрченим улицама и на железници. Најоптимистичкије процене говориле су о 1.500 мртвих и седам хиљада повређених.

Птица се у овој области задржала једну ноћ и један дан, а онда је отишла даље према истоку. Авиони који су облетали око ње као комарци очигледно су јој сметали. У почетку их је само избегавала, али касније је почела да их напада. То су били кратки, изненадни напади, праћени стравичним урлицима од којих се становницима насеља између којих је летела ледила крв у жилама.

Два авиона су се сударила изнад Синсинатија кад су покушала да избегну чудну птицу. Тада је пилотима упућено наређење да се држе подаље све док птица не стигне до Атлантика, где ће бити оборена без опасности.

Стигла је до Чикага и кружила над њим цео дан.

Сада је цивилна одбрана већ била боље организована. Око милион становника је било отишло у поља пре него што је птица стигла, тако да људски губици нису били велики.

Птица је наставила да лети. Нико није умео да објасни зашто је привлаче велики градови. Можда је била гладна, али је тражила помоћ... или је једноставно била радознала.

Птица се и даље кретала према истоку. Верске организације су приредиле молепствије да се спусти на неко од Великих језера, где би била уништена, али она није слетела. Можда су били грешни они што су читали молитве.

Приближила се Питсбургу, успорила, заурлала, винула се у висину, а затим стала да кружи над Бафалом. Неколико пилота који су је пратили још од западне оба-

ШРАФКО

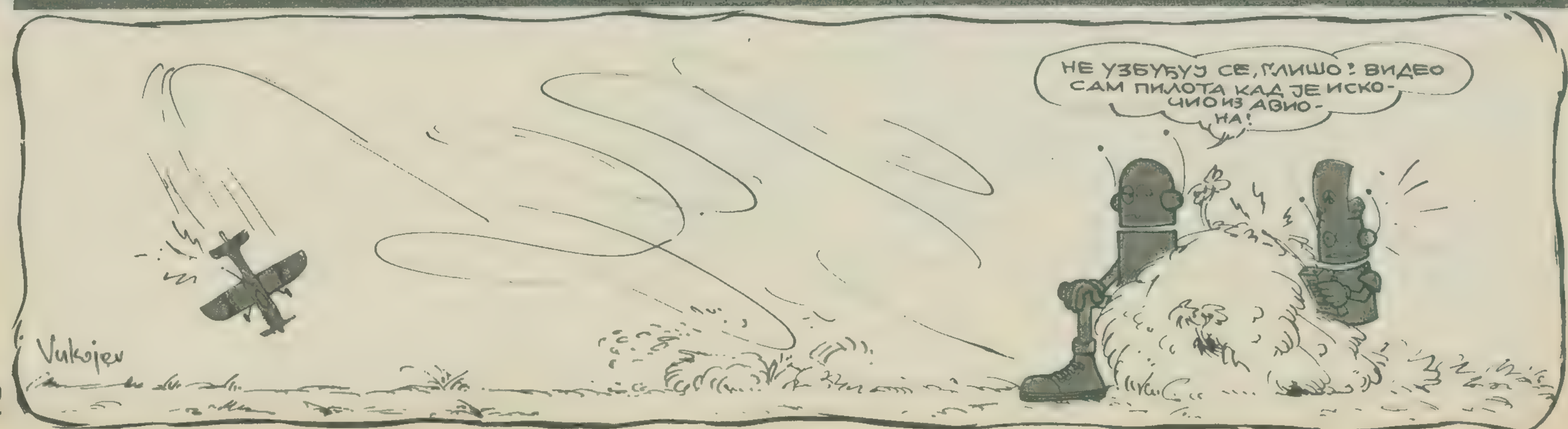

ле тврдили су да јој глас постаје све слабији.

Одједном је кренула у правцу југа, следећи ток реке Хадсон, и то не на великој висини.

Кад је била надомак Винчестера, штаб операција је утростручио број авиона који су је пратили. Ескадриле које су дошле из Конектикета и Њу Џерсија развиле су се тако да су образовале огромни левак, који је требало да је натера да пође према океану. На већој висини, тешки бомбардери су блокирали цео простор, а на три хиљаде метара створили димну завесу како би спречили птицу ако покуша да се попне. Земља је подрхтавала од брујања млазњака.

Непромишљени пилот

Велик број становника Њујорка био је напустио град. Други су нашли склониште у галеријама подземне железнице или по узаним улицама, уздајући се у чврстину зграда од армираног бетона. Трећи су се попели на високе зграде и отуда пратили развој догађаја, надајући се у закон вероватноће.

Птица је стигла над Манхатан увече, летећи на висини од 6.000 метара. Избегла је авионе који су долазили из правца Лонг Ајленда, а затим и ескадрилу која је стигла са југа.

Није покушавала да се попне према димној завеси, коју је залазак Сунца обојио црвено. План је био вешто замишљен и вероватно би успео да није било једног младог пилота ловачког авиона који је својом непромишљеношћу све упропастио. Касније је рекао да ни је ни сам био свестан свог поступка. Морао је да одговара пред војним судом, и само његово дотадашње узорно држање спасло га је најстроже казне.

Пилот се звао Вилијам Хемонд Грин, или краће Били Грин. Изјавио је да је знао за наредбу да нико не сме напасти птицу док се не буде нашла бар 15 километара источно од Сенди Хука. Па зашто је онда прекршио наређење? То ни њему није било јасно. Мора да му се нешто пореметило у мозгу.

Његова ескадрила се приближавала Роквеју, док је птица била четири километра испред њих, око 800 метара ниже. Изненада, ухватио је себе како говори гласно. А био је сам у авиону! „Проклетство, сувише је велика". Затим је изишао из формације и пикирао на крилато чудовиште. Упутио јој је једну ракету и одмах се удаљио према југу, брзином од 1.300 километара на час.

Није се придружио својој ескадрили, али је успео да се врати у базу. Кажу да се, слетевши, просто скотрљао на земљу и остао тако, лицем према тлу.

Изгледа да се његова ракета зарила у лево крило птице, која је нагло почела да губи висину. Покушала је да то надокнади, али није успела. Док се тако батргала, сударила се са два авиона која су је пратила. Један ју је ударио у десни бок и потпуно се разбио, а други јој је окрзнуо леђа и срушио се на острво Бедлоу.

И птица је стала да пада, описујући широк лук. Није више имала гласа, али је још била жива. Једно њено крило закачило је зграде на Тајмс скверу и Хералд скверу и направило пустош. За тренутак је успела да се дигне неколико метара, али боље да није, јер је направила нове рушевине. Пре неминовног краја, на који није требало још дуго да се чека, испружила је врат и кљуном закачила Радио-Сити.

Глас је, шиштећи, излазио из њених рана док је покушавала да се још једном, последњим снагама, вине у ваздух. Али, тиме је само пад био катастрофалнији...

Кад се бука најзад стишала, није се више чуо никакав звук осим монотоног зујања авиона.

Одштета

Извињење је стигло сутрадан, рано ујутру. Људи су видели како је из космичког брода избачена капсула, изнад које се развио падобран. Био је регулисан тако да се отвори на висини од 1.200 метара и да се спусти тачно на Скарсдејл. Падобран, капсула и временски регулатор били су веома прецизно израђени.

Саопштење је било исписано на металној плочици (која и данас пркоси свим анализама), на лошем енглеском језику, и показивало је слабо познавање стварне ситуације. Из текста се видело да и сами посетиоци увиђају ове своје слабости.

Из обзира према читаоцима, доносимо ову поруку исправљену и мало дотерану:

— Важно жалимо због бекства животиње. Крив је један дечак који је отворио спољна врата. Тако нешто неће се више десити. Извињавамо се и због слабог познавања вашег језика, који смо научили преко онога што ви зовете телевизија.

Животиња није опасна, али видели смо какве је штете направила, па вам зато шаљемо накнаду и надамо се да ћете бити задовољни, не рачунајући људске жртве, које немају цену. Веома жалимо што не можемо да се задржимо мало дуже и да успоставимо везу с вама, али остало нам је мало времена, а имамо и обавезе које смо раније преузели. Молимо вас да примите наше извињење и уверавање о трајном поштовању".

Накнада је била прикључена поруци и свако кога то интересује може је видети у холу обновљеног Радио-Ситија. Изгледа прави новац, али кад се мало боље погледа, види се да је фалсификован. Линколну на новчаницама недостаје једна бора, а слова у речима „пет долара" окренута су наопако.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Сви се туже на своје лоше памћење, а нико се не тужи на своје расуђивање.

(Ла Рошфуко)

укрштене речи

НАШИ ПОЗНАТИ КОМЕДИОГРАФИ

1. Најзначајнији српски комедиограф прве половине 19. века (Јован Поповић), комедије: **Кир-Јања, Зла жена, Покондирена тиква, Лажа и паралажа**... 2. Најзначајнији дубровачки ренесансни комедиограф (Марин), комедије: **Дундо Мароје, Новела од Станца, Скуп, Манде**... 3. Највећи српски комедиограф (Бранислав), комедије: **Народни посланик, Сумњиво лице, Госпођа министарка, Ожалошћена породица**...

АУТОР: ВЕ-МАК	1	МЕСТО ГДЕ СЕ ПРОВОДИ ЛЕТО	ОБЛИК ОРГАНИЗАЦИЈЕ ДРУШТВА	2	ЗНАК БАРИЈУМА	ЈУНАЧКИ СПЕВ	ДЕО ПРСТА (МН.)	РУДАРСКИ ГРАД У СЛОВЕНИЈИ	МОРСКИ СИСАР
ПРИСТАЛИЦА, КОЈИ СЛЕДИ НЕКОГ									
ЧЕТВОРОНОШЦИ									
СПРАТ (ФР.)					„РАДИЈУС"	ЛАКО ЛОМЉИВ / ЖИТЕЉ АМЕРИКЕ			
ОБРТАТИ, ОКРЕТАТИ (СТР.)									ВРСТА ПАПАГАЈА
ТРЕНЕР „ХАЈДУКА", ТОМИСЛАВ					ГЛУМАЦ АЛЕКСИЋ / НАПУЊЕНИ				
ПРОВАЛИЈА, БЕЗДАН				ЗНАК ПЕЋИ / РЕКА У ТАЈЛАНДУ			100 m² / КИСЕЛИНА (ЛАТ.)		
								БЕЗБОЖНИК	
СЛАНА ВОДА, РАСО	ВРСТА РЕЧИ / 3								ИМЕ ГЛУМИЦЕ ЕКБЕРГ
Н. Ш.			РУСКО М. ИМЕ / ШИЈА						
БАРСКА ПТИЦА, ДИВЉА ПЛОВКА					ГРАД У ЈУЖНОМ ЈЕМЕНУ / ПЕРШУН				
МАРКА АМЕРИЧКОГ ТЕНКА							ИВАН ИВАЊИ / РОМЕН РОЛАН		
ЗНАК ИТАЛИЈЕ		АМПЕР		КРШ, КРАС					
ПИСАР (АРХ.)					ЛИНИЈА				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Г, а, ПАРТИЗАН, издавалац, Книн, жанр, натеге, ав, сиви, елисе, КУ, етер, н, р, тетива, ОХ, д, и, рз, Акита, рев, Јанез, Ете, дуал, слез, узмак, Инд, каолин, оа.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	88,00 динара
6 месеци	176,00 динара
1 година	352,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	176,00 динара
6 месеци	352,00 динара
1 година	704,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НИП „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „Политикин забавник"

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	$	38.—
СР НЕМАЧКА	DM	76.—
ШВЕДСКА	Škr	167.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	164.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr	64.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун „НИП" „Политика" код ИНВЕСТ БАНКЕ — Београд на рачун 60811-620-63-257300-00054, са обавезном назнаком претплата на „Политикин забавник"

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

ЗАШТО ЛИ СУ МИ ЗАБРАНИЛИ ДА НАПУШТАМ ШЕСТИ СПРАТ ...? ХЕЈ! ОТКУД ИСПАДЕ ОВАЈ ЧВОР?

У ОВОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ НА ПЕТОМ СПРАТУ МОЋИ ЋЕМО МИРНО ДА РАДИМО... ДА ПОТПИШЕМО УГОВОРЕ...

И ЈА СЕ НАДАМ!

ГЛЕ? ВИДИ КОЛИКА ЈЕ РУПА ИСПОД ПОДА!

МАЛО ЈЕ МРАЧНО! ДА ВАМ ПРИБЛИЖИМ ЛАМПУ?

НЕМА ПОТРЕБЕ!

СТВАРНО ЈЕ ДУБОКА!

НИЈЕ НИ ЧУДО ШТО ОВЕ ЗГРАДУРИНЕ ИЗГЛЕДАЈУ ТОЛИКО ВИСОКЕ КАД ИЗМЕЂУ СПРАТОВА ОСТАВЉАЈУ ТОЛИКИ ПРОСТОР...

ЗА... ЧИНИ МИ СЕ ДА ЋУ РАСВЕТЛИТИ ОВАЈ НЕМИЛИ ДОГАЂАЈ...

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ЛЕТЕТИ БАЛОНОМ

Моја највећа жеља је лет кроз ваздух, па те молим да ми кажеш да ли се може купити балон којим би могла да полете два дечака.

Ристе Димитров,
Ул. Чедомира Контарџиева бр. 20,
Скопље

Не може, Ристе! Балони су специјално конструисане летелице које се не производе као авиони, ау-

томобили, бицикли. Они су дело вештих руку малог броја зналаца и ентузијаста. Али, можда ћеш и ти кад одрастеш моћи да учествујеш у изради неке такве летелице, само — до тада ћеш морати много да научиш.

МЕСЕЧАР

Често ми се дешава да усред сна устанем и почнем да шетам по соби. Да ли је то опасно и да ли треба да се обратим лекару?

С. Ч. Суботица

Сличне тегобе могу да се догоде сваком човеку, поготову после напорно проведеног дана. Међутим,

постоји и посебно стање организма које је у народу познато као месечарство, а у науци као сомнабулизам: месечар устаје у сну, хода, а затим се, као да је хипнотисан, враћа у кревет. После буђења такав човек се не сећа своје ноћне шетње. Ово стање се понекад јавља код нервозне деце да би се касније изгубило. Лечи се помоћу психотерапије и медикамената. Ипак, да се непотребно не би бринуо, обрати се лекару који ће знати да ти да најбољи савет.

ЗНОЈЕЊЕ

Превише се знојим, и кад трчим и кад стојим. Како без лекара да се излечим?

Линда Серафимова,
Кичево

Поред лојних, у кожи се налазе и знојне жлезде. Преко њих се излучује течност која се састоји од воде, нешто соли и амонијака, производа разлагања беланчевина. Захваљујући знојењу, тело и при високој температури спољашње средине одржава своју константну топлоту, у распону од 36,4 до 36,9 степени Целзијуса, али се и ослобађа одређених штетних материја, токсина. Ово лучење регулишу нервни центри који се налазе у међумозгу. Међутим, некада исхрана са доста масти и зачина (паприка, бибер) може да поремети то лучење и да га појача, као

и изузетан физички напор, нервоза и изненадна узбуђења. Сем тога, обично у пубертету знојење је појачано, а нормализује се чим се успостави хормонална равнотежа. Зато, нема места забринутости, све ће и без лекара бити у реду.

МРТВО МОРЕ

Мој друг каже да не постоји Мртво море, а ја тврдим да постоји. Ко је у праву?

Расим Пелинковић,
Улица 23 мераја 66
Улцињ

У праву си ти, Расиме. Мртво море постоји и — заиста је мртво. То је, заправо, слано језеро у Палестини, површине око 1 050 квм, дубоко око 400 м. Југозападни део припада Израелу, а остало Јордану. Главна притока Мртвог мора је река Јордан. Због велике количине соли коју садржи, око

24—28 процената, у њему нема живих бића. У време дилувијума било је знатно веће и испуњавало је цео басен Јордана до Галилејског језера. Према легенди, некада су се ту налазили градови Содома и Гомора који су уништени огњем због разврата својих становника.

БЕНЏО

Желео бих да сазнам нешто о музичком инструменту бенџу.

Зоран Гребовић,
Крагујевац

Бенџо је амерички жичани инструмент којим се прати певање. Неки музиколози сматрају да су

га у Америку донели црначки робови из једног дела Африке где и данас постоји сличан инструмент. А као типичан инструмент америчких Црнаца бенџо се врло много употребљава у џез-музици. Има 5 до 7 жица од којих је прва највиша а друга најдубља. Последњих педесетак година производи се фабрички у разним варијантама.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

По договору мењам комплет „Ауто-ревије" од 1969—77 за значке или стари новац. **Бранислав Секуловић, 15000 Шабац, М. Петровића Ујке 2**

Ко ми пошаље једну металну значку добиће од мене 10 разгледница. **Божица Јањић, 48000 Госпић, Владе Кнежевића 12**

Молио бих читаоце Забавника да ми помогну у скупљању значака. **Зоран Антић 78000 Бањалука, Бориса Кидрича 23**

Поседујем 150 бројева Микијевог забавника и Политикине забавнике од 1200—1350 које не могу више да чувам, зато првој шесторици који ми се јаве писмом или разгледницом поклањам по 50 бројева. **Бранислав Ђорђевић, 19000 Зајечар, Д. У. С. Ш. Скопљанска 2.**

Ко ми пошаље пет значака добиће два привјеска. **Ивана Будимир, 58000 Сплит, Нешковчинова 103**

Недостају ми бројеви сличица „Животињског царства": 32, 61. 72, 75, 77, 80, 127, 130, 142, 164, 199. У замену дајем по пет других сличица или нешто по договору. **Катарина Секуловић, 15000 Шабац, М. Петровића Ујке 2**

За сваку добијену разгледницу шаљем две металне значке спортских клубова из Ниша. **Горан Човић, 18000 Ниш, Божидара Аџије 31г/6**

WALT DISNEY
МИКИ

АЛА ПЉУШТИ!

БАШ ФИНО!

БАР НЕ МО- ГУ ДА ПЛЕВИМ БАШТУ!

ОХ! ПЛУТОН ТРЧИ ПО КИШИ!
Copyright (c) 1978
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

МОРАМ ДА ГА УВЕ- ДЕМ!

ПАЗИ САМО ДА МУ НОГЕ БУДУ ЧИСТЕ!

НЕ ЖЕЛИМ ЊЕГОВЕ БЛАТЊАВЕ ШАПЕ ПО КУЋИ!
Distributed by King Features Syndicate.

И ДА СЕ НИСИ МР- ДНУО ОДАТЛЕ! ТУ ТИ ЈЕ ТОПЛО!
ПЛУТОН
7-23

ОДВЕО САМ ГА У ШТЕНАРУ И НАРЕ- ДИО МУ ДА СЕ НЕ МИЧЕ!

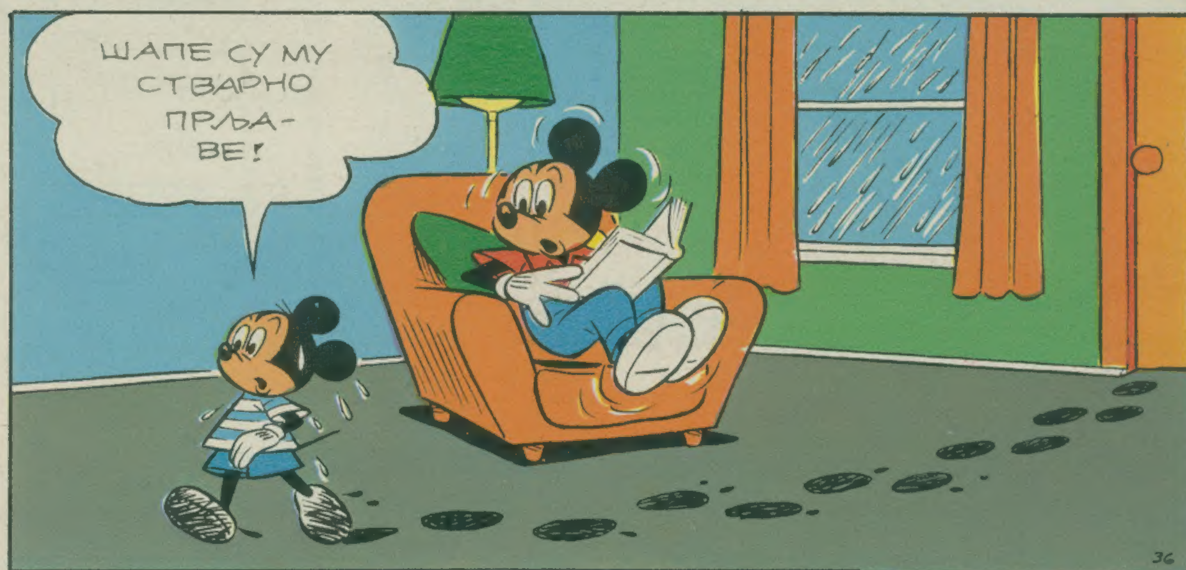
ШАПЕ СУ МУ СТВАРНО ПРЉА- ВЕ!